

STRATEGIA ROZWOJU GMINY BYTOM ODRZAŃSKI NA LATA 2022-2030

AKTUALIZACJA

Bytom Odrzański
..... 2025

Zleceniodawca:

Gmina Bytom Odrzański

ul. Rynek 1

67-115 Bytom Odrzański

www.bytomodrzanski.pl

Wykonawca:

Biuro Ekspertyz i Rozwoju Gospodarczego Sp. z o. o.

ul. Kręta 11

65 -770 Zielona Góra

www.berg.zgora.pl

Aktualizacja:

Wielkopolska Akademia Nauki i Rozwoju Sp. z o.o., Sp. k.

oraz

Krajowy Instytut Jakości

ul. Grochowska 35, 60-277 Poznań

<https://wanir.edu.pl/>

SPIS TREŚCI

1. Metodologia Strategii Rozwoju Gminy Bytom Odrzański na lata 2022-2030	7
1.1. Pojęcie Strategii Rozwoju	7
1.2. Wymogi prawne opracowania	8
1.3. Procedura formułowania Strategii Rozwoju Gminy Bytom Odrzański.....	9
2. Stan i wyzwania rozwoju Gminy Bytom Odrzański	11
2.1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej	11
2.2. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej	14
2.3. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej.....	16
2.4. Wnioski z diagnozy sytuacji klimatyczno-środowiskowej	18
3. Analiza SWOT	20
4. Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym – wizja, misja i cel nadrzędny	23
4.1 Wizja rozwoju Gminy Bytom Odrzański	23
4.2 Misja rozwoju Gminy Bytom Odrzański	24
4.3 Cel nadrzędny	25
5. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym.....	25
6. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych	27
6.1. OBSZAR 1. Rozwinięta infrastruktura gminna i efektywne zarządzanie rozwojem gminy	27
6.1.1. CEL OPERACYJNY I.1 Rozwój infrastruktury technicznej i komunalnej, w tym poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej	27
6.1.2. CEL OPERACYJNY I.2 Sprawne i efektywne zarządzanie terytorialne.....	29
6.1.3. CEL OPERACYJNY I.3 Zwiększenie wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej Gminy Bytom Odrzański	31
6.2. OBSZAR 2. Nowoczesna gospodarka, oparta na lokalnej specyfice, w tym istniejących poligonach oraz zrównoważony rozwój, ochrona środowiska i klimatu.....	32
6.2.1. CEL OPERACYJNY II.1 Rozwój potencjału gospodarczego Gminy Bytom Odrzański, w tym w oparciu o specjalną strefę ekonomiczną	32
6.2.2. CEL OPERACYJNY II.2 Wielofunkcyjny zrównoważony rozwój miejscowości Gminy Bytom Odrzański.....	34
6.2.3. CEL OPERACYJNY II.3 Ochrona klimatu oraz wykorzystanie środowiska naturalnego, w tym rzeki Odry dla rozwoju Gminy Bytom Odrzański.....	35
6.3. OBSZAR 3. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz aktywne i wykształcone społeczeństwo obywatelskie.....	39
6.3.1. CEL OPERACYJNY III.1 Rozwój potencjału edukacyjnego dzieci, młodzieży i osób dorosłych z Gminy Bytom Odrzański.....	39
6.3.2. CEL OPERACYJNY III.2 Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym	41

6.3.3. CEL OPERACYJNY III.3 Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu i bezpieczeństwu zdrowotnemu mieszkańców.....	42
6.4. OBSZAR 4. Dziedzictwo kultury zachowane dla przyszłych pokoleń, Turystyka, rekreacja i oferta czasu wolnego	44
6.4.1. CEL OPERACYJNY IV.1 Zachowanie dziedzictwa kulturowego w Gminie, w tym dalsza rewitalizacja i poprawa atrakcyjności starówki Bytomia Odrzańskiego.....	44
6.4.2. CEL OPERACYJNY IV.2 Poprawa jakości promocji oraz zwiększanie popytu na turystykę, w tym turystykę rzeczną.	45
6.4.3. CEL OPERACYJNY IV.3 Poprawa oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej.	46
7. Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia	48
7.1. Cel strategiczny I: Rozwój infrastruktury w Gminie oraz poprawa jakości zarządzania, opartego na współpracy i wykorzystaniu zasobów	48
7.1.1 CEL OPERACYJNY I.1 Rozwój infrastruktury technicznej i komunalnej, w tym poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej	48
7.1.2 CEL OPERACYJNY I.2 Sprawne i efektywne zarządzanie terytorialne.....	49
7.1.3 CEL OPERACYJNY I.3 Zwiększenie wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej Gminy Bytom Odrzański	49
7.2. Cel strategiczny II: Konkurencyjna gospodarka oparta m.in. o działalność sektora MMŚP, wykorzystująca lokalną specyfikę, w oparciu o zrównoważony rozwój, ochronę środowiska, zasobów naturalnych i klimatu.....	50
7.2.1. CEL OPERACYJNY II.1 Rozwój potencjału gospodarczego Gminy Bytom Odrzański, w tym w oparciu o specjalną strefę ekonomiczną	50
7.2.2. CEL OPERACYJNY II.2 Wielofunkcyjny zrównoważony rozwój miejscowości Gminy Bytom Odrzański	51
7.2.3. CEL OPERACYJNY II.3 Ochrona klimatu oraz wykorzystanie środowiska naturalnego, w tym rzeki Odry dla rozwoju Gminy Bytom Odrzański.....	51
7.3. Cel strategiczny III: Poprawa jakości życia oraz aktywizacja i rozwój kształcenia społeczeństwa obywatelskiego w oparciu o skuteczny system oświatowy oraz rozwinięty system usług społecznych dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów.....	52
7.3.2. CEL OPERACYJNY III.2 Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym	52
7.3.3. CEL OPERACYJNY III.3 Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu i bezpieczeństwu zdrowotnemu mieszkańców.....	53
7.3.1. CEL OPERACYJNY III.1 Rozwój potencjału edukacyjnego dzieci, młodzieży i osób dorosłych z Gminy Bytom Odrzański.....	53
7.4. Cel strategiczny IV: Zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz rozwój atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej Gminy	54
7.4.1. CEL OPERACYJNY IV.1 Zachowanie dziedzictwa kulturowego w Gminie, w tym dalsza rewitalizacja i poprawa atrakcyjności starówki Bytomia Odrzańskiego.....	54
7.4.2. CEL OPERACYJNY IV.2 Poprawa jakości promocji oraz zwiększanie popytu na turystykę, w tym turystykę rzeczną	54

7.4.3. CEL OPERACYJNY IV.3 Poprawa oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej.	55
8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Bytom Odrzański.....	56
9. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	67
10. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.....	77
12. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	85
12.1. Analiza wskaźnikowa	85
12.2. Raport z realizacji Strategii Rozwoju Gminy Bytom Odrzański	86
12.3. Schemat i harmonogram realizacji procesu monitoringu	86
12.4. Zasady aktualizacji.....	87
12.5. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	87
13. Ramy finansowe i źródła finansowania	88
Załącznik 1. Diagnoza sytuacji przestrzennej, społecznej, gospodarczej i klimatyczno-środowiskowej Gminy Bytom Odrzański	95
Metodologia	95
1. Sytuacja przestrzenna.....	96
1.1. Informacje ogólne	96
1.2. Transport	97
1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	98
1.4. Walory historyczno-turystyczne.....	102
2. Sytuacja społeczna.....	105
2.1. Demografia	105
2.2. Edukacja.....	106
2.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	108
2.4. Kultura i sport.....	111
2.5. Aktywność społeczna.....	113
3. Sytuacja gospodarcza	115
3.1. Gospodarka i rynek pracy	115
3.2. Stan finansów samorządowych	119
4. Sytuacja klimatyczno-środowiskowa.....	122
4.1. Walory przyrodnicze.....	122
4.2. Odnawialne źródła energii.....	133
4.3. Infrastruktura techniczna	136
Załącznik 2. Tabela do przekazywania danych statystycznych – wzór	140
Załącznik 3. Materiały pomocnicze do sprawozdania z realizacji Strategii Rozwoju	141

1. Metodologia Strategii Rozwoju Gminy Bytom Odrzański na lata 2022-2030

1.1. Pojęcie Strategii Rozwoju

Strategia Rozwoju jest dokumentem, który w jasny sposób wskazuje kierunki, w jakich powinna zmierzać gmina, aby zapewnić zrównoważony rozwój, a mieszkańcom poprawę jakości życia. Jej celem jest znalezienie odpowiedzi na pytanie, co trzeba zrobić, aby funkcjonować i rozwijać się w przyszłości.

Strategia Rozwoju Gminy to plan długofalowego działania Rady Miejskiej w Bytomiu Odrzańskim, Burmistrza Gminy i gminnych jednostek organizacyjnych oraz wszystkich, dla których ważne jest lepsze jutro gminy, wobec szans i zagrożeń wynikających ze zmieniającego się otoczenia i działań innych podmiotów. Zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju działanie takie jest ukierunkowane przez wartości i opcje uznane przez społeczność lokalną, bazujące na wewnętrznym potencjale sił i uwzględniające jej wewnętrzne słabości.

Strategia Rozwoju ma charakter krótkookresowy tzn. obejmuje zwykle okres kilku lat. Dłuższa perspektywa dla potrzeb jednostek samorządu terytorialnego nie jest zasadna, ponieważ powoduje, że cele stają się mniej realne np. nie spełniają kryterium SMART (Skonkretyzowany, Mierzalny, Osiągalny, Istotny, Określony w czasie).

Strategia Rozwoju nie może zawierać precyzyjnej listy inwestycji do realizacji, a jedynie wskazać te kluczowe, ponieważ z definicji jest to domeną Wieloletnich Prognoz Finansowych. Tak szczegółowe informacje mogą być umieszczane tylko w dokumentach, które zawierają stale aktualizowane plany finansowe. Popętnienie takiego błędu spowodowałoby, że Strategia Rozwoju bardzo szybko straciłaby swoją aktualność i wystąpiłaby konieczność jej zmiany. Przyjmuje się, że w trakcie okresu jej obowiązywania mogą pojawić się czynniki wewnętrzne i zewnętrzne, w istotny sposób wpływające na założenia dokumentu. Dlatego proces realizacji Strategii Rozwoju powinien mieć charakter dynamicznej ciągłości, uwzględniającej możliwe zmiany uwarunkowań, w celu ewentualnej korekty planów.

Strategia Rozwoju jest dokumentem, który w swoich założeniach ma być wzorem rozwoju gminy. Określa on m. in.: ostateczną wizję rozwoju, operacyjne i strategiczne cele wraz z kierunkami rozwoju. Dokument ten musi przede wszystkim wyróżniać się pewnymi cechami:

- zawierać analizę sytuacji na danym terenie,
- opracowywany plan działań musi odpowiadać na problemy tego obszaru,
- powinien być oparty na zasobach lokalnych i wskazywać wyraźnie na oddolny charakter jego realizacji,
- powinien zawierać opis kluczowych celów strategicznych

- powinien zawierać system monitorowania, aktualizacji i oceny.

Strategia Rozwoju stanowi podstawę działania gminy, programów i przedsięwzięć, a także polityki przestrzennej. Informuje o warunkach podejmowania i realizacji wielu działań w gminie. Podnosi wiarygodność wobec partnerów zewnętrznych, dla których niejednokrotnie stanowi podstawę oceny współpracy z gminą lub lokalizacji własnych działań na terenie gminy.

Ponadto Strategia stanowi podstawę korzystania przez gminę z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i innych zewnętrznych źródeł finansowania. Zgodnie z Dyrektywą Unii Europejskiej każda jednostka samorządowa powinna opierać swoje działania inwestycyjne, współfinansowane ze środków Unii Europejskiej, na planie strategicznym. Strategie Rozwoju oraz Programy Rozwoju są wskazywane, jako jedno z najważniejszych dokumentów (nadrzędne wobec innych dokumentów w funkcjonowaniu Jednostek Samorządu Terytorialnego), przedstawiających kierunki rozwoju Jednostek Samorządu Terytorialnego na najbliższe lata.

Najważniejsze jest jednak, że Strategia Rozwoju tworzy platformę współdziałania wszystkich zainteresowanych podmiotów, głównych aktorów życia publicznego (mieszkańców, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń, przedsiębiorców oraz organów gminy) w celu wypracowania wspólnej przyszłości, odpowiadającej ich potrzebom.

1.2. Wymogi prawne opracowania

Podstawę prawną uchwalenia Strategii Rozwoju Gminy Bytom Odrzański na lata 2022-2030 stanowi Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity z dnia 7 lutego 2022r. tj. Dz.U. z 2022 r. poz. 559). Artykuł 18 tejże ustawy mówi, że do wyłącznej właściwości rady miejskiej należy m.in. uchwalanie programów gospodarczych i przyjmowanie programów rozwoju w trybie określonym w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Zgodnie z art. 10 f ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym na radzie gminy spoczywa obowiązek określenia szczegółowego trybu sporządzenia projektu strategii rozwoju gminy. Natomiast zwieńczeniem prac nad strategią jest podjęcie uchwały o jej przyjęciu do realizacji.

13 listopada 2020 r. wszedł w życie nowy pakiet przepisów dotyczących polityki rozwoju – ustawa o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw. Nowelizacja ta wprowadziła dla samorządu terytorialnego wiele zmian w obszarze planowania strategicznego. Dotychczas strategie gminne opracowywano zgodnie z ogólnie przyjętymi standardami oraz przy zachowaniu spójności z wytycznymi dokumentów nadrzędnych. Aktualnie jednostki samorządu terytorialnego mogą przygotowywać strategie, które będą instrumentami pozyskiwania środków zewnętrznych, a jednocześnie pełnoprawnymi strategiami rozwoju, stanowiącymi element

zintegrowanego systemu zarządzania rozwojem kraju. Konieczne jest jednak zastosowanie procedury rekomendowanej przez ustawodawcę.

Nowelizacja ustawy o samorządzie gminnym z 2023 roku wprowadziła szereg zmian w zakresie opracowania modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie, które należy uwzględnić w strategii. Zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw, strategia musi określać wynikające z docelowego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie, które stanowiąc będą punkt odniesienia dla przygotowania planu ogólnego gminy i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, co ma kluczowe znaczenie dla integracji planowania społecznego i gospodarczego z przestrzennym.

Dodatkowo w ustawie o samorządzie gminnym, na skutek wejścia w życie ustawy z dnia 27 listopada 2024 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw, został dodany przepis, zgodnie z którym strategię rozwoju na poziomie gminnym i ponadlokalnym będą musiały wskazywać nie tylko cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym, ale również cele klimatyczno-środowiskowe. Przez cele klimatyczno-środowiskowe rozumiane są cele w zakresie ochrony klimatu i adaptacji do zmian klimatu, ochrony i kształtowania środowiska oraz racjonalnego wykorzystania jego zasobów, zapewnienia ekologicznych warunków życia obywatelom, transformacji ekologicznej i klimatycznej.

Mając powyższe na względzie w 2025 r. przystąpiono do aktualizacji dokumentu. Rada ... przyjęła uchwałę nr z dnia roku w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Bytom Odrzański na lata 2022-2030.

1.3. Procedura formułowania Strategii Rozwoju Gminy Bytom Odrzański

Nowelizacja określa sposób przygotowania strategii, rekomendując model partycypacyjno-ekspercki, w którym analizy statystyczne i strategiczne są wynikiem prac zewnętrznych specjalistów, jednak ogromną rolę odgrywa konfrontacja założeń z oczekiwaniem społeczności lokalnej w postaci szeroko zakrojonych konsultacji społecznych. Procedurę rozpoczyna uchwała rady miejskiej, określająca szczegółowy tryb i harmonogram opracowania projektu strategii rozwoju gminy, w tym tryb jej konsultacji.

Procedura formułowania Strategii Rozwoju Gminy Bytom Odrzański na lata 2022-2030 jest złożonym procesem, w ramach którego należy wymienić następujące etapy:

Etap I – Przygotowanie do wdrożenia:

- decyzja samorządu o rozpoczęciu procedury formułowania strategii rozwoju lokalnego,
- wybór zespołu ekspertów zewnętrznych,
- przygotowanie ankietyzacji mieszkańców.

Etap II – Przygotowanie diagnozy:

- zbieranie i analiza danych o gminie,
- analiza dokumentów strategicznych lokalnych, regionalnych, krajowych i europejskich,
- ocena przebiegu procesów rozwojowych w przeszłości,
- analiza zasobów gminy oraz trendów społeczno-gospodarczych,
- identyfikacja słabych i mocnych stron gminy,
- określenie szans i zagrożeń rozwoju gminy.

Etap III – Hierarchizacja celów:

- sformułowanie wizji i misji gminy,
- opracowanie scenariuszy rozwoju gminy,
- określenie strategicznych celów rozwoju,
- określenie celów operacyjnych,
- hierarchizacja celów.

Etap IV – Implementacja strategii:

- konsultacje dokumentu ze społecznością lokalną, sąsiednimi samorządami, zarządem województwa, RDOŚ oraz PGW Wody Polskie,
- określenie podmiotów, procedury oraz monitoringu w procesie wdrażania strategii,
- przyjęcie strategii przez Radę Gminy,
- realizacja projektów przyczyniających się do osiągnięcia celów strategicznych.

2. Stan i wyzwania rozwoju Gminy Bytom Odrzański

Na podstawie przeprowadzonej **Diagnozy sytuacji przestrzennej, społecznej, gospodarczej i klimatyczno-środowiskowej Gminy Bytom Odrzański** zidentyfikowane zostały najważniejsze potencjały rozwojowe oraz problemy dotyczące Gminy i jej najbliższego otoczenia. Poniższe wyszczególnienie zawiera **wnioski w wymiarze przestrzennym, społecznym, gospodarczym i klimatyczno-środowiskowym** opracowane w oparciu o Diagnozę, która stanowi Załącznik nr 1. Wnioski stanowią jedną z podstaw do sporządzenia celów strategicznych i kierunków działań zaplanowanych do realizacji w ramach niniejszej Strategii.

2.1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Bytom Odrzański to gmina miejsko-wiejska położona w południowej części województwa lubuskiego, w południowej części powiatu nowosolskiego. Siedziba władz gminnych zlokalizowana jest w mieście Bytom Odrzański, które stanowi główny ośrodek wielofunkcyjny badanej jednostki. Gmina Bytom Odrzański graniczy z gminami: Siedlisko (powiat nowosolski), Żukowice (powiat głogowski, województwo dolnośląskie), Niegosławice (powiat żagański), Nowe Miasteczko oraz Nowa Sól (powiat nowosolski). Powierzchnia Gminy jest równa 52,41 km² – jest to jedna z mniejszych gmin w województwie lubuskim.

Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej:

- Korzystne położenie komunikacyjne gminy z uwagi na bliskość dużego ośrodka miejskiego (Zielona Góra) oraz położenie przy granicy z Niemcami – ze względu na zwiększone możliwości współpracy, handlu, a nawet poszukiwania pracy za granicą.
- Przez teren Gminy Bytom Odrzański przebiegają ważne szlaki drogowe, co stwarza szansę na rozwój funkcji logistycznych, handlowych i usługowych. Znajdują się tutaj m.in. trzy ciągi dróg wojewódzkich (nr 292, 293 oraz 325). Tworzą one dobre powiązania z siecią dróg krajowych. Sieć drogową uzupełniają drogi powiatowe, drogi gminne oraz drogi wewnętrzne.
- Znaczną część dróg gminnych stanowią drogi nieutwardzone. Ponadto duży udział w całkowitej sieci dróg gminnych stanowią drogi jednojezdniowe, które nie spełniają oczekiwań z uwagi na stale rosnącą liczbę pojazdów, a co za tym idzie, wpływają negatywnie na bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego. Kluczowym problemem na obszarze gminy jest również zły stan techniczny ciągów komunikacyjnych, utrudniający codzienne funkcjonowanie mieszkańców, dojazd do usług i miejsc pracy, a także ograniczający atrakcyjność inwestycyjną gminy.

- Przez teren gminy przebiega linia kolejowa dwutorowa, zelektryfikowana o znaczeniu magistralnym Wrocław – Głogów – Zielona Góra – Szczecin. Stanowi ona ważny szlak komunikacyjny włączony w sieć linii międzynarodowych.
- Istotne znaczenie ma również rzeka Odra stanowiąca wodny szlak komunikacyjny. Posiada ona wysoki potencjał turystyczny – w okresie letnim odbywają się tam regularne rejsy statkami turystycznymi, czemu sprzyja sieć przystani na odcinku środkowej Odry.
- Ograniczona dostępność transportu zbiorowego bardzo utrudnia możliwość pracy lub nauki. Utrudnia również mobilność osób starszych i osób bez własnego środka transportu – oraz pogłębia wykluczenie komunikacyjne części obszarów wiejskich. Szansą dla poprawy sytuacji jest koncentracja na takich działaniach jak np. współorganizacja transportu publicznego z innymi JST oraz poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru.
- Rolniczy charakter gminy – prawie 45% powierzchni gminy stanowią grunty orne. Gmina charakteryzuje się zrównoważoną strukturą przestrzenną, łączącą tereny rolnicze z terenami leśnymi, co tworzy korzystne warunki zarówno do rozwoju rolnictwa, jak i funkcji środowiskowych oraz rekreacyjnych. Struktura gospodarstw rolnych jest korzystna z punktu widzenia efektywności i modernizacji, gdyż dominują w niej większe jednostki produkcyjne (szczególnie gospodarstwa powyżej 15 ha).
- Zgodnie z treścią Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego (PZPWL) Gmina Bytom Odrzański należy do Nowosolskiego Obszaru Funkcjonalnego. Została także uwzględniona w następujących strukturach:
 - wiejskie obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów rozwojowych,
 - obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy,
 - obszary cenne przyrodniczo,
 - obszary ochrony krajobrazów kulturowych,
 - obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych,
 - obszary ochrony strategicznych złóż kopalin,
 - obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych,
 - miasta i inne obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze,
 - obszary przygraniczne (strefa III).
- Uchwalone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmują niewielką część powierzchni gminy (około 4%). Z tego powodu działania w zakresie planowania przestrzennego mają charakter doraźny, a ich podstawowym narzędziem są decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Utrudnia to kontrolę nowej zabudowy i zmian

w zagospodarowaniu przestrzennym, a tym samym utrzymanie ładu przestrzennego. Opracowanie i uchwalenie planu ogólnego Gminy do końca czerwca 2026 roku ma tę sytuację uporządkować.

- Gminę w ostatnich latach charakteryzowała wyższa liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w przeliczeniu na 1 tysięcy mieszkańców oraz wyższa liczba wydanych pozwoleń na budowę i zgłoszeń budowy z projektem budowlany w przeliczeniu na 1 tysięcy mieszkańców niż średnia wartość tych wskaźników dla wszystkich gmin w powiecie nowosolskim. Może to świadczyć o intensywnym ruchu inwestycyjnym na obszarze gminy.
- Znaczący udział mieszkańców Gminy Bytom Odrzański posiada dostęp do instalacji wodociągowych, kanalizacyjnych i gazowych, co pokazuje zaangażowanie gminy w realizację szeregu inwestycji infrastrukturalnych mających na celu podniesienie poziomu życia jej mieszkańców.
- Na obszarze gminy zlokalizowana jest podstrefa Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, co wzmacnia jej potencjał inwestycyjny i sprzyja tworzeniu nowych miejsc pracy.
- Gmina Bytom Odrzański posiada cenne zasoby dziedzictwa kulturowego, w tym zespół urbanistyczny o średniowiecznym rozplanowaniu i zachowanym układzie przestrzennym, który został uwzględniony w PZPWL jako obszar ochrony krajobrazów kulturowych. Jego obecność świadczy o bogatej historii regionu i może stanowić istotny element tożsamości lokalnej.
- Przez teren gminy przebiegają trzy szlaki turystyczne. Ich dalszy rozwój w znaczącym stopniu zwiększy dostępność i atrakcyjność obszaru dla odwiedzających. Ponadto znajdują się tam również szlaki uznane za produkty turystyczne, w tym Szlak Krzyży Pokutnych.

W sferze przestrzennej Gmina Bytom Odrzański powinna przede wszystkim wspierać poprawę stanu dróg gminnych w celu zwiększenia dostępności i mobilności mieszkańców, rozwoju infrastruktury wspierającej rolnictwo oraz pełnym wykorzystaniu potencjału położenia przy granicy niemieckiej. Istotne jest również wspieranie modernizacji gospodarstw rolnych, co pozwoli na utrzymanie konkurencyjności lokalnego rolnictwa i jego dalszy rozwój w kierunku bardziej efektywnych i zrównoważonych form produkcji.

2.2. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Sfera społeczna stanowi fundamentalny wymiar rozwoju gminy, determinujący jej potencjał demograficzny, kapitał ludzki oraz spójność społeczną. Analiza sytuacji społecznej Gminy Bytom Odrzański wymaga uwzględnienia specyfiki obszarów wiejskich, charakteryzujących się odmiennymi procesami demograficznymi, strukturą społeczno-zawodową oraz potrzebami w zakresie dostępu do usług publicznych w porównaniu z obszarami zurbanizowanymi.

Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej:

- Liczba mieszkańców Gminy w ostatnich latach wykazywała tendencje spadkowe – w 2021 roku odnotowano spadek o 91 osób względem roku 2018. Jest to wynikiem z jednej strony ujemnego przyrostu naturalnego, a z drugiej ujemnego salda migracji.
- Obserwuje się postępujące starzenie się społeczeństwa. Udział osób w wieku produkcyjnym w gminie się zmniejsza, natomiast w wieku poprodukcyjnym – zwiększa. Coraz ważniejszą kwestią będzie więc jak najdłuższe utrzymanie aktywności osób starszych i ich udziału w życiu społecznym poprzez aktywnie działające ośrodki wsparcia i miejsca integracji, a dalej zapewnienie odpowiedniej opieki zdrowotnej i usług społecznych dla seniorów.
- Żłobek na terenie Gminy stanowi atut dla części obecnych oraz potencjalnych nowych mieszkańców. Rodzice mają możliwość powrotu na rynek pracy.
- W Gminie Bytom Odrzański funkcjonuje 1 przedszkole oraz 1 Szkoła Podstawowa, które zapewniają opiekę i edukację przedszkolną dla dzieci w wieku od 5 lat wzwyż. Ich obecność przyczynia się do wyrównywania szans edukacyjnych najmłodszych mieszkańców. Analiza struktury organizacyjnej szkoły podstawowej wskazuje na wysoką średnią liczbę uczniów w poszczególnych oddziałach.
- Główną instytucją kultury w gminie jest Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury. MGOK pełni istotną rolę w rozwijaniu zainteresowań mieszkańców. Placówka ta stanowi miejsce działalności zespołów, klubów, kół zainteresowań i organizacji. Działalność kulturalną uzupełnia biblioteka, gdzie funkcjonują m.in. Dyskusyjne Kluby Książki. Tym na co należy zwrócić szczególną uwagę, jest spadek liczby czytelników biblioteki w ostatnich latach, co może świadczyć o rosnącej populacji mediów cyfrowych lub też o potencjalnych brakach w dostosowaniu oferty biblioteki do współczesnych potrzeb i oczekiwań różnych grup wiekowych.
- W gminie w zakresie sportu funkcjonują 2 kluby sportowe. Wśród obiektów infrastruktury sportowej zlokalizowanych na obszarze gminy na szczególną uwagę zasługuje Stadion Miejski.
- Funkcjonowanie sześciu aktywnych organizacji pozarządowych na terenie Gminy Bytom Odrzański świadczy o istnieniu podstaw społeczeństwa obywatelskiego i zaangażowaniu części mieszkańców w działania na rzecz wspólnoty lokalnej. Spektrum działalności tych organizacji

obejmuje kluczowe obszary życia społecznego, co wskazuje na zróżnicowane potrzeby i zainteresowania lokalnej społeczności.

- Mieszkańcy Gminy Bytom Odrzański wykazują się wzrastającą aktywnością społeczną, czego świadectwem jest zwiększająca się frekwencja w wyborach. Mieszkańcy gminy wykazują największą aktywność podczas wyborów prezydenckich, co wpisuje się w ogólnopolski trend wysokiej frekwencji w tego typu głosowaniach. Jednocześnie wyraźnie większe zainteresowanie wyborami do sejmu w porównaniu z wyborami do Parlamentu Europejskiego potwierdza, że społeczność lokalna jest bardziej zmotywowana do uczestnictwa w procesach decyzyjnych mających bezpośredni wpływ na ich codzienne życie i funkcjonowanie najbliższego otoczenia.
- Na terenie gminy znajduje się 5 podmiotów ambulatoryjnych opieki zdrowotnej, a także 2 apteki. Mieszkańcy mają dostęp do podstawowych usług medycznych bez konieczności wyjazdów do odległych ośrodków. Jest to szczególnie istotne w kontekście ograniczonej dostępności komunikacyjnej do większych miast.
- Główną jednostką świadczącą pomoc społeczną na terenie gminy jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytomie Odrzańskim. Zmniejszająca się liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w gminie sugeruje poprawę sytuacji społeczno-ekonomicznej w analizowanej jednostce. Może to również świadczyć o efektywności lokalnych instytucji i programów wsparcia, które zapobiegają m.in. ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.

Podsumowując, dostęp do różnorodnych form wsparcia społecznego w gminie umożliwia mieszkańcom poprawę jakości życia i integrację z resztą społeczeństwa. Diagnoza wskazuje na potrzebę podejmowania działań zorientowanych na dalsze inwestowanie w te obszary, aby zapewnić mieszkańcom równy dostęp do zasobów, co pozwoli na trwały wzrost jakości życia oraz wzmocni spójność społeczną i ekonomiczną Gminy Bytom Odrzański

2.3. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Sytuacja gospodarcza Gminy Bytom Odrzański stanowi kluczowy determinant jej rozwoju społeczno-ekonomicznego, wpływający bezpośrednio na poziom życia mieszkańców, atrakcyjność jako miejsca zamieszkania oraz zdolność do generowania dochodów własnych umożliwiających realizację zadań publicznych. Diagnoza sytuacji gospodarczej gminy wymaga uwzględnienia specyfiki gospodarki wiejskiej, w której dominującą rolę odgrywa sektor rolniczy, przy jednoczesnym poszukiwaniu możliwości dywersyfikacji działalności gospodarczej.

Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej:

- Biorąc pod uwagę udziały sekcji PKD, w ramach których działają podmioty gospodarcze w Gminie, można stwierdzić, że rynek jest pod tym względem zdominowany przez sektor budowlany (57%). W dalszej kolejności uplasowały się handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle oraz transport i gospodarka magazynowa.
- W latach 2019-2021 liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie ulegała systematycznemu spadkowi – zdecydowaną większość z nich stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.
- Liczba bezrobotnych mieszkańców gminy w latach 2018-2021 uległa blisko dwukrotnemu spadkowi – ta poprawiająca się sytuacja może świadczyć o pozytywnych zmianach na lokalnym rynku pracy, zwiększonej atrakcyjności gminy dla inwestorów i przedsiębiorców oraz skuteczności programów aktywizacji zawodowej.
- Zaobserwowano również duży udział bezrobotnych wśród niektórych grup społecznych, szczególnie osób młodych w wieku 25-44 lat. Może to wynikać z braku dostępu do odpowiednich szkoleń i kursów zawodowych.
- W 2020 roku wartość dochodów gminy zwiększyła się w porównaniu do roku 2018. Wydatki budżetowe wyniosły 29,5 mln zł, a największa część przeznaczona została w dziale rodzina, następnie na oświatę i wychowanie oraz gospodarkę komunalną i ochronę środowiska. Obszary te generują znaczne i regularne koszty, co ogranicza elastyczność budżetu w zakresie innych działań inwestycyjnych czy rozwojowych. W przeliczeniu na jednego mieszkańca dochody wyniosły 5,7 tys. zł, a wydatki 5,4 tys. zł. Gmina osiągnęła dodatnią nadwyżkę operacyjną, co oznacza, że dochody bieżące przewyższały wydatki bieżące – w 2020 roku nadwyżka operacyjna wyniosła 1,7 mln zł, co jest wynikiem lepszym niż w roku 2019 (1,4 mln zł). Wskazuje to na stabilne zarządzanie finansami bieżącymi i ostrożne planowanie budżetu, pozwalające na zachowanie płynności finansowej gminy.
- Wydatki majątkowe stanowiły około 25% ogółu wydatków. Jest to wskaźnik wyższy niż średnia w powiecie nowosolskim (ok. 20%) oraz w województwie lubuskim (ok. 10%). Oznacza to,

że gmina stawia duży nacisk na rozwój infrastruktury i inwestycje, co może pozytywnie wpływać na jej długofalowy rozwój oraz przyciągać inwestorów i nowych mieszkańców. Wysoki udział inwestycji w wydatkach budżetowych świadczy o aktywnej polityce rozwoju lokalnego i skutecznym wykorzystaniu dostępnych środków, również z funduszy zewnętrznych.

Przedstawione powyżej wnioski stanowią fundament do opracowania Strategii, nastawionej na stymulację wzrostu gospodarczego, zwiększenia konkurencyjności Gminy oraz poprawę jakości życia jej mieszkańców. Dalsze działania powinny być skierowane przede wszystkim na eliminowanie barier rozwojowych oraz kreowanie nowych miejsc pracy. W kontekście długofalowego rozwoju, kluczowe będzie wspieranie przedsiębiorczości lokalnej i przyciąganie inwestycji, aby stworzyć stabilne warunki do rozwoju rynku pracy w Gminie.

2.4. Wnioski z diagnozy sytuacji klimatyczno-środowiskowej

Diagnoza sytuacji klimatyczno-środowiskowej Gminy Bytom Odrzański stanowi kluczowy element planowania strategicznego, umożliwiającą identyfikację zarówno zasobów naturalnych i walorów środowiskowych, jak i potencjalnych zagrożeń oraz wyzwań związanych z ochroną środowiska i adaptacją do zmian klimatu. Analiza uwarunkowań środowiskowych pozwala na zrozumienie specyfiki lokalnego ekosystemu, jego odporności na zmiany klimatyczne oraz możliwości wykorzystania zasobów naturalnych w zrównoważonym rozwoju gminy.

Wnioski z diagnozy sytuacji klimatyczno-środowiskowej:

- Nieco ponad 1/3 powierzchni Gminy Bytom Odrzański pokrywają lasy, z kolei 53,2% powierzchni stanowią użytki rolne, a około 12,5% – tereny przeznaczone na cele pozarolnicze (mieszkaniowe, usługowe, przemysłowe). Duży udział lasów w strukturze użytkowania gruntów oraz atrakcyjne położenie przyrodnicze tworzą potencjał dla rozwoju agroturystyki i innych form turystyki wiejskiej.
- Gmina Bytom Odrzański w całości znajduje się w zlewni rzeki Odry, której bieg, wyznacza północną granicę badanej jednostki. Rzeka Odra stanowi ogromny atut – jest częścią międzynarodowej drogi wodnej E30, łączącej Bałtyk z południem Europy, co stwarza możliwości rozwoju, m.in. w zakresie transportu wodnego i turystyki rzecznej. W PZPWL uwzględniono modernizację Odrzańskiej Drogi Wodnej E30.
- Na terenie gminy znajduje się 6 JCWP, z czego wszystkie znajdują się w złym stanie ogólnym oraz stwierdzono dla nich zagrożenie nieosiągnięcia celów środowiskowych. Ponadto Gmina Bytom Odrzański leży w granicach 2 JCWPd, przy czym jedna z nich zidentyfikowana została jako zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego ze względu na czynniki chemiczne. Stan zasobów wodnych w Gminie Bytom Odrzański stanowi zatem poważne wyzwanie środowiskowe wymagające pilnych działań naprawczych.
- Gmina Bytom Odrzański została również sklasyfikowana jako teren zagrożony powodzią. Ogranicza to możliwość lokalizacji nowych inwestycji i zabudowy mieszkaniowej, wymaga także uwzględnienia szczególnych warunków ochrony przeciwpowodziowej w planowaniu przestrzennym. Na obszarze gminy zidentyfikowano również zagrożenie erozją wodną na poziomie 11-20%.
- Obszar gminy cechuje się wysokim poziomem zagrożenia zjawiskiem suszy, co stanowi poważne wyzwanie zarówno dla lokalnego rolnictwa, jak i dla gospodarki wodnej.

- Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza w regionie jest sektor komunalno-bytowy. Mimo wszystko w ostatnich latach obserwuje się systematyczną poprawę jakości powietrza na tym obszarze.
- Duży obszar gminy objęty jest formami ochrony przyrody (56,2%), co w wyraźny sposób podnosi jej atrakcyjność środowiskową, jednak równocześnie stanowi wyzwanie dla jej rozwoju przestrzennego. Na obszarze gminy znajduje się: rezerwat przyrody Annabrzeskie Wąwozy, 2 obszary chronione w ramach sieci Natura 2000, 2 obszary chronionego krajobrazu, a także 10 pomników przyrody.
- Przez Gminę Bytom Odrzański przechodzi korytarz ekologiczny Ziemia Lubuska, który odgrywa istotną rolę w zachowaniu bioróżnorodności, umożliwiając migrację zwierząt, roślin i grzybów, a także zapewniając łączność pomiędzy różnymi siedliskami.
- Na terenie Gminy znajdują się udokumentowane złoża kopalin, w tym surowców ilastych ceramiki budowlanej oraz węgla brunatnego. Złoża mogą stanowić potencjał gospodarczy Gminy, jednak ich wykorzystanie musi być zrównoważone, uwzględniające aspekty środowiskowe, społeczne i przestrzenne.
- Gmina Bytom Odrzański posiada korzystne warunki do rozwoju OZE, ze szczególnym uwzględnieniem instalacji wykorzystujących energię geotermalną i elektrowni wiatrowych.
- Na obszarze gminy wciąż obserwuje się duży udział odpadów niesegregowanych, niemniej jednak poziom recyklingu wzrósł na przełomie lat 2022-2024 o 1,4 pp., co świadczy o stopniowej poprawie świadomości ekologicznej mieszkańców, choć skala tego postępu wskazuje na konieczność intensyfikacji działań mających na celu dalsze zwiększanie udziału odpadów segregowanych.

Przedstawione powyżej wnioski wskazują na konieczność realizowania działań w trzech kluczowych obszarach: ochrony i poprawy jakości zasobów wodnych, adaptacji do zmian klimatycznych i zarządzania ryzykiem oraz zrównoważonego wykorzystania potencjału przyrodniczego i gospodarczego gminy. Te działania powinny być realizowane w sposób skoordynowany, uwzględniając specyfikę rolniczego charakteru gminy oraz jej unikalne walory przyrodnicze jako atutu rozwojowego.

3. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest skutecznym i powszechnie wykorzystywanym w jednostkach administracji publicznej narzędziem diagnozy strategicznej. Pozwala porównać silne i słabe strony samorządu z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia makroekonomicznego oraz określić ich wzajemne oddziaływanie. W niniejszym opracowaniu analizy dokonano w oparciu o:

- dane i dokumenty pozyskane z gminy,
- dane liczbowe, opisowe i przestrzenne pozyskane ze źródeł zewnętrznych.

Sfera przestrzenna:

Mocne strony	Słabe strony
• dogodne położenie komunikacyjne; • rozwinięta sieć transportu kolejowego i wodnego; • potencjał inwestycyjny; • rozwinięta infrastruktura wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa; • rozwój budownictwa; • członkostwo w Nowosolskim Obszarze Funkcjonalnym; • potencjał współpracy transgranicznej; • dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna; • sieć ścieżek rowerowych i miejsc rekreacyjnych; • rolniczy charakter gminy.	• niezadowalający stan dróg i chodników na terenie gminy – duża liczba dróg gminnych nieutwardzonych; • niewystarczający stopień pokrycia gminy MPZP; • niedostateczna liczba mieszkań komunalnych; • niewystarczająco rozwinięta sieć ścieżek rowerowych; • niedostatecznie rozwinięta baza noclegowo-gastronomiczna.

Źródło: opracowanie własne.

Sfera społeczna:

Mocne strony	Słabe strony
• niski poziom bezrobocia; • malejąca liczba osób korzystających z pomocy społecznej; • bliskość dużego ośrodka miejskiego; • funkcjonujący żłobek; • dobrze rozwinięta sieć gminnych placówek oświatowych; • dobrze rozwinięte jednostki oświatowe w gminie (przedszkole, szkoła); • bliska odległość do kształcenia na poziomie średnim i wyższym. Dobry poziom kształcenia w gminnych placówkach oświatowych; • rosnące zaangażowanie społeczne przejawiające się coraz wyższą frekwencją w wyborach; • posiadanie budynków użyteczności publicznej (np. biblioteka, świetlice wiejskie); • dobrze działający klub sportowy, • bogate zasoby dziedzictwa kulturowego.	• ujemny przyrost naturalny; • rosnący odsetek osób w wieku poprodukcyjnym; • zjawisko ukrytego bezrobocia (nienotowane przez PUP); • niestabilna liczba mieszkańców gminy; • mniejsza liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w stosunku do średniej powiatu i województwa; • zbyt duże obciążenie samorządu w stosunku do możliwości finansowych/ lokalowych/ kadrowych; • niewystarczająca liczba atrakcyjnych zarobkowo miejsc pracy.

Źródło: opracowanie własne.

Sfera gospodarcza:

Mocne strony	Słabe strony
- połączenie z drogą krajową nr 3 oraz nr 12; - walory przyrodnicze stwarzające dobre warunki dla rozwoju turystyki i agroturystyki; - dobry klimat dla rozwoju przedsiębiorczości - rosnąca liczba mikro i małych przedsiębiorstw; - korzystne uwarunkowania dla rozwoju gospodarczego i inwestycyjnego gminy związane są z jej umiejscowieniem; - utrzymująca się nadwyżka operacyjna w budżecie gminy.	- brak wystarczającej liczby połączeń autobusowych z mniejszych miejscowości i brak połączenia kolejowego; - słaba jakość infrastruktury drogowej - część dróg gminnych i powiatowych wymaga remontu lub modernizacji; - niewystarczająca baza noclegowo-gastronomiczna; - niewystarczająca liczba inwestorów zagranicznych i krajowych.

Źródło: opracowanie własne.

Sfera klimatyczno-środowiskowa:

Mocne strony	Słabe strony
- znaczny udział terenów leśnych, stanowiących istotny walor przyrodniczy i rekreacyjny; - obecność rzeki Odry jako elementu krajobrazu o wysokim potencjale gospodarczym; - bogactwo przyrodnicze – występowanie zróżnicowanych siedlisk, obecność form ochrony przyrody; - obecność GZWP, jako istotnego źródła zaopatrzenia w wodę pitną; - występowanie udokumentowanych złóż kopalin; - sprzyjające warunki do rozwoju agroturystyki; - potencjał do rozwoju energii odnawialnej; - potencjał do rozwoju rolnictwa ekologicznego; - rozwinięta infrastruktura wodociągowa i kanalizacyjna.	- niska świadomość ekologiczna mieszkańców; - zły stan większości JCWP; - ryzyko zanieczyszczenia wód podziemnych; - wysokie zagrożenie powodziowe w północnej części gminy; - zagrożenie erozją wodną; - wysokie zagrożenie suszą atmosferyczną i rolniczą; - brak większych zbiorników wodnych; - mała ilość akcji promujących ekologię wśród mieszkańców; - wymagające renowacji tereny zielone; - brak inwestycji z zakresu Odnawialnych Źródeł Energii.

Źródło: opracowanie własne.

Analiza SWOT – szanse i zagrożenia:

Szanse	Zagrożenia
- położenie gminy na obszarze atrakcyjnym przyrodniczo niesie za sobą możliwości rozwoju turystyczno-rekreacyjnego; - rozwój sieci gazowej na terenie gminy; - dostępność zewnętrznych źródeł finansowania ze środków UE na lata 2021-2027; - możliwość uzyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych na dom seniora; - bliskie sąsiedztwo z dużym miastem pozwala na rozwój budownictwa mieszkalnego i przyciąganie nowych mieszkańców spoza obszaru gminy; - rozwój transportu publicznego ułatwiającego mieszkańcom przemieszczanie się do miejsc pracy; - trendy demograficzne sprzyjające migracji do mniejszych miejscowości – wzrost	- upadek dużych przedsiębiorstw zatrudniających znaczną liczbę mieszkańców, co skutkuje zwiększeniem bezrobocia; - starzejące się społeczeństwo - zmniejszenie liczby osób w wieku produkcyjnym, które przynoszą największy zysk dla gminy; - odpływ młodych ludzi do większych ośrodków miejskich; - silna konkurencja gmin sąsiednich jako miejsc lokalizacji inwestycji i zamieszkania; - zmiany klimatu skutkujące anomaliami pogodowymi; - zadłużenie samorządu i brak środków na inwestycje; - zmniejszający się przyrost naturalny i ujemna imigracja, powodujące ograniczenie

Szanse	Zagrożenia
zainteresowania życiem w spokojniejszym środowisku; • rozwój współpracy z NGO's oraz instytucjami zewnętrznymi; • rozwój lokalnej oferty kulturalnej związany ze zwiększającym się zainteresowaniem aktywnym stylem życia i kulturą lokalną; • wzrost znaczenia działań środowiskowych i zdrowotnych; • przebudowa mostu nad rzeką Odrą wraz z dojazdami w ramach budowy połączenia rowerowego gmin Lubuskiej 9 na linii wschód-zachód w ciągu drogi gminnej Bytom Odrzański – Siedlisko.	działalności szkół podstawowych i wzrost kosztów utrzymania infrastruktury oświatowej; • zwiększający się zakres zadań własnych gminy przy braku lub niewielkim poziomie wsparcia finansowego z budżetu państwa; • postępujące zanieczyszczenie środowiska, w tym powietrza i wód; • spadek jakości życia z powodu braku działań adaptacyjnych do zmian klimatu; • presja inwestycyjna prowadząca do zabudowy terenów cennych przyrodniczo; • zaniedbania w gospodarce odpadami i wzrost liczby dzikich wysypisk; • zanikanie lokalnej bioróżnorodności.

Źródło: opracowanie własne.

4. Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym – wizja, misja i cel nadrzędny

4.1 Wizja rozwoju Gminy Bytom Odrzański

Strategia Rozwoju Gminy Bytom Odrzański na lata 2022-2030 jest dokumentem, w którym zdiagnozowano aktualną sytuację gminy. Zwrócono uwagę zarówno na mocne strony, jak i obszary problemowe. W procesie powstawania dokumentu istotne jest również stworzenie WIZJI, czyli obrazu gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii. Wizja ukazuje Gminę Bytom Odrzański w perspektywie strategicznej – zmienionej poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez władze celów.

Wizja Gminy Bytom Odrzański:

- obrazuje stan docelowy gminy w 2030 roku,
- ukazuje aspiracje władz i mieszkańców gminy,
- jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei.

Uwzględniając zmieniającą się sytuację w otoczeniu, wzrost możliwości rozwojowych i oczekiwaniami mieszkańców, wizja Gminy w 2030 roku brzmi następująco:

W 2030 roku gmina Bytom Odrzański jest miejscem przyjaznym dla swoich mieszkańców. Gmina w pełni korzysta ze swojego położenia przy rzece Odrze, stanowiącej tętniący życiem szlak turystyczno-komunikacyjny, jak również przy drodze ekspresowej S3 relacji Zielona Góra – Wrocław, w niewielkiej odległości od centrów wzrostu jakimi są aglomeracja zielonogórska, nowosolska i głogowska. Gmina Bytom jest miejscem przyjaznym do życia, przede wszystkim dla jej mieszkańców i migrantów z terenów okolicznych miast.

Bogate walory położenia nad Odrą, rozbudowana infrastruktura rzeczna i zrewitalizowane obszary Gminy, starówka Bytomia Odrzańskiego, tereny przy porcie na Odrze i bezpośrednio sąsiadujące z rzeką – na obszarze których dzięki aktywnym mieszkańcom funkcjonują atrakcyjne produkty turystyczny i oferta przedsiębiorstw z branży gastronomicznej i noclegowej przyciągają turystów i gości z zewnątrz.

Spółeczeństwo obywatelskie realizuje swoją aktywność w prężnie działających organizacjach pozarządowych, wspierających lokalne środowiska, w tym przedsiębiorców na drodze rozwoju. **Rozwija się konkurencyjna gospodarka lokalna** oparta na sektorze małych i średnich przedsiębiorstw usługowych i produkcyjnych oraz rozwiniętym biznesie w wydzielonych Strefach Ekonomicznych na terenie Gminy.

W gminie funkcjonują nowoczesne, **dobrze przygotowane pod potrzeby mieszkańców jednostki edukacji przedszkolnej i szkolnej**. Ponadto mieszkańcy, jak również firmy, organizacje pozarządowe oraz podmioty innego rodzaju mogą liczyć na sprawne zarządzanie publiczne oraz na wysoką dostępność usług publicznych. Gmina współpracuje z innymi samorządami na płaszczyźnie gospodarczej, kulturalnej, turystycznej i promocyjnej.

Gmina zachowuje wszelkie standardy ekologiczne. Administracja, przedsiębiorcy i mieszkańcy dbają o środowisko. Dzięki realizacji szeregu działań zarówno inwestycyjnych, jak i działań edukacyjno-informacyjnych w obszarze tzw. „zielonego ładu”, udało zmniejszyć się emisję CO₂, mieszkańcy nauczyli się dbać o klimat, nabyli szereg nawyków i przyzwyczajęń związanych z przejściem na gospodarkę niskoemisyjną, jak również z przeciwdziałaniem i zapobieganiem zmianom klimatycznym.

Sprawne i efektywne zarządzanie publiczne, aktywna współpraca samorządu z sektorem pozarządowym, biznesowym i publicznym zapewniają wysoką jakość i dostępność usług publicznych, a w szczególności usług z zakresu szkolnictwa elementarnego, podstawowego.

4.2 Misja rozwoju Gminy Bytom Odrzański

Misja, jako nadrzędny cel funkcjonowania, jest krótkim, syntetycznym określeniem docelowego kierunku rozwoju ze sprecyzowaniem nadrzędnych wartości, które będą przestrzegane. Misja przybiera postać rozwiniętego zdania zapowiadającego ogólny trend rozwojowy, zgodny z oczekiwaniami wszystkich zainteresowanych podmiotów, a zwłaszcza mieszkańców danego obszaru.

Misja jest rozwinięciem wizji i służy określeniu tego, co w wyniku realizacji Strategii Rozwoju uzyskają mieszkańcy. Zapewnia, iż rozwój będzie służył rzeczywistym oczekiwaniom społecznym. Misja w sposób dokładny definiuje charakter gminy, a przede wszystkim wskazuje jej atuty.

W trakcie prac nad strategią uzgodniono następujące brzmienie misji:

Misją Gminy Bytom Odrzański jest kompleksowa współpraca wszystkich lokalnych i ponadlokalnych partnerów społecznych, gospodarczych i instytucjonalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju Gminy przy zachowaniu zalet bezpośredniego sąsiedztwa rzeki Odry, jak również przy zachowaniu zalet bliskiego sąsiedztwa granicy polsko-niemieckiej. Gmina w wyniku działań realizujących strategię rozwoju, w tym również w wyniku działań związanych z ochroną klimatu i środowiska, zapewnia mieszkańcom, w ramach współpracy na rzecz wspólnego dobra, przy wykorzystaniu istniejących potencjałów, wysoki poziom życia, dostęp do usług publicznych odpowiedniej jakości, możliwość kształcenia, rozwoju przedsiębiorczości, w tym w obszarze

nowoczesnych gospodarstw rolnych, a także atrakcyjną ofertę czasu wolnego. Osobom przyjezdnym oferuje wysoką jakość usług rekreacyjnych i turystycznych, bazujących na bogactwie i czystości środowiska – lasów i rzeki Odry.

4.3 Cel nadrzędny

Cel nadrzędny wyznacza podstawowe kryteria oceny procesów rozwojowych. Zawsze powinien wskazywać na te efekty procesu rozwojowego, które są najważniejsze dla lokalnej społeczności. Natomiast wyniki odnoszące się do tego celu powinny być mierzalne, tak aby możliwa była późniejsza ocena rezultatów.

Cel nadrzędny brzmi następująco: **Równowaga, wysoka jakość i stabilizacja życia oraz satysfakcja mieszkańców.**

5. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym

Obszary, cele strategiczne, cele operacyjne

Struktura Strategii zbudowana została w oparciu o elementy składowe wzajemnie sobie podległe w hierarchii ważności (obszary, cele strategiczne wskazane dla każdego z obszarów, cele operacyjne i wynikające z nich kierunki działań). Osiąganiu przyjętej wizji i misji służą cele strategiczne realizowane we wskazanych obszarach, cele operacyjne wskazane dla każdego celu strategicznego oraz kierunki działań, które mają charakter ogólny i określają pożądane stany i procesy rozwojowe. Cele zdefiniowane na podstawie diagnozy oraz przeprowadzonych konsultacji z mieszkańcami, w sposób bezpośredni nawiązują do wizji i misji. Realizacja kierunków działań prowadzić będzie do osiągnięcia celów. Propozycje kierunków działań wynikają bezpośrednio z przeprowadzonych analiz i konsultacji. Wyodrębniono 4 obszary priorytetowe, które są względem siebie równoważne i uzupełniające się:

- **Obszar 1.** Rozwinięta infrastruktura gminna i efektywne zarządzanie rozwojem gminy;
- **Obszar 2.** Nowoczesna gospodarka, oparta na lokalnej specyfice, w tym zrównoważony rozwój, ochrona środowiska i klimatu;
- **Obszar 3.** Wysoka jakość życia mieszkańców oraz aktywne i wykształcone społeczeństwo obywatelskie;
- **Obszar 4.** Dziedzictwo kultury zachowane dla przyszłych pokoleń, Turystyka, rekreacja i oferta czasu wolnego.

Obszar 1. Rozwinięta infrastruktura gminna i efektywne zarządzanie rozwojem gminy	Obszar 2. Nowoczesna gospodarka, oparta na lokalnej specyfice, w tym zrównoważony rozwój, ochrona środowiska i klimatu	Obszar 3. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz aktywne i wykształcone społeczeństwo obywatelskie	Obszar 4. Dziedzictwo kultury zachowane dla przyszłych pokoleń, Turystyka, rekreacja i oferta czasu wolnego
Cel nadrzędny: Równowaga, wysoka jakość i stabilizacja życia oraz satysfakcja mieszkańców			
Cel strategiczny I: Rozwój infrastruktury w Gminie oraz poprawa jakości zarządzania, opartego na współpracy i wykorzystaniu zasobów	Cel strategiczny II: Konkurencyjna gospodarka oparta m.in. o działalność sektora MMŚP, wykorzystująca lokalną specyfikę, w oparciu o zrównoważony rozwój, ochronę środowiska, zasobów naturalnych i klimatu	Cel strategiczny III: Poprawa jakości życia oraz aktywizacja i rozwój kształcenia społeczeństwa obywatelskiego w oparciu o skuteczny system oświatowy oraz rozwinięty system usług społecznych dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów	Cel strategiczny IV: Zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz rozwój atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej Gminy.
Cel operacyjny I.1 Rozwój infrastruktury technicznej i komunalnej, w tym poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej	Cel operacyjny II.1 Rozwój potencjału gospodarczego Gminy Bytom Odrzański, w tym w oparciu o specjalną strefę ekonomiczną	Cel operacyjny III.1 Rozwój potencjału edukacyjnego dzieci, młodzieży i osób dorosłych z Gminy Bytom Odrzański	Cel operacyjny IV.1 Zachowanie dziedzictwa kulturowego w Gminie, w tym dalsza rewitalizacja i poprawa atrakcyjności starówki Bytomia Odrzańskiego
Cel operacyjny I.2 Sprawne i efektywne zarządzanie terytorialne	Cel operacyjny II.2 Wielofunkcyjny zrównoważony rozwój miejscowości Gminy Bytom Odrzański	Cel operacyjny III.2 Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym	Cel operacyjny IV.2 Poprawa jakości promocji oraz zwiększanie popytu na turystykę, w tym turystykę rzeczną.
Cel operacyjny I.3 Zwiększenie wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej Gminy Bytom Odrzański	Cel operacyjny II.3 Ochrona klimatu oraz wykorzystanie środowiska naturalnego, w tym rzeki Odry dla rozwoju Gminy Bytom Odrzański	Cel operacyjny III.3 Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu i bezpieczeństwu zdrowotnemu mieszkańców	Cel operacyjny IV.3 Poprawa oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej

6. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Poniżej opisano planowane kierunki działań dla wyznaczonych obszarów oraz celów strategicznych i operacyjnych

6.1. OBSZAR 1. Rozwinięta infrastruktura gminna i efektywne zarządzanie rozwojem gminy

Cel strategiczny I: Rozwój infrastruktury w Gminie oraz poprawa jakości zarządzania, opartego na współpracy i wykorzystaniu zasobów.

6.1.1. CEL OPERACYJNY I.1 Rozwój infrastruktury technicznej i komunalnej, w tym poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej

Strategia Rozwoju Gminy Bytom Odrzański na lata 2022-2030 istotny nacisk kładzie na rozwój infrastruktury technicznej i komunalnej. W grę wchodzi tutaj systemy, urządzenia, sieci przesyłowe i związane z nimi obiekty. Całość infrastruktury jest istotna zarówno dla mieszkańców, jak i przedsiębiorców, i inwestorów. Konieczne jest przede wszystkim zapewnienie dostępu do mediów, do dobrej jakości dróg i komunikacji. Jakość i rozwój infrastruktury ma istotne znaczenie w kontekście atrakcyjności inwestycyjnej Gminy, pośrednio zatem ma wpływ na dostępność miejsc pracy i jakość życia. Wspomnieć też należy, że Gmina rozciąga się na lewym Brzegu Odry, z centralnie nad rzeką położonym miastem Bytom Odrzański, jednym z najpiękniejszych miast Środkowego Nadodrza, szczycącym się bogatą historią, uwiecznioną m.in. w „KRONICE” Galla Anonima. Rzeką Odra stanowi ogromne bogactwo natury, które wymaga specjalnego traktowania. Na obszarze gminy znajduje się rezerwat przyrody Annabrzskie Wąwozy chroniący naturalne zróżnicowanie ekosystemów leśnych z zachowaniem cennych gatunków flory i fauny, położony w północno-zachodniej części Wzgórz Dalkowskich. Rzeką, jak również pozostałe zasoby środowiskowe wymagają specjalnego wyposażenia w infrastrukturę, tak aby zapewnić właściwą gospodarkę wodno-kanalizacyjną, celem zapobiegania przedostawaniu się ścieków komunalnych do środowiska, a przede wszystkim do rzeki.

Dobre drogi w Gminie to szybszy i bardziej komfortowy dojazd do pracy, do szkoły, do lekarza, na zakupy, do urzędów, na imprezy kulturalne czy rozrywkowe; dowóz dzieci, w tym na zajęcia dodatkowe (sportowe, kulturalne, artystyczne) organizowane popołudniami w szkołach lub ośrodkach kultury lub sportu; szybszy i sprawniejszy dojazd karetki Pogotowia, Straży Pożarnej, czy Policji, jak również listonosza, kuriera, dostawcy; tańszy system odbioru odpadów komunalnych (masywne śmieciarki dodatkowo obciążone zbieranym ładunkiem - na złych drogach niszczą się znacznie szybciej, niż na drogach nowych lub wyremontowanych).

Na jakość życia mieszkańców oraz osób przebywających czasowo na terenie Gminy dobrze przygotowana infrastruktura przekłada się zatem bezpośrednio, bo dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna i komunalna zapewnia dobry i wygodny dostęp do miejsc pracy, edukacji, usług społecznych i zdrowotnych, jak również innych usług publicznych, jak również do miejsc atrakcyjnych turystycznie. Rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej, teletechnicznej, oświetleniowej, energetycznej oraz zapewnienie ich niezawodności zapewnia poczucie komfortu i bezpieczeństwa mieszkańców, a także przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie gminy.

Istotną kwestią w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej i komunalnej jest konieczność zapewnienia jak najmniejszego wpływu na środowisko naturalne, zapewnienie odpowiednich wskaźników odnośnie czystości powietrza, jak również ograniczania negatywnego wpływu na środowisko i przeciwdziałanie zanieczyszczeniom, związanym z codziennym funkcjonowaniem i rozwojem lokalnych społeczności i gospodarki. W tym kontekście bardzo ważna jest prawidłowo realizowana gospodarka wodno-ściekowa na terenie całej Gminy.

Stąd też szereg inwestycji, jakie Gmina realizowała w tym zakresie, przebudowano m.in., oczyszczalnię ścieków w Bytomiu Odrz., modernizując tym samym proces oczyszczania ścieków. Ponadto rozbudowano sieć kanalizacji sanitarnej oraz stworzono mikroinstalację fotowoltaiczną w Tarnowie Bykim (w ramach projektu realizowanego ze środków UE, z Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020, działanie 4.3. Gospodarka wodno-ściekowa, projekt pt.: „Poprawa systemu gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji Bytom Odrzański”. Realizowano również szereg pomniejszych inwestycji remontowych i modernizacyjnych w tym zakresie.

Natomiast zapewnienie dobrej jakości powietrza wymaga ograniczenia zużycia energii cieplnej i elektrycznej, co będzie realizowane m.in. poprzez działania termomodernizacyjne w obszarze obiektów użyteczności publicznej, co również związane jest z rozwojem gminnej infrastruktury i dostępu do dobrej jakości administracyjnych usług publicznych.

Tabela 1. Kierunki interwencji. Cel operacyjny I.1

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Rozwój i poprawa infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej, w tym prace inwestycyjne – zgodnie z Planem Inwestycyjnym	Zakład Gospodarki Komunalnej	Kierownictwo ZGK, Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM Bytom Odrzański	Samorząd Województwa Lubuskiego, WFOŚiGW, NFOŚiGW	2022-2030
Stworzenie warunków do rozwoju sieci gazowniczej na terenie Gminy	Dystrybutorzy gazu (EWE i in.)	Kierownictwo ZGK, Burmistrz Gminy Bytom	Operatorzy sieci	2022-2030

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
		Odrzański i pracownicy UM Bytom Odrzański		
Rozwój sieci światłowodowej i poprawa dostępu do Internetu szerokopasmowego	Jednostki rozwijające sektor telekomunikacyjny publiczne i biznesowe/ prywatne podmioty telekomunikacyjne	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM Bytom Odrzański	Samorząd Województwa Lubuskiego Ministerstwo odpowiedzialne za cyfryzację, podmioty telekomunikacyjne	2022-2030
Inwestycje usprawniające procesy gospodarki odpadami.	Związek Międzygminny „EkoPrzyszłość” i wybrani operatorzy do zbiórki odpadów komunalnych i gospodarczych z obszaru Gminy Bytom Odrzański	Zarząd Związku „EkoPrzyszłość”, Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM Bytom Odrzański	Samorząd Województwa Lubuskiego, podmioty prywatne – operatorzy realizujący usługi w ramach systemu gospodarki odpadami	2022-2030
Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, w tym również zastosowanie odnawialnych źródeł energii	Gmina Bytom Odrzański	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM Bytom Odrzański	Samorząd Województwa Lubuskiego, WFOŚiGW, NFOŚiGW	2022-2030

Źródło: Opracowanie własne.

6.1.2. CEL OPERACYJNY I.2 Sprawne i efektywne zarządzanie terytorialne

Administracja samorządowa w Polsce jest postrzegana przez lokalną społeczność jako nieefektywna, zacofana i oferująca niski standard usług (długie oczekiwanie na wydanie decyzji, konieczność przedstawiania zaświadczeń, brak możliwości załatwiania szeregu spraw on-line – najczęściej brak transakcyjności, tzn. możliwości załatwienia sprawy do końca, tj. wydania decyzji bez konieczności wizyty w Urzędzie).

Zaplanowane zatem kierunki rozwoju w ramach niniejszego celu operacyjnego odnoszą się do działań, które mają poprawić ten wizerunek i wprowadzić nowoczesne metody zarządzania terytorialnego.

Zadania i przedsięwzięcia w ramach celu operacyjnego I.1 Sprawne i efektywne zarządzanie terytorialne stanowią odpowiedź na rosnące oczekiwania klientów względem organów administracji publicznej. W swojej treści nawiązują w szczególności do zapisów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego

Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku) – przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 14 lutego 2017 roku oraz dokumentem pn. „System zarządzania rozwojem Polski”, przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 29 października 2018 roku, jak również zintegrowanej Strategii „Sprawne i Nowoczesne Państwo 2030 roku” (SNP), która ma doprowadzić do zwiększenia skuteczności i efektywności państwa otwartego na współpracę z obywatelami.

Planowane do wdrożenia instrumenty w kolejnej perspektywie wymagają aktywności różnych interesariuszy w ramach współpracy w zakresie realizacji usług publicznych świadczonych na rzecz mieszkańców – samorządy, podmioty prywatne, czy organizacje pozarządowe. Zgodnie z powyższym, w Strategii Rozwoju Gminy Bytom Odrzański zaplanowano kierunki interwencji związane z poprawą funkcjonowania administracji w zakresie podniesienia sprawności działania Urzędu Miejskiego w Gminie Bytom Odrzański, doskonalenia kwalifikacji pracowników, e-administracji oraz budowy i promocji marki gminy.

Tabela 2. Kierunki interwencji. Cel operacyjny I.2

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Budowa zaawansowanego systemu e-usług, w tym uruchamianie zaawansowanych e-usług, w zakresie administracji i usług publicznych, w tym w jednostkach podległych.	Gmina Bytom Odrzański i jednostki podległe	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Samorząd Województwa Lubuskiego	2022-2030
Realizacja szkoleń pracowników samorządowych i wdrażanie nowoczesnych instrumentów zarządzania publicznego	Urząd Miejski w Bytom Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Ministerstwo odpowiedzialne za cyfryzację	2022-2030
Wdrożenie do działalności Urzędu Miejskiego kodeksu etyki urzędnika samorządowego wraz z systemem oceny pracy urzędników	Urząd Miejski w Bytom Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Rada Miejska w Bytom Odrzańskim	2022-2030
Stworzenie ram do efektywnej współpracy z samorządami, z podmiotami prywatnymi i organizacjami pozarządowymi na szczeblu lokalnym, jak i ponadlokalnym, a także z podmiotami spoza granic Polski	Urząd Miejski w Bytom Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Partnerskie JST, związki gmin, organizacje pozarządowe, podmioty prywatne	2022-2030

Źródło: Opracowanie własne.

6.1.3. CEL OPERACYJNY I.3 Zwiększenie wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej Gminy Bytom Odrzański

Dalszy rozwój Gminy Bytom Odrzański w zakresie poprawy wewnętrznej i zewnętrznej dostępności wymaga właściwego utrzymania sieci komunikacyjnej, w tym przede wszystkich lokalnej infrastruktury drogowej, jak również rozwój komunikacji alternatywnej, w tym sieci dróg rowerowych.

Sporą część układu komunikacyjnego Gminy Bytom Odrzański stanowią drogi jednojezdniowe, niewystarczające w dobie rosnącej liczby pojazdów i zwiększającej się mobilności mieszkańców. Drogi te nie gwarantują odpowiedniego bezpieczeństwa użytkowników. Kluczowym problemem jest stan nawierzchni oceniany przez mieszkańców i zarządców dróg jako zły. Zatem konieczna jest budowa i przebudowa dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą, tak aby zwiększyć ich bezpieczeństwo i przepustowość. Modernizacji dróg powinny towarzyszyć działania zmierzające do rozwoju ścieżek rowerowych łączących poszczególne miejscowości.

Z poprawą infrastruktury drogowej wiąże się zatem również budowa chodników, zarówno przy drogach gminnych, powiatowych jak i wojewódzkich oraz budowa sieci dróg rowerowych, która istnieje w szczątkowej postaci. Ponadto dla utrzymania bezpieczeństwa uczestników ruchu, konieczne będą inwestycje w zakresie rozwoju, zarówno ciągów pieszych i jezdnych, jak również systemu oświetlenia ulicznego na terenie gminy, jak również zarządzania nimi, w tym przy wykorzystaniu nowych technologii, dzięki którym m.in. oświetlenie będzie mniej energochłonne i bardziej oszczędne, a wykorzystanie infrastruktury struktury komunikacyjnej zoptymalizowane.

Tabela 3. Kierunki interwencji. Cel operacyjny I.3

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Zapewnienie bezpieczeństwa na drogach i chodnikach na terenie gminy poprzez remonty i modernizację istniejących dróg oraz ich właściwe utrzymanie, jak również poprzez inwestycję w nowe konieczne odcinki dróg	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Samorząd Województwa Lubuskiego, Powiatowy Zarząd Dróg, Zarząd Dróg Wojewódzkich	2022-2030
Przebudowa i rozwój systemu oświetlenia ulicznego oraz budowa i modernizacja chodników, oraz budowa systemu automatycznego zarządzania oświetleniem i infrastrukturą komunikacyjną	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Powiatowy Zarząd Dróg, Zarząd Dróg Wojewódzkich, Operatorzy sieci	2022-2030
Rozbudowa sieci dróg rowerowych jako alternatywnych kanałów transportowych	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański	Samorząd Województwa Lubuskiego, Powiatowy	2022-2030

		i pracownicy UM	Zarząd Dróg, Zarząd Dróg Wojewódzkich	
--	--	--------------------	---	--

Źródło: Opracowanie własne.

6.2. OBSZAR 2. Nowoczesna gospodarka, oparta na lokalnej specyfice, w tym istniejących poligonach oraz zrównoważony rozwój, ochrona środowiska i klimatu

Cel strategiczny II: Konkurencyjna gospodarka oparta m.in. o działalność sektora MMŚP, wykorzystująca lokalną specyfikę, w oparciu o zrównoważony rozwój, ochronę środowiska, zasobów naturalnych i klimatu.

6.2.1. CEL OPERACYJNY II.1 Rozwój potencjału gospodarczego Gminy Bytom Odrzański, w tym w oparciu o specjalną strefę ekonomiczną

Na terenie Gminy Bytom Odrzański dominują mikro przedsiębiorstwa, świadczące przede wszystkim usługi w sektorach: budowlanym (blisko 57% podmiotów), handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych oraz transport i gospodarka magazynowa (14% podmiotów) oraz inne. Na terenie gminy jest 10 średnich przedsiębiorców oraz 1 duże przedsiębiorstwo.

Samorząd zatem planując swoje działania stwarzające dobre warunki do rozwoju przedsiębiorczości i działalności gospodarczej, powinien skierować je przede wszystkim do grupy MMŚP, tak aby mikro i małe przedsiębiorstwa mogły z czasem rozwinąć się w średnie i duże firmy. Na terenie Gminy Bytom Odrzański, która jest gminą miejsko-wiejską, zlokalizowane są też gospodarstwa rolne (12 podmiotów). Gmina zatem powinna wspierać również działalność innowacyjnych gospodarstw rolnych, w tym w zakresie rozwoju gospodarstw ekologicznych, zapewniają one bowiem miejsca pracy dla mieszkańców obszarów wiejskich. Bardzo ważnym czynnikiem rozwoju Gminy jest fakt lokalizacji miasta Bytom Odrzański i całej Gminy bezpośrednio nad brzegiem rzeki Odra, W Bytomiu Odrzańskim funkcjonuje port rzeczny, gdzie stworzono warunki do realizacji turystyki rzecznej. Do portu zawija m.in. statek turystyczny „Laguna”, jak również jest 10 miejsc dla indywidualnych jednostek pływających, jest również stworzona infrastruktura dla wodniaków, w tym sanitariaty i slip pozwalający na wodowanie jednostek pływających.

Nie na wszystkie czynniki rozwoju przedsiębiorstw władze gminy mają bezpośredni wpływ. Jednakże odpowiednio prowadzona polityka gospodarcza, uwzględniająca system zachęt i ulg, skorelowana z zacieśnianiem współpracy z różnymi podmiotami specjalizującymi się w rozwoju gospodarczym oraz z wojskiem, przyczyniają się do intensyfikacji czynników rozwoju i wzrostu konkurencyjności gminy.

Kierunki działania w tym obszarze powinny uwzględniać wysiłki w zakresie rozwoju instrumentów wspierających rozwój działalność gospodarczej. Na terenie gminy zlokalizowane są tereny inwestycyjne zarządzane jako strefa gospodarcza: Podstrefa Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Bytom Odrzański. Przy czym tereny inwestycyjne wymagają uzbrojenia. Ważne jest, aby pozyskać inwestorów i w pełni wykorzystać potencjał w tym zakresie.

Przyjazna i profesjonalnie przygotowana dla przedsiębiorców i inwestorów lokalnych i zewnętrznych administracja Urzędu Miejskiego w Bytomiu Odrzańskim, wsparta przemyslaną i dobrze przeprowadzoną promocją gospodarczą gminy wspólnie z innymi samorządami, powinna wpłynąć na tworzenie znakomych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości na obszarze Gminy.

Tabela 4. Kierunki interwencji. Cel operacyjny II.1

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Przygotowanie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Gminie Bytom Odrzański	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Samorząd Województwa Lubuskiego, Agencja Rozwoju Regionalnego, organizacje pracodawców	2022-2030
Stwarzanie dobrych warunków do inwestowania na terenie Gminy, w tym również system zachęt dla lokalnych przedsiębiorców	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Samorząd Województwa Lubuskiego, organizacje pracodawców.	2022-2030
Organizacja wydarzeń i imprez promujących lokalnych producentów rolnych	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Centrum Kultury w Bytomiu Odrzańskim, Samorząd Województwa Lubuskiego, organizacje pracodawców	2022-2030
Rozwój efektywnego systemu informacji gospodarczej – we współpracy z podmiotami zewnętrznymi	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Samorząd Województwa Lubuskiego, organizacje pracodawców	2022-2030

Źródło: Opracowanie własne.

6.2.2. CEL OPERACYJNY II.2 Wielofunkcyjny zrównoważony rozwój miejscowości Gminy Bytom Odrzański

Bardzo ważnym obszarem stanowiącym o rozwoju gminy Bytom Odrzański jest środowisko. Jego ochrona jest jednym z najważniejszych priorytetów, jakie stawiają sobie nie tylko samorządy lokalne, ale także rządy państw czy Unia Europejska. Poprawa jakości powietrza, wód i systemu gospodarki odpadami to najważniejsze wyzwania, które wpływają nie tylko na rozwój i atrakcyjność gminy, ale także na jakość życia mieszkańców. Ważnym czynnikiem wpływającym na poprawę sytuacji w tym zakresie jest prawidłowa gospodarka odpadami, do czego z pewnością przyczynia się funkcjonowanie Związku Gmin „EKOPRZYSZŁOŚĆ”.

Nie można zatem mówić o rozwoju gospodarczym gminy bez uwzględnienia aspektu związanego z koniecznością zachowania zasobów i bogactw środowiskowych dla przyszłych pokoleń. Temu właśnie przyświeca idea zrównoważonego rozwoju oznaczającego rozwój społeczno-gospodarczy w harmonii, zgodzie i przy poszanowaniu uwarunkowań środowiskowych, pozwalającego zachować zasoby na kolejne dziesiątki lat. W ramach niniejszego celu zaplanowano zatem działania, które są istotne w kontekście rozwoju gminy, odnoszą się jednakże do racjonalizacji zużycia energii, surowców i minerałów oraz wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

Tabela 5. Kierunki interwencji. Cel operacyjny II.2

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej oraz montaż instalacji odnawialnych źródeł energii do pozyskania energii na własne potrzeby	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Samorząd Województwa Lubuskiego, organizacje pracodawców	2022-2030
Wsparcie działań środowiskowych w przedsiębiorstwach, gospodarstwach rolnych oraz prywatnych posesjach m.in. w zakresie usuwania azbestu i szkodliwych odpadów	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Związek Gmin „EKOPRZYSZŁOŚĆ”	2022-2030
Ograniczenie emisji szkodliwych substancji do atmosfery poprzez stwarzanie warunków do rozbudowy sieci gazowej na terenie gminy oraz zachęcanie mieszkańców do podłączenia się do tej sieci	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	dostawcy gazu, Powiat Nowosolski	2022-2030
Tworzenie warunków do racjonalnego wykorzystania surowców energetycznych i realizacja inwestycji związanych z wykorzystaniem odnawialnych	Podmioty gospodarcze, Mieszkańcy	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	WFOŚiGW, Samorząd Województwa Lubuskiego	2022-2030

źródła energii np. farmy fotowoltaiczne, instalacje prosumenckie				
--	--	--	--	--

Źródło: Opracowanie własne.

6.2.3. CEL OPERACYJNY II.3 Ochrona klimatu oraz wykorzystanie środowiska naturalnego, w tym rzeki Odry dla rozwoju Gminy Bytom Odrzański

Ochrona środowiska odbywać się będzie również w oparciu o zachowanie właściwego ładu przestrzennego, w tym wyznaczenie i wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego wytycznych z map zagrożeń i ryzyk przyrodniczych oraz określenie zasad właściwego gospodarowania terenami zagrożonymi przez zjawiska wynikające ze zmian klimatycznych, np. powodzią czy suszą hydrologiczną. Zgodnie z informacją uzyskaną z Wód Polskich obszar Gminy Bytom Odrzański znajduje się m.in. na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. b) Prawa wodnego, tj. obszarem, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi $p=10\%$.

Dotyczy to w szczególności terenów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie Odry, jak również jej dopływów (m.in.: rz. Barcina, Biała Woda, Dobrzejówka). Dla cieków przepływających przez teren gminy Bytom Odrzański opracowano mapy zagrożenia powodziowego (MZP) i mapy ryzyka powodziowego (MRP), dostępne na stronach Hydroportalu (<https://wody.isok.gov.pl>). Nie dla wszystkich części cieków występujących na terenie gminy Bytom Odrzański wyznaczono obszary szczególnego zagrożenia powodzią na ww. MZP.

W planowanych działaniach trzeba zatem uwzględniać możliwość wystąpienia negatywnego oddziaływania wód w sąsiedztwie tych rzek oraz zwrócić szczególną uwagę na wyeliminowanie lub powstrzymanie wzrostu zagospodarowania na tym terenie. Ponadto podkreślić należy, iż wszelkie działania w ramach realizacji niniejszej strategii będą realizowane z uwzględnieniem zapisów planów zarządzania ryzykiem powodziowym i planu przeciwdziałania skutkom suszy.

W odniesieniu do Strategii Rozwoju Gminy Bytom Odrzański na lata 2022-2030 wspomnieć też należy, że zgodnie z zapisami wynikającymi z Programu Planowanych Inwestycji w gospodarce wodnej PGW WP, na terenie gminy Bytom Odrzański, w dalszej perspektywie finansowej, w momencie zapewnienia środków finansowych na realizację, planowane są zadania pn.:

- „Budowa stopnia wodnego Bytom Odrzański na rz. Odrze”. Zakres inwestycji obejmuje opracowanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem decyzji umożliwiających realizację zadania oraz wykonanie robót budowlanych polegających na budowie stopnia wodnego wraz z obiektami towarzyszącymi.

- „Lewostronny wał przeciwpowodziowy rzeki Odry L-7 Drogomil, km wału 0+000-1+700(414,9-413,0 km rzeki Odry)”. Zakres inwestycji obejmuje opracowanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem decyzji umożliwiających realizację zadania oraz wykonanie robót budowlanych polegających na modernizacji lewobrzeżnego obwałowania rzeki Odry w km 413+00 - 414+900 L-7 Drogomil km wału 0+000 - 1+700.

Podstawę polityki ochrony środowiska naturalnego i dziedzictwa przyrodniczego gminy stanowić będzie jednak nade wszystko aktywna edukacja obywatelska w zakresie ekologii, jak również w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania zmianom klimatycznym. Działania kierowane do dzieci i młodzieży odbywać się będą zarówno w ramach normalnego procesu edukacji od szkoły podstawowej, jak również w ramach zajęć poza normalnymi godzinami nauki. Działania takie będą się odbywać również dla osób dorosłych.

Promocja postaw proekologicznych i uwzględniających potrzebę działań adaptacyjnych i łagodzących zmiany klimatyczne oraz przeciwdziałania im, redukcji emisji CO₂ i innych szkodliwych substancji oraz zmiana dotychczasowych przyzwyczajeń osób dorosłych realizowana będzie poprzez szeroki wachlarz działań, jak np. akcje marketingowe w mediach, konkursy i kampanie społeczne i szereg innych oraz poprzez działania inwestycyjne.

W ramach przedmiotowego celu operacyjnego ważne są działania zarówno po stronie samorządu i innych instytucji publicznych, jak również rzeczywiste działania na rzecz ochrony klimatu przez samych mieszkańców i podmioty prywatne. Przykłady rozwiązań do zastosowania w ramach poniżej proponowanych kierunków działań:

- stosowanie powierzchni przepuszczalnych ze żwiru/pospółki, powierzchni ażurowych zamiast szczelnych powierzchni betonowych;
- zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w sposób minimalizujący utratę naturalnej retencji lub spowalniający odpływ odprowadzanych wód (np. poprzez zbiorniki retencyjno–infiltracyjne; zastosowanie drenaży lub skrzynek rozsączających itp.);
- sadzenie kwiatnych łąk zamiast trawników;
- zakładanie terenów zielonych w miastach;
- zakładanie zielonych dachów i zielonych ścian na budynkach;
- zakładanie ogrodów deszczowych zasilanych deszczówką w miastach i przy domach;
- zakładanie oczek wodnych w przestrzeniach miejskich i w przydomowych ogrodach.

W kontekście kształtowania stanu zasobów wodnych, przeciwdziałania występowaniu zjawisk ekstremalnych oraz adaptacji do zmian klimatu, konieczne do realizacji w ramach niniejszej strategii są również następujące działania:

- wprowadzenie i egzekwowanie standardów ochrony zieleni w procesie inwestycyjnym, obejmujących m.in. ograniczenie likwidacji terenów zieleni i wycinki drzew przy realizacji nowych inwestycji;
- unikanie „betonowania” przestrzeni - stosowanie powierzchni przepuszczalnych, powierzchni ażurowych zamiast szczelnych powierzchni betonowych;
- uwzględnienie ww. aspektów w planowaniu przestrzennym oraz przy wydawaniu decyzji administracyjnych, w celu ochrony terenów zieleni przed presją zabudowy i „betonowaniem” nieruchomości.

Podkreślić też należy, iż na terenie Gminy Bytom Odrzański występują cieki naturalne oraz urządzenia melioracji wodnych – sieć drenarska oraz rowy melioracyjne, należące do podmiotów niezależnych od administracji samorządowej. Stosownie do art. 205 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2625), utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych należy do zainteresowanych właścicieli gruntów, a jeżeli urządzenia te są objęte działalnością spółki wodnej działającej na terenie gminy lub związku spółek wodnych, w którym jest zrzeszona spółka wodna działająca na terenie gminy - do tej spółki lub tego związku spółek wodnych. Obowiązek ten obejmuje eksploatację, konserwację oraz remont w celu zachowania funkcji urządzeń wodnych.

Tabela 6. Kierunki interwencji. Cel operacyjny II.3

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Adaptacja do zmian klimatu poprzez odpowiednie utrzymanie systemu melioracyjnego, a także podejmowanie działań z zakresu małej retencji oraz zachęcanie do tego mieszkańców	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Samorząd Województwa Lubuskiego, mieszkańcy gminy, rolnicy i przedsiębiorcy	2022-2030
Uporządkowanie, rewitalizacja i rozwój terenów zielonych na terenie gminy, w tym w obszarze skwerów, parków, terenów zielonych na osiedlach. Zwiększenie liczby nasadzeń drzew i krzewów; zachowanie i ochrona bioróżnorodności na terenie gminy	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Samorząd Województwa Lubuskiego, wspólnoty mieszkaniowe, przedsiębiorcy	2022-2030
Wzrost ekologicznej świadomości mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży poprzez kampanie edukacyjne i promocję postaw proekologicznych oraz uświadamiających potrzebę działań adaptacyjnych i łagodzących zmiany klimatyczne oraz przeciwdziałania im, redukcji emisji CO₂ i innych szkodliwych substancji	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	szkoły, organizacje ekologiczne	2022-2030
Promowanie oraz wsparcie rozwiązań w zakresie zwiększania retencji, w tym zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenie prywatnych posesji przy budynkach mieszkalnych i na terenach prywatnych przedsiębiorstw	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Podmioty prywatne, organizacje ekologiczne	2022-2030
Właściwe zagospodarowanie terenów zagrożonych powodzią i suszą hydrologiczną (udroźnienie i rozbudowa rowów melioracyjnych, wykonanie regulacji cieków wodnych, przeciwdziałanie suszy, urządzanie i utrzymywanie terenów zieleni, zadrzewień i zakrzewień oraz parków, nasadzenia szaty roślinnej oraz inne działania zapobiegające i łagodzące zmiany klimatyczne)	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Powiat Nowosolski, Samorząd Województwa	2022-2030
Podjęcie działań mających na celu zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych, poprzez: prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwozyjnych, zalesianie,	Osoby i podmioty zarządzające terenami rolniczymi, leśnymi i zurbanizowanymi	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Powiat Nowosolski, Samorząd Województwa Wody Polskie	2022-2030

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych, mokradeł, małych urządzeń piętrzących (zastawki, małe progi, przetamowania), retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych.				

Źródło: Opracowanie własne.

6.3. OBSZAR 3. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz aktywne i wykształcone społeczeństwo obywatelskie

Cel strategiczny III: Poprawa jakości życia oraz aktywizacja i rozwój kształcenia społeczeństwa obywatelskiego w oparciu o skuteczny system oświatowy oraz rozwinięty system usług społecznych dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów.

6.3.1. CEL OPERACYJNY III.1 Rozwój potencjału edukacyjnego dzieci, młodzieży i osób dorosłych z Gminy Bytom Odrzański

Rozwój Gminy Bytom Odrzański powinien być napędzany przez aktywnych i wykształconych mieszkańców. Ważnym elementem rozwojowym gminy jest społeczeństwo obywatelskie, które angażuje się w sprawy swojej małej ojczyzny. Należy kontynuować istniejące oraz wprowadzać nowe działania w zakresie zwiększenia efektywności samorządu. W ramach Strategii szczególny nacisk kładzie się na rozwój edukacji rozumianej jako oferta publiczna dla wszystkich mieszkańców Gminy – bez względu na wiek, status społeczny, zawodowy itp.

Głównym wyzwaniem w tej sferze jest zapewnienie wysokiej jakości i nowoczesnej, odpowiadającej na zmiany zachodzące w otoczeniu, oferty edukacyjnej. Wysoka jakość edukacji to właściwie przygotowana kadra, jak również nowoczesna i dobrze wyposażona infrastruktura. Ważne jest też, aby odpowiednie poziomy edukacji były systemowo powiązane z wymogami rynkowymi, w zakresie posiadania konkretnych kompetencji (tzw. kompetencji kluczowych), jak również w zakresie przygotowania zawodowego, co na etapie późniejszym realizowane jest przez nauczanie na szczeblu ponadpodstawowym, zawodowym, jak również wyższym.

Istotnym elementem i koniecznością w zakresie możliwości dostosowywania kompetencji zawodowych mieszkańców Gminy do zmieniających się potrzeb gospodarki jest kształcenie ustawiczne, realizowane najczęściej przez szkoły zawodowe i kształcenie ustawiczne zarządzane przez struktury samorządu powiatowego oraz podmioty prywatne.

Po stronie gminy leży dbanie o właściwe warunki dla tego rodzaju edukacji. Stąd ważne jest podejmowanie działań zmierzających do stwarzania równych szans w dostępie do systemu edukacji, kształtowania postaw aktywnych pozwalających rozumieć współczesny świat, rozwijania już od przedszkola aż do szczebla edukacji powiatowej kompetencji kluczowych, niezbędnych na rynku pracy.

Baza dydaktyczna szkół gminnych jest zróżnicowana. Wszystkie szkoły posiadają pracownie przedmiotowe, realizują zajęcia w ramach kół zainteresowań, dodatkowych zajęć, pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Ośrodki edukacyjne zlokalizowane na terenie gminy Bytom Odrzański są w zadowalającym stanie technicznym, niemniej jednak częściowo wymagają modernizacji (w tym termomodernizacji) i remontów, jak również uzupełnienia infrastruktury edukacyjnej, modernizacje i remonty wymagać będą dużych nakładów finansowych.

Podejmowane działania mają stale rozwijać i unowocześniać bazę lokalową i narzędziową oraz rozwijać działalność merytoryczną sfery edukacji, by w sposób ciągły zapewniać najbardziej efektywne warunki i metody nauczania, a poprzez to przyczyniać się do efektywnego przejścia z systemu edukacji do zatrudnienia.

Tabela 7. Kierunki interwencji. Cel operacyjny III.1

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Optymalizacja sieci przedszkoli i szkół podstawowych oraz zapewnienie wystarczającej drożności systemu edukacji przedszkolnej i szkolnej w odpowiedzi na zmiany demograficzne (spadek liczebności dzieci i uczniów)	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Dyrektorzy szkół, Samorząd Województwa Lubuskiego, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Kuratorium Oświaty	2022-2030
Modernizacja bazy i infrastruktury edukacyjno-opiekuńczej, w tym obiektów dydaktycznych, boisk przyszkolnych i sal gimnastycznych	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Dyrektorzy szkół, Samorząd Województwa Lubuskiego, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Kuratorium Oświaty	2022-2030
Cyfryzacja procesów edukacji poprzez większe wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych	szkoły gminne	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Dyrektorzy szkół, Samorząd Województwa Lubuskiego, Ministerstwo Edukacji	2022-2030

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
			Narodowej, Kuratorium Oświaty	
Utrzymanie wysokiego poziomu i realizacja oferty zajęć dla przedszkolaków, uczniów i nauczycieli	szkoły gminne	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Dyrektorzy szkół, Samorząd Województwa Lubuskiego, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Kuratorium Oświaty	2022-2030
Stwarzanie dobrych warunków do rozwoju wysokiej jakości oferty kształcenia ustawicznego i poprawy kompetencji zawodowych mieszkańców na każdym poziomie życia zawodowego	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Powiat Nowosolski, podmioty prywatne	2022-2030

Źródło: Opracowanie własne.

6.3.2. CEL OPERACYJNY III.2 Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym

Zapewnienie wysokiego poczucia bezpieczeństwa publicznego mieszkańcom Gminy jest zagadnieniem wieloaspektowym i odnosi się do trudno mierzalnego subiektywnego odczucia poszczególnego mieszkańca. Poczucie bezpieczeństwa publicznego bezpośrednio wiąże się z zaufaniem do służb publicznych, monitorujących i przeciwdziałających określonym zagrożeniom. W kompetencji Gminy odnosi się to przede wszystkim do zagrożeń środowiskowych. Ponadto w zakresie zagrożeń odnoszących się do przestępczości przeciwko życiu i mieniu mieszkańców oraz w obszarze ruchu drogowego, w gestii Gminy jest stwarzanie warunków do efektywnej współpracy z kompetentnymi służbami. Zaplanowane działania odnosić się będą zatem do tych obszarów, na które bezpośredni i pośredni wpływ mogą mieć organy Gminy Bytom Odrzański.

Jednym z instrumentów wpierających utrzymanie porządku i ładu publicznego będzie rozwój systemów bezpieczeństwa. Celem zmniejszenia prawdopodobieństwa występowania niepożądanych sytuacji, zniechęcenia przed atakami wandalizmu i przestępstwami, monitoringiem wizyjnym objęte zostaną strategiczne miejsca na terenie Gminy.

Ponadto zaplanowano też działania wspierające Ochotnicze Straże Pożarne – w zakresie modernizacji siedzib oraz wyposażenia w nowoczesny, spełniający wszelkie wymagania i normy sprzęt ratowniczy, co przysłuży się jakości i szybkości interwencji straży, zarówno w przypadku pożarów, jak i powodzi oraz innych zdarzeń.

Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym będzie realizowana przede wszystkim poprzez edukację zwiększającą bezpieczeństwo i program bezpieczeństwa na drogach przebiegających przez Gminę, szczególnie w miejscach najbardziej niebezpiecznych. Powyższe przedsięwzięcia pomogą kreować wizerunek Gminy jako miejsca bezpiecznego oraz przyjaznego do życia i pracy.

Tabela 8. Kierunki interwencji. Cel operacyjny III.2

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Monitoring strategicznych miejsc na terenie gminy	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Komenda Powiatowa Policji,	2022-2030
Wspieranie Ochotniczych Straży Pożarnych w zakresie doposażenia poszczególnych jednostek w nowoczesny i wydajny sprzęt oraz w zakresie modernizacji i poprawy infrastruktury, realizacja działań związanych z utrzymaniem, wyszkoleniem i zapewnieniem gotowości bojowej OSP – kontynuacja działań w tym zakresie	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	jednostki OSP w Gminie Bytom Odrzański, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej	2022-2030
Działania edukacyjne w obszarze bezpieczeństwa, w tym w szczególności w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Komenda Powiatowa Policji, szkoły gminne	2022-2030

Źródło: Opracowanie własne.

6.3.3. CEL OPERACYJNY III.3 Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu i bezpieczeństwu zdrowotnemu mieszkańców

Rozwój Gminy Bytom Odrzański powinien być napędzany przez aktywnych mieszkańców. Ważnym elementem rozwojowym gminy jest społeczeństwo obywatelskie, które angażuje się w sprawy swojej małej ojczyzny. Należy kontynuować istniejące oraz wprowadzać nowe działania aktywizujące społeczność lokalną, w tym osoby zagrożone wykluczeniem.

Ponadto celem poprawy jakości życia oprócz wsparcia w zakresie aktywizacji i integracji osób słabiej sobie radzących we współczesnym świecie jest również zapewnienie dostępu do usług opieki zdrowotnej. Działania Gminy muszą odpowiadać na zapotrzebowanie społeczne, zarówno w zakresie opieki społecznej, działań aktywizacyjnych, jak również w zakresie stwarzania właściwych warunków dla zapewnienia opieki zdrowotnej, w tym w szczególności osobom w wieku senioralnym.

Osoby wykluczone społecznie bądź zagrożone wykluczeniem wymagają najczęściej kompleksowego wsparcia, by zwiększyć ich szanse na rynku pracy. Konieczne w tym względzie jest projektowanie wsparcia ukierunkowanego przede wszystkim na rozwój umiejętności funkcjonowania w społeczeństwie i samodzielności. Realizowane działania służyć będą przeciwdziałaniu wykluczeniu oraz wyłączeniu społecznemu różnych grup zmarginalizowanych bądź zagrożonych marginalizacją, wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie rodzin, dzieci i młodzieży. Zapobieganie występowaniu oraz niwelowanie przejawów wykluczenia dotyczyć będzie także osób niepełnosprawnych i starszych. By sprostać nowym wyzwaniom konieczne będzie wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań w celu identyfikacji i łagodzenia problemów społecznych na terenie gminy, np. wykorzystywanie mechanizmów ekonomii społecznej.

Realizacja tych działań przebiegać będzie w zgodzie z założeniami Programu Rewitalizacji Gminy Bytom Odrzański, gdzie określono obszary rewitalizacji, w których szczególnie należy kumulować interwencję w zakresie aktywizacji i integracji osób zagrożonych wykluczeniem.

Tabela 9. Kierunki interwencji. Cel operacyjny III.3

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Adaptacja i modernizacja obiektów przeznaczonych do pełnienia funkcji gospodarczych i społecznych oraz przystosowanie ich do wykorzystywania przez różne grupy społeczne celem ich aktywizacji i poprawy dostępu do oferty usług publicznych	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim, Jednostki organizacyjne Gminy	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Organizacje pozarządowe, Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES)	2022-2030
Rewitalizacja obiektów, budynków, infrastruktury technicznej, terenów w tym obiektów i terenów położonych na obszarze zdegradowanym, a także urządzeń technicznych służących ich utrzymaniu i eksploatacji	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim, Jednostki organizacyjne Gminy	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, OWES	2022-2030
Przygotowanie i wdrożenie do realizacji założeń lokalnej polityki senioralnej Gminy Bytom Odrzański, w tym zapewnienie działań integracyjno-aktywizacyjnych w obszarze działalności dziennego domu dla seniorów	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, Samorząd Województwa Lubuskiego	2022-2030
Wprowadzenie nowych rozwiązań w celu identyfikacji i łagodzenia problemów	Ośrodek Pomocy Społecznej,	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański	Samorząd Województwa Lubuskiego,	2022-2030

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
społecznych na terenie gminy, działania aktywizujące społeczność lokalną w tym os. zagrożone wykluczeniem	podmioty szeroko rozumianej ekonomii społecznej	i pracownicy UM	organizacje pozarządowe, OWES	
Stwarzanie warunków do rozwoju i poprawy istniejących na terenie Gminy usług medycznych	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	podmioty lecznicze, organizacje pozarządowe	2022-2030
Rozwój infrastruktury opiekuńczo-wychowawczej	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Samorząd Województwa Lubuskiego, organizacje pozarządowe	2022-2030
Działania na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych	Ośrodek Pomocy Społecznej	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Samorząd Województwa Lubuskiego, organizacje pozarządowe	2022-2030

Źródło: Opracowanie własne.

6.4. OBSZAR 4. Dziedzictwo kultury zachowane dla przyszłych pokoleń, Turystyka, rekreacja i oferta czasu wolnego

Cel strategiczny IV: Zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz rozwój atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej Gminy.

6.4.1. CEL OPERACYJNY IV.1 Zachowanie dziedzictwa kulturowego w Gminie, w tym dalsza rewitalizacja i poprawa atrakcyjności starówki Bytomia Odrzańskiego

Ochrona przestrzeni i dziedzictwa kulturowego stanowi istotne wyzwanie na poziomie samorządu gminy w perspektywie do 2030 roku. Zgodnie z nowym podejściem do zarządzania kulturą, zasobami dziedzictwa kulturowego oraz przyrodniczego, zaprojektowane działania służyć będą kompleksowej ochronie i zachowaniu dziedzictwa (m.in. zabiegi konserwatorskie i modernizacyjne, rewaloryzacja dziedzictwa, kultywowanie tradycji, wspieranie folkloru i sztuki ludowej, zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych), ale również generowaniu impulsów do dalszego jego rozwoju, np. poprzez nadawanie zabytkom nowych funkcji. Kontynuowana w kolejnym okresie będzie działalność w zakresie rewitalizacji zabytkowych kamienic i starego miasta w Bytomiu Odrzańskim w tym właśnie zakresie.

Celem zwiększenia możliwości zarobkowania przez podmioty zarządzające dziedzictwem, konieczne jest współdziałanie interesariuszy, celem promocji – jednostek samorządu terytorialnego i ich związków, sektora biznesu, organizacji pozarządowych działających w obszarze kultury, rekreacji

i turystyki, jak również środowisk artystycznych, służb konserwatorskich i innych podmiotów. Dzięki takiemu zintegrowanemu partnerskiemu podejściu podejmowane działania zyskają na znaczeniu, jak również wydatkowanie środków i zarządzanie zasobami kultury staną się bardziej racjonalne.

Tabela 10. Kierunki interwencji. Cel operacyjny IV.1

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Rewitalizacja przestrzeni i obiektów stanowiących dziedzictwo kulturowe Gminy Bytom Odrzański – kontynuacja działań z okresów poprzednich	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim, Centrum Kultury	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Samorząd Województwa Lubuskiego, Powiat Nowosolski, służby konserwatorskie, Skarb Państwa	2022-2030
Organizacja wydarzeń artystycznych i kulturalnych, w tym również wydarzeń bazujących na obrzędach i zwyczajach wiejskich oraz na produkcji rolnej	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim, Centrum Kultury	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Centrum Kultury, podmioty gospodarcze, rolnicy, izby gospodarcze, placówki oświatowe, mieszkańcy, zespoły i artyści lokalni, media lokalne i regionalne	2022-2030

Źródło: Opracowanie własne.

6.4.2. CEL OPERACYJNY IV.2 Poprawa jakości promocji oraz zwiększanie popytu na turystykę, w tym turystykę rzeczną.

Gminę charakteryzuje duży potencjał przyrodniczy. Rzeka Odra stanowi ogromne bogactwo natury, które wymaga specjalnego traktowania, ale też ogromny potencjał w zakresie rozwoju turystyki. Na obszarze gminy znajduje się rezerwat przyrody Annabrzeckie Wąwozy chroniący naturalne zróżnicowanie ekosystemów leśnych z zachowaniem cennych gatunków flory i fauny, położony w północno-zachodniej części Wzgórz Dalkowskich, stanowiące ciekawe przyrodniczo i turystycznie obiekty. Walory przyrodnicze obszaru warunkują fakt, iż turystyka jako branża gospodarcza stanowi ważną szansę rozwojową Gminy Bytom Odrzański. Po Odrze odbywają się turystyczne kursy statkami wycieczkowymi, sam Bytom Odrzańskim i jego zrewitalizowana starówka miejska stanowią turystyczną perłę województwa lubuskiego, o czym wspomina się w ogólnopolskich publikacjach internetowych (np. na portalu „onet podróże”).

Celem wykorzystania tego potencjału istotna jest wspólna praca samorządów lubuskich zlokalizowanych nad rzeką, zarówno szczebla gminnego jak i powiatowego oraz organizacji turystycznych i pozarządowych nad właściwą promocją turystyczną tego obszaru i produktu turystycznego opartego na rzece, umacnianiem tej marki i wykorzystywaniem jej na cele rozwoju

gospodarczego z zachowaniem zasobów dla przyszłych pokoleń, co stanowi o zrównoważonym rozwoju.

Gmina Bytom Odrzański w zakresie swoich kompetencji może realizować szereg publicznych projektów infrastrukturalnych oraz tworzyć, nadzorować i koordynować działania promocyjne celem stworzenia odpowiednich warunków dla podmiotów prywatnych do rozwoju branży turystycznej. Rozwój turystyki i usług czasu wolnego możliwy będzie m.in. dzięki wsparciu rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej oraz okółoturystycznej na terenie gminy.

Tabela 11. Kierunki interwencji. Cel operacyjny IV.2

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Modernizacja i rozwój infrastruktury rekreacyjno-turystycznej, w szczególności wykorzystującej produkty turystyczne oparte na rzece Odrze, oraz inne zasoby przyrodnicze Gminy, w tym tworzenie i modernizacja istniejących szlaków turystycznych i pozostałej publicznej infrastruktury	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Samorząd Województwa Lubuskiego, Powiat Nowosolski, Stowarzyszenie „Odra dla Turystów”, gminy powiązane funkcjonalnie, organizacje turystyczne, podmioty prywatne	2022-2030
Wspieranie rozwoju turystycznego i promocja turystyczna Gminy, utrwalanie istniejących produktów turystycznych i tworzenie nowych – w oparciu o specyficzne zasoby Gminy, w tym w szczególności Odrę	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	organizacje turystyczne, podmioty prywatne	2022-2030
promocja Gminy jako dobrego miejsca do osiedlenia, z dobrą infrastrukturą rekreacyjną i turystyczną, opartą na specyficznych własnych potencjałach	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim, lokalne i regionalne organizacje turystyczne	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	organizacje turystyczne, podmioty prywatne	2022-2030

Źródło: Opracowanie własne.

6.4.3. CEL OPERACYJNY IV.3 Poprawa oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej.

Istotnym wyzwaniem Gminy Bytom Odrzański w perspektywie 2022-2030 jest rozwój oferty kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej skierowanej zarówno do mieszkańców, jak i osób odwiedzających gminę, które aktywnie korzystają z zasobów obszaru Gminy Bytom Odrzański w celach rekreacyjnych i sportowych. Oferta powyższa musi być urozmaicona, dostosowana do potrzeb społecznych i odpowiadająca na rzeczywiste zapotrzebowania. Realizacja działań w zakresie niniejszego celu operacyjnego to działania infrastrukturalne leżące po stronie Gminy, takie jak m.in. kontynuacja

działań rewitalizacyjnych, modernizacja obiektów sportowych i budowa kolejnych na terenie Gminy, identyfikacja i tworzenie określonych produktów turystycznych we współpracy z podmiotami prywatnymi, organizacjami turystycznymi i innymi samorządami.

Oferta rekreacyjno-sportowa będzie tworzona poprzez organizację imprez o charakterze przede wszystkim lokalnym i regionalnym, dbając o rozwój potencjału dzieci, młodzieży, osób dorosłych oraz osób niepełnosprawnych z Gminy Bytom Odrzański. Gmina będzie tu m.in. bazować na własnej tradycji sportowej we współpracy z Klubami oraz Stowarzyszeniami Sportowymi, jak również zewnętrznymi organizatorami imprez sportowych, w oparciu o własną bazę sportową.

Oferta kulturalno-rozrywkową będzie tworzona wokół imprez o charakterze lokalnym i ponadlokalnym, również bazując na tradycji i specyfice Gminy Bytom Odrzański oraz we współpracy z zewnętrznymi organizatorami imprez kulturalnych i sportowych, w oparciu o własną bazę kulturalną.

Tabela 12. Kierunki interwencji. Cel operacyjny IV.2

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Tworzenie atrakcyjnych przestrzeni turystyczno-rekreacyjnych na terenie miasta i gminy	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Samorząd Województwa Lubuskiego, Powiat Nowosolski, organizacje turystyczne, podmioty prywatne	2022-2030
Rozwój infrastruktury kulturalnej, wzbogacającej istniejącą ofertę kulturalną Gminy Bytom Odrzański oraz działania organizacyjne w zakresie imprez o charakterze lokalnym i regionalnym, wykorzystujących lokalny potencjał kulturalny	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim, Centrum Kultury	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	organizacje pozarządowe, podmioty prywatne, Samorząd Województwa Lubuskiego, Powiat Nowosolski	2021-2027
Rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowej, wzbogacającej istniejącą ofertę Gminy	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Burmistrz Gminy Bytom Odrzański i pracownicy UM	Samorząd Województwa Lubuskiego, Powiat Nowosolski, organizacje turystyczne, podmioty prywatne	2022-2030

Źródło: Opracowanie własne.

7. Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Poniżej podsumowano zaplanowane do osiągnięcia rezultaty, ze wskazaniem wskaźników do monitorowania w podziale na poszczególne cele operacyjne.

7.1. Cel strategiczny I: Rozwój infrastruktury w Gminie oraz poprawa jakości zarządzania, opartego na współpracy i wykorzystaniu zasobów

W wyniku realizacji strategii rozwoju w gminie zostanie dokonany rozwój infrastruktury oraz poprawa jakości zarządzania, co będzie realizowane poprzez wskazane kierunki działań dla każdego celu operacyjnego w ramach niniejszego celu strategicznego. Przedmiotowy rozwój będzie przedmiotem analizy i oceny poprzez monitorowanie postępu w ramach zestawionych poniżej wskaźników realizacji dla każdego celu operacyjnego.

7.1.1 CEL OPERACYJNY I.1 Rozwój infrastruktury technicznej i komunalnej, w tym poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej

Dla działań w ramach przedmiotowego celu operacyjnego zaplanowano osiągnięcie rezultatów, poprzez monitorowanie postępu dla poniższych wskaźników.

Tabela 13. Wskaźniki do monitorowania – cel operacyjny I.1

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Korzystający z sieci wodociągowej w ludności ogółem	GUS	Bank danych lokalnych
Korzystający z sieci kanalizacyjnej w ludności ogółem	GUS	Bank danych lokalnych
Korzystający z sieci gazowej w ludności ogółem	GUS	Bank danych lokalnych
Liczba i wartość inwestycji zrealizowanych przez Gminę Bytom Odrzański i jednostki podległe w infrastrukturę	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna

Źródło: Opracowanie własne.

7.1.2 CEL OPERACYJNY I.2 Sprawne i efektywne zarządzanie terytorialne

Dla działań w ramach przedmiotowego celu operacyjnego zaplanowano osiągnięcie rezultatów, poprzez monitorowanie postępu dla poniższych wskaźników.

Tabela 14. Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Liczba uruchomionych e-usług, na poziomie interakcji 4 i 5	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna
Liczba szkoleń kompetencyjnych dla pracowników	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna
Liczba wdrożonych systemów zarządzania jakością pracy administracji samorządowej	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna
Odsetek klientów zadowolonych z usług Urzędu Miejskiego w Bytomiu Odrzańskim	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Ankieta subiektywna
Liczba projektów partnerskich	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna

Źródło: Opracowanie własne.

7.1.3 CEL OPERACYJNY I.3 Zwiększenie wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej Gminy Bytom Odrzański

Dla działań w ramach przedmiotowego celu operacyjnego zaplanowano osiągnięcie rezultatów, poprzez monitorowanie postępu dla poniższych wskaźników.

Tabela 15. Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Liczba inwestycji remontowych i modernizacyjnych oraz nowych inwestycji drogowych w zakresie gminnej infrastruktury drogowej	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna
Długość wyremontowanych chodników w Gminie	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna
Liczba nowych i zmodernizowanych punktów oświetlenia drogowego	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna
Długość nowych i zmodernizowanych dróg rowerowych w Gminie	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna
Liczba utworzonych nowych połączeń komunikacyjnych	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna

Źródło: Opracowanie własne

7.2. Cel strategiczny II: Konkurencyjna gospodarka oparta m.in. o działalność sektora MMŚP, wykorzystująca lokalną specyfikę, w oparciu o zrównoważony rozwój, ochronę środowiska, zasobów naturalnych i klimatu

W wyniku realizacji strategii rozwoju w Gminie nastąpi poprawa warunków do prowadzenia działalności gospodarczej, co skutkować będzie wzrostem konkurencyjności lokalnej gospodarki, która oparta jest o działalność sektora MMŚP. Realizacji działań przyświecać będzie zasada zrównoważonego rozwoju, zatem działania jakie będą realizowane w ramach tego celu operacyjnego będą też poprawiały lokalne uwarunkowania zarówno w zakresie środowiska naturalnego, jak i klimatu. Nastąpi zatem wzrost znaczenia tych czynników decydujących dla zachowania środowiska dla przyszłych pokoleń, jak również poprawa stanu adaptacji lokalnej gospodarki do zmian klimatycznych oraz intensyfikacja działań zmierzających do powstrzymania tych zmian.

Przedmiotowy cel będzie przedmiotem analizy i oceny poprzez monitorowanie postępu w ramach zestawionych poniżej wskaźników realizacji dla każdego celu operacyjnego.

7.2.1. CEL OPERACYJNY II.1 Rozwój potencjału gospodarczego Gminy Bytom Odrzański, w tym w oparciu o specjalną strefę ekonomiczną

Dla działań w ramach przedmiotowego celu operacyjnego zaplanowano osiągnięcie rezultatów, poprzez monitorowanie postępu dla poniższych wskaźników.

Tabela 16. Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna
Liczba nowych inwestycji w Gminie (w tym inwestorów lokalnych)	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna
Liczba przedsiębiorców korzystających z oferowanych form wsparcia	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna
Liczba rolników korzystających z oferowanych form wsparcia	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna
Liczba powstałych nowych podmiotów gospodarczych	CEiDG, KRS	Statystyka gminna

Źródło: Opracowanie własne.

7.2.2. CEL OPERACYJNY II.2 Wielofunkcyjny zrównoważony rozwój miejscowości Gminy Bytom Odrzański

Dla działań w ramach przedmiotowego celu operacyjnego zaplanowano osiągnięcie rezultatów, poprzez monitorowanie postępu dla poniższych wskaźników.

Tabela 17. Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Liczba gminnych obiektów użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna
Liczba instalacji OZE na budynkach użyteczności publicznej Gminy Bytom Odrzański	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna
Liczba obiektów, z których usunięto azbest	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna
Liczba czynnych przyłączy gazowych do budynków ogółem	GUS	Bank Danych Lokalnych

Źródło: Opracowanie własne.

7.2.3. CEL OPERACYJNY II.3 Ochrona klimatu oraz wykorzystanie środowiska naturalnego, w tym rzeki Odry dla rozwoju Gminy Bytom Odrzański

Dla działań w ramach przedmiotowego celu operacyjnego zaplanowano osiągnięcie rezultatów, poprzez monitorowanie postępu dla poniższych wskaźników.

Tabela 18. Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Liczba kampanii i działań informacyjnych dot. kształtowania i promocji postaw proekologicznych	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna
Liczba zrealizowanych przez Gminę Bytom Odrzański działań przeciwdziałających i łagodzących skutki zmian klimatycznych	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna
Powierzchnia zrewitalizowanych i nowych terenów zielonych	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna
Powierzchnia zagospodarowanych terenów zagrożonych powodzią i suszą hydrologiczną	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna

Źródło: Opracowanie własne.

7.3. Cel strategiczny III: Poprawa jakości życia oraz aktywizacja i rozwój kształcenia społeczeństwa obywatelskiego w oparciu o skuteczny system oświatowy oraz rozwinięty system usług społecznych dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów

W wyniku realizacji strategii rozwoju w Gminie nastąpi poprawa warunków życia mieszkańców. Poprawie ulegnie poziom wiedzy i kompetencji społeczeństwa, w tym w zakresie Szkolnictwa Podstawowego oraz w zakresie kompetencji zawodowych. Nastąpi dostosowanie infrastruktury oświatowej do potrzeb mieszkańców, w tym w zakresie wymagań lokalnego rynku pracy. Poprawi się stan infrastruktury w zakresie oświaty i usług społecznych. System usług społecznych zostanie udoskonalony, co pozwoli na znaczącą poprawę w zakresie dostosowania do lokalnych potrzeb, w tym w zakresie realizacji potrzeb dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów.

Przedmiotowy cel będzie przedmiotem analizy i oceny poprzez monitorowanie postępu w ramach zestawionych poniżej wskaźników realizacji dla każdego celu operacyjnego.

7.3.2. CEL OPERACYJNY III.2 Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym

Dla działań w ramach przedmiotowego celu operacyjnego zaplanowano osiągnięcie rezultatów, poprzez monitorowanie postępu dla poniższych wskaźników.

Tabela 19. Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Wartość inwestycji w zakresie bezpieczeństwa powodziowego/ przeciwpożarowego i in.	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna, budżet Gminy
Liczba działań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w obszarze bezpieczeństwa ruchu drogowego	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Raporty szkół gminnych z realizacji działań
Liczba działań innego rodzaju na rzecz utrzymania i poprawy zdolności bojowej OSP	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna, budżet Gminy

Źródło: Opracowanie własne.

7.3.3. CEL OPERACYJNY III.3 Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu i bezpieczeństwu zdrowotnemu mieszkańców

Dla działań w ramach przedmiotowego celu operacyjnego zaplanowano osiągnięcie rezultatów, poprzez monitorowanie postępu dla poniższych wskaźników.

Tabela 20. Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Wartość inwestycji w zakresie rozwoju i modernizacji infrastruktury na cele aktywizacyjno-integracyjne	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna, budżet Gminy
Wartość inwestycji w zakresie rozwoju i modernizacji infrastruktury opiekuńczo-wychowawczej	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna, budżet Gminy
Liczba mieszkań komunalnych	Zakład Gospodarki Mieszkaniowej	Statystyka gminna, budżet Gminy
Liczba działań aktywizacyjnych dla mieszkańców	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim, Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Kultury	Statystyka gminna
Liczba działań aktywizacyjnych na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim, Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Kultury	Statystyka gminna

Źródło: Opracowanie własne.

7.3.1. CEL OPERACYJNY III.1 Rozwój potencjału edukacyjnego dzieci, młodzieży i osób dorosłych z Gminy Bytom Odrzański

Dla działań w ramach przedmiotowego celu operacyjnego zaplanowano osiągnięcie rezultatów, poprzez monitorowanie postępu dla poniższych wskaźników.

Tabela 21. Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Liczba projektów edukacyjnych na rzecz rozwoju kompetencji kluczowych	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim, placówki oświatowe gminy	Umowa o dofinansowanie, sprawozdanie z realizacji
Liczba inwestycji gminnych modernizacyjnych w infrastrukturę edukacyjną	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna
Liczba uruchomionych e-usług w obszarze e-edukacji	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna

Źródło: Opracowanie własne.

7.4. Cel strategiczny IV: Zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz rozwój atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej Gminy

W wyniku realizacji strategii rozwoju w Gminie nastąpi poprawa w zakresie realizowanych działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego. Ponadto w związku z tymi działaniami, jak również w zakresie rozwoju infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej znaczącej poprawi się atrakcyjność oferty rekreacyjnej i turystycznej Gminy. Ponadto w ramach niniejszego celu strategicznego zwiększy się jakość promocji Gminy, w oparciu o innowacyjne i najbardziej efektywne środki, przy zwiększeniu precyzji w dotarciu do określonych grup odbiorców.

Przedmiotowy cel będzie przedmiotem analizy i oceny poprzez monitorowanie postępu w ramach zestawionych poniżej wskaźników realizacji dla każdego celu operacyjnego.

7.4.1. CEL OPERACYJNY IV.1 Zachowanie dziedzictwa kulturowego w Gminie, w tym dalsza rewitalizacja i poprawa atrakcyjności starówki Bytomia Odrzańskiego

Dla działań w ramach przedmiotowego celu operacyjnego zaplanowano osiągnięcie rezultatów, poprzez monitorowanie postępu dla poniższych wskaźników.

Tabela 22. Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Liczba inwestycji w zakresie ochrony dziedzictwa, w tym inwestycji rewitalizacyjnych	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Protokół odbioru prac
Liczba wydarzeń artystycznych i kulturalnych	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Sprawozdania z działalności gminnych instytucji kultury

Źródło: Opracowanie własne.

7.4.2. CEL OPERACYJNY IV.2 Poprawa jakości promocji oraz zwiększanie popytu na turystykę, w tym turystykę rzeczną

Dla działań w ramach przedmiotowego celu operacyjnego zaplanowano osiągnięcie rezultatów, poprzez monitorowanie postępu dla poniższych wskaźników.

Tabela 23. Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Długość nowych, zmodernizowanych szlaków turystycznych na terenie gminy	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna
Liczba imprez i wydarzeń o charakterze turystycznym	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna
Wartość inwestycji w infrastrukturę turystyczną, w tym w zakresie rozwoju turystyki rzecznej	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna

Liczba działań promocyjnych	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna
------------------------------------	------------------------------------	-------------------

Źródło: Opracowanie własne.

7.4.3. CEL OPERACYJNY IV.3 Poprawa oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej.

Dla działań w ramach przedmiotowego celu operacyjnego zaplanowano osiągnięcie rezultatów, poprzez monitorowanie postępu dla poniższych wskaźników.

Tabela 24. Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Liczba nowych, zmodernizowanych produktów turystycznych na obszarze Gminy	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim, organizacje turystyczne	Statystyka gminna
Nakład środków na inwestycje w infrastrukturę rekreacyjno-sportową	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna, budżet gminy
Nakład środków na inwestycje poprawiające ofertę kulturalną	Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim	Statystyka gminna, budżet gminy

Źródło: Opracowanie własne.

8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Bytom Odrzański

Głównym instrumentem prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Bytom Odrzański jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bytom Odrzański.

Polityka przestrzenna realizowana jest z uwzględnieniem jej struktury funkcjonalno-przestrzennej w obszarze Gminy w jej granicach administracyjnych z uwzględnieniem uwarunkowań zewnętrznych. Uwarunkowania dla polityki przestrzennej i jej struktury określają: polityki rozwoju społeczno-gospodarczego z uwzględnieniem polityki ochrony środowiska i klimatu.

Obszar gminy

Gmina Bytom Odrzański położona jest w południowej części województwa lubuskiego, w powiecie nowosolskim. Od strony południowej granica gminy jest jednocześnie granicą województwa. Gmina Bytom Odrzański od strony wschodniej graniczy z gminą Żukowice (powiat głogowski, województwo dolnośląskie), od strony południowej z gminą Niegosławice (powiat żagański), od strony południowej i zachodniej z gminą Nowe Miasteczko i gminą wiejską Nowa Sól (powiat nowosolski), a od strony północnej, przez rzekę Odrę, z gminą Siedlisko (powiat nowosolski).

Obszar gminy podzielony jest na 9 sołectw: Bodzów (przysiółek: Kropiwnik), Bonów, Bycz, Drogomil, Królikowie, Małaszowice, Popowo, Tarnów Bycki i Wierzbica.

Funkcje gminy

Gmina stanowi obszar o charakterze wielofunkcyjnym. Miasto Bytom Odrzański pełni rolę lokalnego ośrodka obsługi ludności, ze strefą wpływu pokrywającą się z granicami administracyjnymi gminy. Dominującymi funkcjami w mieście są przemysł i usługi, funkcją uzupełniającą jest natomiast turystyka krajoznawcza. Na obszarze wiejskim dominuje rolnictwo, którego podstawę stanowią korzystne warunki naturalne, przede wszystkim glebowe. Funkcję uzupełniającą stanowi ponadto leśnictwo.

Na terenie gminy prowadzi się działalność gospodarczą, w tym produkcję przemysłową. Gmina Bytom Odrzański posiada atrakcyjne tereny i obiekty przeznaczone na działalność inwestycyjną. Głównym atutem jest zlokalizowanie na jej obszarze podstrefy Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej obejmującej obszar o powierzchni 13,27 ha, położony po południowej stronie drogi wojewódzkiej nr 292, przy wjeździe do miasta od strony Nowej Soli i Kożuchowa.

Przeznaczenie i zagospodarowanie terenu

Miasto i Gmina Bytom Odrzański posiada 10 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących tereny położone w granicach miasta i na obszarach wiejskich. Gmina Bytom Odrzański jest gminą miejsko-wiejską, co w bezpośredni sposób wpływa na sposób zagospodarowania przestrzeni i przeznaczenie obszarów pod poszczególne funkcje. Na terenie gminy wyróżnić można następujące formy zagospodarowania:

- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i wielorodzinna,
- zabudowa zagrodowa,
- zabudowa usługowa,
- zabudowa produkcyjna, składy i magazyny,
- tereny zieleni,
- użytki rolne,
- ciek i zbiorniki wodne.

Zabudowa mieszkaniowa

Na terenie miasta zlokalizowane są zespoły zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej, zarówno w obrębie centrum jak i w postaci osiedli mieszkaniowych. Na terenach wiejskich zabudowa mieszkaniowa występuje głównie jako element zintegrowany zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych. Coraz częściej jednak pojawiają się budynki mieszkalne jednorodzinne, wolnostojące, niezwiązane z gospodarstwami rolnymi.

Zabudowa zagrodowa

Zabudowa zagrodowa występuje we wszystkich wsiach na terenie gminy i związana jest bezpośrednio z gospodarstwami rolnymi. Składa się z budynków mieszkalnych, budynków inwentarskich (np. obór, chlewni, stajni), składowych (stodół), szklarni oraz gospodarczych (garaży, składów itp.), w zależności od profilu gospodarstwa.

Zabudowa usługowa

Miasto i gmina Bytom Odrzański jest wyposażona w obiekty służące zaspokajaniu podstawowych potrzeb jej mieszkańców w zakresie administracji, oświaty, opieki medycznej, handlu, kultu religijnego, kultury oraz sportu i rekreacji.

- oświata i wychowanie
 - Szkoła Podstawowa im. Józefa Wybickiego: Szkoła Podstawowa im. Józefa Wybickiego w Bytomiu Odrzańskim,
 - Przedszkole Publiczne w Bytomiu Odrzańskim.
- opieka medyczna i socjalna – ochroną zdrowia na terenie miasta i gminy zajmuje się Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Rodzinne Centrum Zdrowia” w Bytomiu Odrzańskim, Przyzakładowa Przychodnia Rehabilitacyjna przy Spółdzielni Niewidomych „Nadodrze” oraz dwa gabinety lekarskie (stomatologiczny). Zaopatrzenie w zakresie środków medycznych pełnią dwie apteki w Bytomiu Odrzańskim.
- Kultura – działalność kulturalną prowadzi Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury oraz Biblioteka Publiczno-Szkolna w Bytomiu Odrzańskim.
- obiekty sakralne – obsługa mieszkańców miasta i gminy Bytom Odrzański w zakresie usług kultu religijnego realizowana jest przez Kościół wyznania rzymskokatolickiego p.w. Św. Hieronima oraz Kościół Zielonoświątkowy – Zbór św. Ducha.
- administracja i finanse – urzędy i instytucje obsługujące mieszkańców skupiają się w mieście. W Bytomiu Odrzańskim swą siedzibę mają:
 - Urząd Miejski w Bytomiu Odrzańskim,
 - Zakład Gospodarki Komunalnej w Bytomiu Odrzańskim,
 - Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, Nadzór Wodny w Bytomiu Odrzańskim,
 - Ochotnicza Straż Pożarna,
 - Bank Spółdzielczy w Nowej Soli, Oddział w Bytomiu Odrzańskim,
 - Urząd Pocztowy.Obszar miasta i gminy został podzielony na dwa rewiry dzielnicowych należące do właściwości terytorialnej Komendy Powiatowej Policji w Nowej Soli. W zakresie administracji Bytom Odrzański zapewnia mieszkańcom miasta i gminy prawidłowy poziom usług.
- Sport – na terenie gminy zlokalizowany jest stadion miejski w Bytomiu Odrzańskim udostępniony Miejskiemu Klubowi Sportowemu „Odra”, stadion w Wierzbnicy udostępniony

Klubowi LZS „Błękitni”, boiska sportowe w Bytomiu Odrzańskim i we wsiach: Tarnów Bycki, Małaszowice, Drogomil, Bycz, Bodzów, Bonów oraz plac pod boisko w Królikowicach.

- turystyka i rekreacja – miasto i gmina dysponuje mało liczącym się zagospodarowaniem ukierunkowanym na obsługę ruchu turystyczno-rekreacyjnego.
- handel oraz obsługa ludności i przedsiębiorstw – funkcja usługowa wykazuje silną koncentrację na terenie miasta. W Bytomiu Odrzańskim działa bank, placówka pocztowa, stacje benzynowe, kilka dyskontów spożywczych oraz wiele lokali handlowo-usługowych i gastronomicznych. W mieście zlokalizowane są także instytucje administracji samorządowej szczebla gminnego oraz podległe temu sektorowi jednostki budżetowe. Znajdują się tu także zespoły opieki zdrowotnej.

Przemysł i rzemiosło produkcyjne

Miasto i gmina Bytom Odrzański posiada stosunkowo dobrze rozwinięte zaplecze produkcyjne. W 2021 roku na terenie gminy funkcjonowało 35 przedsiębiorstw zaliczanych do grupy przetwórstwa przemysłowego i 101 związanych z budownictwem. Istniejące profile działalności zakładów produkcyjnych zlokalizowanych na terenie gminy związane są głównie z produkcją materiałów budowlanych.

Gmina Bytom Odrzański należy do bardzo dobrze przygotowanych na przyjęcie nowych inwestorów. Od kwietnia 2001 roku na obszarze gminy funkcjonuje podstrefa Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej obejmująca obszar o powierzchni 13,27 ha, zlokalizowana przy granicy z miastem na gruntach wsi Tarnów Bycki. Podstrefa została ustanowiona rozporządzeniem Rady Ministrów w 1997 r., w celu przyciągnięcia inwestorów krajowych i zagranicznych poprzez system ulg i preferencji podatkowych. Strefy powołano na 20 lat, będą więc istniały do 2017 r., co dla inwestorów oznacza stabilność obecnie obowiązujących warunków działania. W sposobie zagospodarowania podstrefy należy dążyć do przyciągnięcia nowoczesnych technologii oraz inwestycji o takiej skali i rodzaju działalności gospodarczej, która przyciągnie kooperantów i następnych inwestorów.

Tereny zieleni

Położenie geograficzne, ukształtowanie terenu i wody powierzchniowe mają znaczący wpływ na rodzaj i charakter zieleni występującej w gminie. Największą powierzchnię zajmują lasy oraz łąki i pastwiska. Naturalny system zieleni uzupełniony jest przez skwery, cmentarze oraz zieleń towarzyszącą zabudowie zagrodowej i mieszkaniowej. Tereny zieleni urządzonej pełnią funkcje rekreacyjne, ekologiczne i zdrowotne – wpływają na łagodzenie lub eliminację uciążliwości życia

na terenach zabudowy, kształtują układy urbanistyczne, wprowadzają ład przestrzenny oraz nadają specyficzny i indywidualny charakter miejscowości.

Lasy

Lasy zajmują 34% powierzchni gminy. Największe kompleksy leśne występują w pradolinie Odry i na morenach czołowych Wzgórz Dalkowskich. Największy powierzchniowo kompleks leśny zajmuje tereny w zachodniej części gminy tj. pomiędzy wsiami Małaszowice, Wierzbnica, Królikowice oraz Tarnów Bycki.

Łąki

Największa koncentracja łąk ma miejsce w dolinie Odry. Tereny te odznaczają się wysokimi walorami krajobrazowymi.

Cmentarze

Na terenie gminy znajdują się liczne cmentarze, zarówno w Bytomiu Odrzańskim jak i w prawie w każdej wsi. W chwili obecnej jedynie na terenie miasta funkcjonuje czynny cmentarz komunalny. Pozostałe cmentarze to głównie ewangelickie, pochodzące z XIX w., nieczynne, częściowo zlikwidowane.

Parki

W Bytomiu Odrzańskim znajduje się park miejski (0,94 ha), a na terenie gminy sześć parków wiejskich. Największe położone są w Bonowie (3,5 ha), Sobolicach (19 ha) i Królikowicach (0,63). Są to parki krajobrazowe założone w XIX w. Zachowały się w nich liczne drzewa pomnikowe.

Użytki rolne

Użytki rolne zajmują 2 988 hektarów, co stanowi ok. 57% całej powierzchni gminy. Większość z nich (79,2%) jest wykorzystywana jako grunty orne. Łąki zajmują 12,9%, pastwiska – 7%, a sady – 0,8%. Podstawą działalności rolniczej są dobre warunki naturalne dla rozwoju tej gałęzi gospodarki. Grunty orne charakteryzują się wysokimi klasami bonitacyjnymi. Gleby chronione II-III klasy zajmują ok. 35% ogólnej powierzchni użytków rolnych, co w warunkach glebowych województwa lubuskiego uznać należy za wyjątkowo korzystne. W strukturze zasiewów dominują zboża (głównie pszenica). Pozostałe uprawy to głównie ziemniaki, rzepak i buraki cukrowe.

Na terenie gminy funkcjonują dwie duże ферmy o obsadzie powyżej 40 tys. stanowisk, posiadające pozwolenie zintegrowane: Ferma Brojlера Kurzego w Wierzbnicy i Gospodarstwo

Drobiarskie w Tarnowie Byckim. Produkcja rolnicza w gminie odbywa się głównie w gospodarstwach indywidualnych, które zostały zdominowane przez gospodarstwa o małej powierzchni do 5 ha. Pozostała część gruntów rolnych stanowi własność Skarbu Państwa.

Wody

- ciek wodny – sieć hydrograficzną gminy tworzy rzeka Odra (przepływająca wzdłuż północnej granicy gminy) wraz z jej lewobrzeżnymi dopływami, z których wyróżnia się ciek Biała Woda, stanowiący jej zachodnią granicę. W pradolinie występują starorzecza Odry oraz gęsta sieć rowów melioracyjnych mających za zadanie odwadnianie terenu w czasie wiosennych roztopów. Na pozostałym obszarze gminy istnieje jeszcze kilka cieków (m.in. Dobrzejówka), które bezpośrednio odprowadzają wodę z wysoczyzny do Odry.
- zbiorniki wodne – na obszarze gminy brak jest większych zbiorników wodnych.

Poniżej informacje wynikające z Planu gospodarowania wodami (aPGW) nt. cieków wodnych, tj. jednolitych części wód powierzchniowych (jcwp) i podziemnych (jcwpd) na obszarze Gminy Bytom Odrzański (zgodnie z kartami charakterystyki dla JCWP i JCWPd):

PODSUMOWANIE dla modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej

Gmina stanowi obszar o charakterze wielofunkcyjnym. Miasto Bytom Odrzański pełni rolę lokalnego ośrodka obsługi ludności, ze strefą wpływu pokrywającą się z granicami administracyjnymi gminy. Dominującymi funkcjami w mieście są przemysł i usługi, funkcją uzupełniającą jest natomiast turystyka krajoznawcza. Na obszarze wiejskim dominuje rolnictwo, którego podstawę stanowią korzystne warunki naturalne, przede wszystkim glebowe. Funkcję uzupełniającą stanowi ponadto leśnictwo. Zachodnia i południowa część gminy jest mocno zalesiona, a część północna stanowi obszary łąkowe położone w pradolinie Odry. Pozostała część to znaczne obszary gruntów uprawnych przesądzających o rolniczej funkcji gminy.

Charakter gminy w bezpośredni sposób wpływa na sposób zagospodarowania przestrzeni i przeznaczenie obszarów pod poszczególne funkcje.

Rolniczy charakter wynika z dobrej jakości gleb. Grunty orne charakteryzują się wysokimi klasami bonitacyjnymi. Największe obszary użytkowane rolniczo znajdują się we wschodniej i południowej oraz północnej części gminy, gdzie występują gleby dobrych klas bonitacyjnych. Krajobraz tej części zdominowany jest przez rozległe pola wzbogacone skupiskami zadrzewień śródpolnych, stanowiących najczęściej obudowę niewielkich cieków wodnych bądź rowów melioracyjnych.

W zachodniej i południowej części gminy wyraźnie zaznacza się przewaga lasów i gruntów zadrzewionych. Pozytywny wpływ lasu na środowisko przejawia się przede wszystkim w kształtowaniu i ochronie gleb oraz powietrza. Oddziałują stabilizująco na środowisko przyrodnicze poprzez wpływ na obieg wody, opady, wiatry, temperaturę, mikroklimat i erozję gleb. Równie istotne jest oddziaływanie na jakość naszego życia (jakość powietrza, czystość wód powierzchniowych, wypoczynek, turystykę, wartości estetyczne, krajobrazowe, kulturalne).

Głównym ogniwem w układzie sieci osadniczej jest miasto Bytom Odrzański. Pełni ono, obok funkcji mieszkaniowej, rolę lokalnego ośrodka usługowego, przemysłowego oraz obsługi turystycznej. Miasto skupia ok. 82% mieszkańców gminy. Pozostałą część sieci osadniczej cechuje duże, nieregularne rozdrobnienie. Miasto usytuowane jest nad Odrą na południowym jej brzegu, przy linii kolejowej o znaczeniu magistralnym Wrocław – Szczecin. Przeważająca część zainwestowania miejskiego znajduje się pomiędzy rzeką Odrą a linią kolejową. Miasto posiada koncentryczny układ przestrzenny z centralnie usytuowanym ośrodkiem usługowym, obejmującym obszar Starego Miasta. Realizacje z ostatnich dwudziestu kilku lat, obejmujące głównie budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne, spowodowały wydłużenie kształtu miasta w kierunku zachodnim.

Stare Miasto, oprócz funkcji mieszkaniowej, pełni jednocześnie funkcję centrum usługowego. Z uwagi na jego zabytkowy charakter objęte jest ochroną konserwatorską. Istniejąca zabudowa wymaga sukcesywnej rehabilitacji. Proces ten podyktowany jest koniecznością podniesienia standardu technicznego i sanitarnego starych zasobów mieszkaniowych i usługowych oraz poprawy sprawności usługowej centrum usługowego.

Tereny zabudowy mieszkaniowej tworzą nieregularną tkankę rozmieszczoną w przeważającej części w kierunku południowym i zachodnim od rynku. Jest to zabudowa o niskim wskaźniku intensywności, przeważnie jednorodzinna. Stan techniczny budynków jest na ogół dobry. Znaczna część z nich zrealizowana została w ostatnim okresie.

Tereny o funkcji produkcyjno-technicznej (przemysł, składy, bazy) usytuowane są w różnych rejonach miasta. Największe obszarowo zakłady znajdują się w południowo-zachodniej jego części, przy ul. Sadowej, oraz we wschodniej części, przy ul. Głogowskiej. Pozostałe rozmieszczone są w obrębie centralnym.

Istniejące zasoby zieleni miejskiej tworzą system mozaikowy. Elementy tej zieleni jak: park, zieleńce, skwery, aleja nadbrzeżna nad Odrą, teren rekreacyjny z basenem, usytuowane są na obszarze całego miasta. Uzupełnienie tej zieleni stanowią dobrze urządzone i rozbudowane ogródki działkowe, położone w zachodniej jego części.

Miasto posiada dogodne warunki dla rozwoju przestrzennego. Ponadto, jego potencjał gospodarczy, dobry stan istniejącego zainwestowania oraz pełne wyposażenie w infrastrukturę techniczną, stanowią istotne czynniki miastotwórcze.

Pozostałą część sieci osadniczej cechuje duże rozdrobnienie. Wszystkie wsie należą do kategorii wsi małych, a zamieszkuje je ok. 18% ludności. Wyposażenie wsi w usługi jest elementarne i stanowi je najczęściej sklep, świetlica oraz boisko sportowe.

Ze względu na zwarty obszar gminy odległości poszczególnych wsi od miasta nie są duże, co przy dobrej dostępności komunikacyjnej pozwala na prawidłową obsługę wszystkich jednostek osadniczych w obrębie gminy.

Gmina Bytom Odrzański dysponuje znacznym potencjałem rozwojowym w zakresie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, na co wskazuje m.in. systematyczna realizacja nowych inwestycji mieszkaniowych o charakterze jednorodzinnym. Prowadzone są podziały geodezyjne terenów pod budownictwo mieszkaniowe, czego efektem jest powstawanie nowych osiedli domów jednorodzinnych. Istotnym czynnikiem stymulującym napływ nowych mieszkańców jest atrakcyjne położenie jednostki względem większych pobliskich ośrodków miejskich – Bytom Odrzański znajduje się zaledwie ok. 12 km od Nowej Soli oraz 22 km od Głogowa, co czyni go dogodnym miejscem osiedlenia dla osób pracujących w tych miastach, poszukujących korzystniejszych warunków zamieszkania. Dużym atutem jest rozwój lokalnej infrastruktury, dostępność komunikacyjna. W układzie komunikacyjnym najważniejszą rolę spełniają drogi wojewódzkie przebiegające przez miasto: nr 292 prowadząca z Nowej Soli przez Bytom Odrzański do Głogowa oraz droga nr 293 prowadząca z Nowego Miasteczka do Bytomia Odrzańskiego, do drogi nr 292. Przez miasto przebiega ponadto droga wojewódzka nr 326 - od drogi 292 do Odry. Zerwany most na Odrze wyraźnie obniża jej znaczenie. Drogi powiatowe i gminne rozchodzą się promieniście w kierunkach: Bodzowa, Wierzbnicy i Tamowa Byckiego.

Warto podkreślić, że dynamiczny rozwój gospodarczy regionu – w tym ekspansja spółki KGHM Polska Miedź S.A. oraz związane z tym wzrosty zatrudnienia mogą skłaniać pracowników sektora przemysłowego do osiedlania się w okolicznych, dobrze skomunikowanych gminach. Ponadto znaczenie ma rozwój Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Nowej Soli, gdzie ulokowało się już wiele przedsiębiorstw, co przekłada się na tworzenie nowych miejsc pracy w pobliżu.

Gmina Bytom Odrzański, dzięki swojemu położeniu i walorom, stanowi naturalne zaplecze osiedleńcze dla kadry pracowniczej nowych inwestycji.

Do dalszego rozwoju zabudowy mieszkaniowej predysponowane są obszary na terenie miasta Bytom Odrzański oraz w jego sąsiedztwie, m.in. w miejscowości Bycz oraz Wierzbica. Znajduje to silne uzasadnienie w analizie dotychczasowych uwarunkowań przestrzennych, społecznych i inwestycyjnych Gminy Bytom Odrzański. Miasto jako lokalny ośrodek administracyjny, usługowy i społeczny, stanowi naturalny biegun rozwoju, wokół którego koncentrują się procesy osadnicze i gospodarcze. Jego znaczenie w strukturze funkcjonalno-przestrzennej Gminy, w połączeniu z istniejącą infrastrukturą techniczną, społeczną i komunikacyjną, predestynuje te obszary do dalszego, zrównoważonego zagospodarowania mieszkaniowego. Rozszerzenie zabudowy mieszkaniowej w na terenie miasta oraz jego sąsiedztwie pozwala na efektywne wykorzystanie istniejących zasobów infrastrukturalnych oraz minimalizację kosztów rozwoju nowych terenów. Lokalizacja inwestycji mieszkaniowych w obszarach powiązanych funkcjonalnie z miastem umożliwia świadczenie usług publicznych (edukacyjnych, zdrowotnych, komunikacyjnych) na wysokim poziomie, bez konieczności ich duplikowania w rozproszonych lokalizacjach. Takie podejście sprzyja również zmniejszeniu presji inwestycyjnej na tereny rolnicze o wysokiej wartości produkcyjnej oraz ochronie wartości przyrodniczych i krajobrazowych. Z punktu widzenia długofalowej strategii rozwoju Gminy Bytom Odrzański, uzupełnianie istniejących struktur urbanistycznych i intensyfikacja zabudowy w mieście oraz jego otoczeniu (Bycz, Wierzbica) wpisują się w cele kształtowania zwartej, funkcjonalnej i efektywnej struktury osadniczej.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej Gminy należy uwzględnić występujące na obszarze Gminy obszary zagrożenia powodzią, w tym obszary szczególnego zagrożenia powodzią, które mają wpływ na możliwości zagospodarowania przestrzennego, lokalizację inwestycji oraz konieczność uwzględnienia ograniczeń wynikających z przepisów prawa wodnego i planów zarządzania ryzykiem powodziowym. Gmina Bytom Odrzański znajduje się (na podstawie map zagrożenia powodziowego udostępnionych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie):

- częściowo na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. a) Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%);
- częściowo na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. b) Prawa wodnego, tj. obszarem, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%);

- częściowo na obszarach, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat);
- poza obszarami obejmującymi tereny narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia wału przeciwpowodziowego.

Tereny znajdujące się w ramach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią podlegają określonemu zagospodarowaniu, gdzie zgodnie z art. 166 pkt. 10 ustawy Prawo wodne planowane zagospodarowanie nie może m.in. naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym czy stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz utrudnienia zarządzanie ryzykiem powodziowym.

Na terenie Gminy Bytom Odrzański obowiązują zapisy zawarte w następujących dokumentach:

- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry.
- Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry.

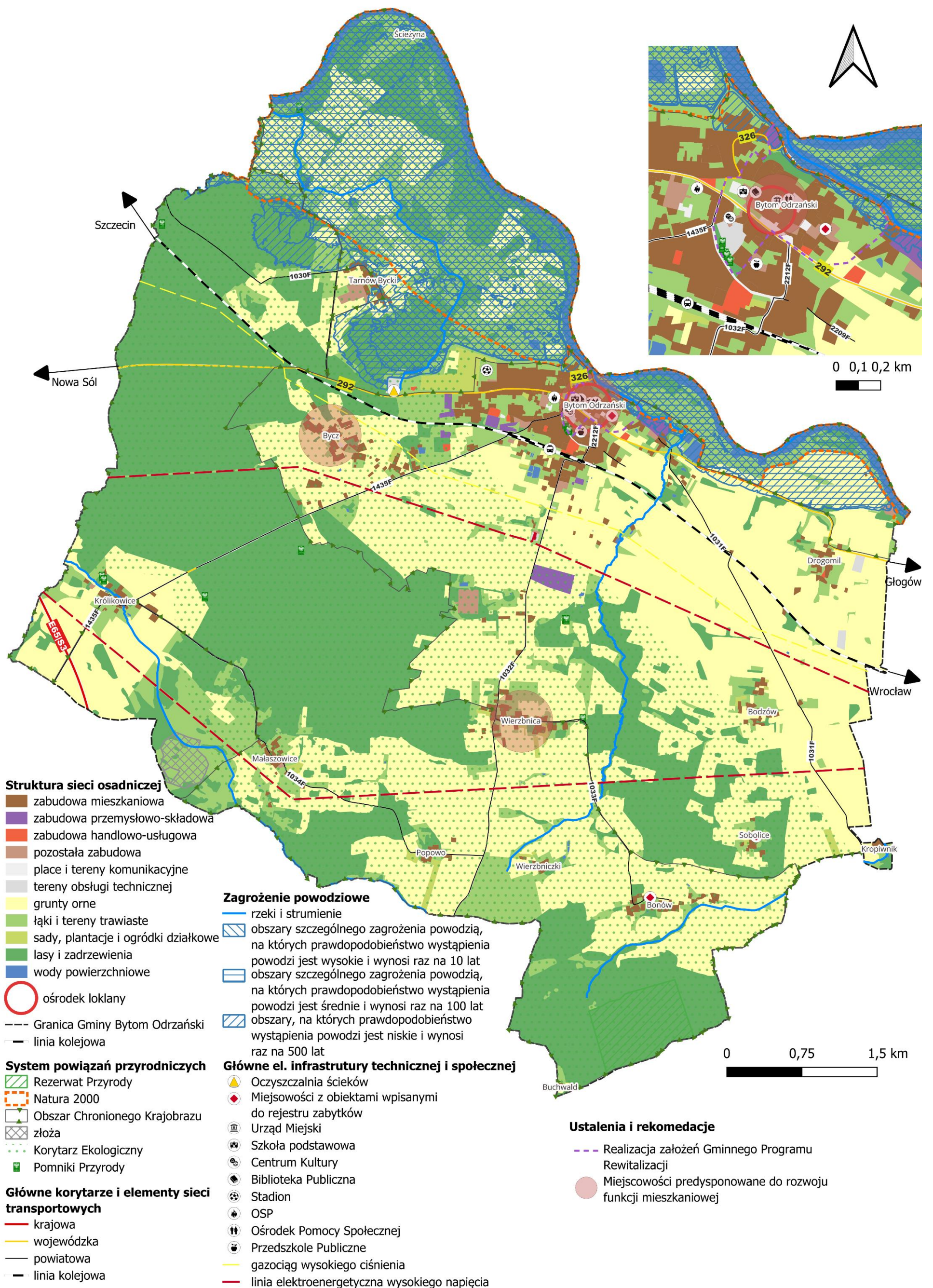
Przeciwdziałanie skutkom suszy, zgodnie z art. 183 oraz 185 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, prowadzi się zgodnie z planem przeciwdziałania skutkom suszy, który uwzględnia podział kraju na obszary dorzeczy. Plan przeciwdziałania skutkom suszy zawiera analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych, propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji, jak również katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Według analizy przeprowadzonej na potrzeby Planu przeciwdziałania skutkom suszy Gmina Bytom Odrzański położona jest:

- na obszarze ekstremalnie zagrożonym suszą atmosferyczną;
- w większości na obszarze ekstremalnie zagrożonym suszą rolniczą. W północno zachodniej części Gminy znajdują się tereny słabo zagrożonym;
- na obszarze umiarkowanie zagrożonym suszą hydrologiczną;
- w większości na terenach słabo zagrożonych suszą hydrogeologiczną. W południowej części gminy występują obszary umiarkowanie zagrożone.

W łącznym zestawieniu Gmina Bytom Odrzański klasyfikuje się w większości jako obszar silnie zagrożony suszą. Jedynie w północno zachodniej części jednostki występują tereny słabo zagrożone suszą.

Rycina 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Bytom Odrzański

9. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Ustalenia Strategii Rozwoju Gminy Bytom Odrzański na lata 2022-2030 obowiązują na terenie całej jednostki samorządu terytorialnego. Poszczególne cele operacyjne i kierunki działań będą realizowane zgodnie z aktualnymi potrzebami i uwarunkowaniami występującymi w poszczególnych miejscowościach.

Kształtowanie polityki przestrzennej w Gminie opiera się jednocześnie na uwarunkowaniach lokalnych oraz na rekomendacjach zawartych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego, przyjętego uchwałą chwałą nr XLIV/667/18 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 23 kwietnia 2018 r. Załącznik do uchwały (załącznik Nr 4 - TOM IV d) przedstawia wnioski i rekomendacje z planu zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego. Dla gminy Bytom Odrzański sformułowano następujące wnioski i rekomendacje:

Strefa przyrodnicza:

- Kształtowanie zagospodarowania terenów w obszarach chronionych w dostosowaniu do przedmiotu ochrony oraz zgodnie z przepisami w zakresie ochrony przyrody oraz dokumentami nadrzędnymi;
- Zachowanie integralności obszarów węzłowych i zapewnienie drożności korytarzy wyznaczonych w ramach krajowej sieci ekologicznej, w tym odtworzenie drożności korytarzy ichtiologicznych; kształtowanie systemu przyrodniczego poszczególnych miast i gmin w sposób zapewniający ich spójność i powiązanie z krajową siecią ekologiczną;
- Ochrona ekosystemów mających znaczenie dla zachowania bioróżnorodności, w tym ekosystemów wodnych, bagiennych, leśnych i łąkowych;
- Ochrona zasobów wód podziemnych GZWP zgodnie z warunkami określonymi dla ich obszarów ochronnych;
- Zwiększanie retencji zlewni – realizacja obiektów małej retencji, poprawa stosunków wodnych na obszarach rolniczych, retencjonowanie wód opadowych;
- Wspieranie działań skutkujących poprawą warunków aerosanitarnych;
- Ograniczenie uciążliwości hałasowych poprzez stosowanie rozwiązań izolacyjnych, biologicznych i technicznych;
- Poprawa i ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki żywnościowej i wyspecjalizowanej produkcji rolnej;
- Rozwój przetwórstwa opartego o zasoby leśne oraz doskonalenie integracji funkcjonalnej leśnictwa z przemysłem drzewnym.

Strefa społeczna:

- Zwiększenie dostępności do usług medycznych, w tym usług specjalistycznych;
- Zwiększenie dostępności do usług sportu i rekreacji;
- Zapewnienie dostępności do placówek edukacyjnych na poziomie przedszkolnym i szkolnym;

- Prowadzenie działań mających na celu wspieranie kształcenia zawodowego w oparciu o współpracę z sektorem gospodarki;
- Rewitalizacja obszarów zdegradowanych;
- Kształtowanie wysokiej jakości przestrzeni publicznych;
- Rozwój budownictwa mieszkaniowego o odpowiednim standardzie;
- Rozwój spójnej struktury osadniczej w oparciu o powiązania funkcjonalno-przestrzenne;
- Rozwój ośrodków usługowych.

Strefa kulturowa:

- Zachowanie i ochrona obiektów zabytkowych (ratusz w Bytomiu Odrzańskim, kościół pw. św. Hieronima w Bytomiu Odrzańskim, Pozycje Środkowej Odry; lapidarium w Bytomiu Odrzańskim);
- Sporządzanie i realizacja lokalnych programów opieki nad zabytkami;
- Objęcie obiektów zabytkowych właściwą ochroną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- Wspieranie tworzenia parków kulturowych, ustanawiania pomników historii;
- Zachowanie historycznie ukształtowanych układów urbanistycznych, ruralistycznych i przestrzennych (zespół urbanistyczny Bytomia Odrzańskiego);
- Odpowiednie wyeksponowanie obiektów zabytkowych i walorów krajobrazowych, z zachowaniem cech tradycyjnego budownictwa;
- Wykorzystanie walorów dziedzictwa kulturowego w celach turystycznych ze szczególnym uwzględnieniem szlaków kulturowych;
- Zwiększenie dostępności wysokiej jakości oferty kulturalnej (utworzenie ośrodka informacji turystycznej).

Strefa ekonomiczno-gospodarcza:

- Rozwój stref ekonomicznych i gospodarczych oraz wspieranie powstawania i działalności parków naukowo-technologicznych i przemysłowych, centrów transferu technologii, ośrodków strefy B+R oraz inkubatorów przedsiębiorczości;
- Rozwój i promocja klastrów odpowiadających lokalnej specyfice gospodarczej;
- Wspieranie inicjatyw służących zmniejszeniu bezrobocia i zwiększeniu aktywności zawodowej ludności;
- Rozbudowa infrastruktury turystycznej i kreowanie spójnego wizerunku regionu oraz produktów turystycznych;
- Poprawa i ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki żywnościowej i wyspecjalizowanej produkcji rolnej;

- Rozwój przetwórstwa opartego o zasoby leśne oraz doskonalenie integracji funkcjonalnej leśnictwa z przemysłem drzewnym.

Komunikacja i transport:

- Poprawa drogowej dostępności komunikacyjnej w zakresie powiązań zewnętrznych i wewnętrznych, w tym budowa i modernizacja sieci dróg krajowych i wojewódzkich ze szczególnym uwzględnieniem sieci TEN-T;
- Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, w szczególności poprzez budowę obwodnic i działania mające na celu uspokajanie ruchu;
- Uwzględnienie inwestycji związanych z modernizacją linii kolejowych o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym (modernizacja linii kolejowej nr 364 na odcinku Rzepin–Międzyrzecz);
- Podjęcie działań mających na celu integrację różnych typów transportu ze szczególnym uwzględnieniem węzłów przesiadkowych;
- Wzrost dostępności transportu publicznego;
- Zwiększenie wykorzystywania transportu kombinowanego do przewozu towarów;
- Modernizacja infrastruktury związanej z obsługą transportu wodnego, zwiększenie wykorzystania dróg wodnych do przewozów towarów oraz w celach turystycznorekreacyjnych (docelowe podniesienie żeglowności międzynarodowej drogi wodnej E30 do Va klasy żeglowności);
- Rozwój sieci dróg i szlaków rowerowych oraz propagowanie roweru jako środka codziennej komunikacji (Utworzenie Odrzańskiej Drogi Rowerowej).

Infrastruktura techniczna:

- Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w niezbędną infrastrukturę techniczną;
- Rozbudowa infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej;
- Uwzględnienie nowych terenów przeznaczonych do zabudowy w zakresie rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej;
- Podjęcie działań mających na celu poprawę efektywności energetycznej;
- Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego poprzez budowę oraz modernizację sieci elektroenergetycznych i gazowych;
- Rozwój społeczeństwa informacyjnego poprzez budowę oraz modernizację infrastruktury teleinformatycznej;
- Upowszechnienie i promocja technologii informacyjnych;
- Podjęcie działań mających na celu usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest;
- Wzrost wykorzystania OZE poprzez generację rozproszoną;
- Wyznaczanie obszarów z dopuszczeniem lokalizacji instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii o mocy powyżej 100 kW.

Strefa obronności i bezpieczeństwa:

- Utrzymanie, rozbudowa i integracja sieci zarządzania kryzysowego i ratownictwa;
- Przeciwdziałanie zagrożeniu powodziowemu oraz uwzględnienie stref zagrożenia powodziowego.

W 2021 roku dziewięć gmin z południowo-wschodniego obszaru województwa lubuskiego: Bytom Odrzański, Kolsko, Kozuchów, Gmina Nowa Sól, Nowe Miasteczko, Siedlisko, Sława, Szlichtyngowa oraz Wschowa, podjęło formalne działania mające na celu zacieśnienie współpracy terytorialnej. Wyrazem tej inicjatywy było podpisanie listu intencyjnego, który stanowił deklarację wspólnego zaangażowania w realizację przedsięwzięć wpływających na rozwój społeczno-gospodarczy całego regionu. Partnerzy zobowiązali się do zintensyfikowania współdziałania w latach 2022–2030. W okresie od listopada 2022 r. do kwietnia 2023 r. opracowano projekt wspólnej strategii terytorialnej. Dokument ten powstał dzięki współpracy gmin oraz wsparciu merytorycznemu ekspertów ze Związku Miast Polskich. Polityka przestrzenna realizowana w ramach Partnerstwa koncentruje się na kluczowych kierunkach rozwoju układu osadniczego i gospodarczego obszaru. Szczególny nacisk położono na wspieranie funkcji turystycznych, rolniczych i transportowych, a także na działania zapobiegające występowaniu konfliktów przestrzennych. Istotnym elementem jest także racjonalne zarządzanie procesami zabudowy oraz dążenie do zachowania spójnego i harmonijnego ładu przestrzennego. Proponowane rozwiązania i wytyczne zostały opracowane w ścisłej zgodności z zapisami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego oraz celami zawartymi w Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030.

Analiza dokumentów, a także diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej oraz cele i kierunki działań przedstawione w niniejszej Strategii, pozwoliły na określenie ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Bytom Odrzański, które przedstawiono poniżej.

Tab. 1. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Bytom Odrzański

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu
• zachowanie terenów o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych, • ochrona terenów objętych ochroną prawną oraz innych obszarów cennych przyrodniczo, w tym terenów otwartych, • zachowanie i przywracanie układu lokalnych korytarzy ekologicznych oraz ochrona przed ich defragmentacją, • wbudowanie terenów rolnych i leśnych w obrębie korytarzy ekologicznych w ogólnodostępny system terenów otwartych i zieleni publicznej, powiązanie ich zielonymi ciągami pieszymi i rowerowymi łączącymi poszczególne miejscowości Gminy, • utrzymanie różnorodności biologicznej, • przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy, • wsparcie rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury, w szczególności poprzez ustalanie racjonalnych wskaźników w zakresie powierzchni biologicznie czynnej w dokumentach planistycznych, zapewnienie i egzekwowanie odpowiedniej retencji oraz wykorzystanie istniejącej przestrzeni i obiektów do jej rozwoju, • tworzenie nowych oraz powiększenie już istniejących obszarów zielonych blisko obszarów mieszkaniowych (parki i skwery „kieszonkowe”), • dążenie do realizacji zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz istniejących i projektowanych zespołów zabudowy, • ochrona cieków wodnych, m.in. poprzez zakaz lub ograniczenie zabudowy w pobliżu zbiorników i cieków wodnych z uwzględnieniem przepisów dotyczących zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią,

- ochrona wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami pochodzenia komunikacyjnego i bytowego poprzez kontrole stanu technicznego instalacji kanalizacji sanitarnej i burzowej, konserwacje urządzeń do separacji substancji ropopochodnych i osadników piaskowych, itp. - ochrona zasobów wód podziemnych GZWP zgodnie z warunkami określonymi dla ich obszarów ochronnych - wykorzystanie obszarów zielonych do celów turystycznych i rekreacyjnych poprzez budowę ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, budowę i utrzymanie infrastruktury rekreacyjnej, - rozwój infrastruktury wodnej oraz wykorzystania drogi wodnej E30 do celów transportowych i turystyczno-rekreacyjnych, - ochrona terenów rekreacyjnych i wypoczynku, lasów i terenów zielonych przed zabudową związaną z uciążliwą działalnością gospodarczą (zakłady przemysłowe, magazynowe i usługowe), - nadanie funkcji edukacyjnej nowym i istniejącym obszarom zielonym oraz elementom zielono-błękitnej infrastruktury, - ochrona powietrza i zapobieganie przekraczaniu poziomów dopuszczalnych stężeń substancji szkodliwych w powietrzu poprzez działania termomodernizacyjne, wprowadzanie do celów grzewczych urządzeń o wysokiej sprawności energetycznej, rozwój zielonej energii i ograniczanie niskiej emisji wynikającej z ruchu samochodowego, - rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym.
Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej - kształtowanie struktury przestrzennej uwypuklające i wzmacniające znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych i ponadlokalnych, - ochrona elementów dziedzictwa kulturowego, w szczególności wartościowych układów urbanistycznych i ruralistycznych, zadrzewień przydrożnych i śródpolnych oraz obiektów zabytkowych, - ochrona różnorodności i wielokulturowości dziedzictwa kulturowego regionu i dóbr kultury współczesnej, - włączenie Gminy w regionalne szlaki turystyczno-kulturowe, - przystosowanie zachowanych założeń i obiektów, które utraciły swoje pierwotne funkcje, do nowych, współczesnych potrzeb, z uwzględnieniem wymogów w zakresie ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami oraz – w miarę możliwości – wykorzystujących rozwiązania w zakresie efektywności energetycznej oraz rozwiązania w zakresie adaptacji do zmian klimatu (zatrzymanie wód opadowych, przepuszczalność terenu, ogrody deszczowe i inne), - restauracja i modernizacja techniczna obiektów zabytkowych zgodnie z wytycznymi konserwatora zabytków z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości zabytkowej obiektów, służącej jednocześnie rozwojowi gospodarczemu i włączeniu społecznemu, - podporządkowanie nowej zabudowy historycznej kompozycji przestrzennej, - zachowanie indywidualnych cech historycznego założenia urbanistycznego i charakterystycznych elementów kompozycji przestrzennej centrum miasta, - uspokajanie ruchu w historycznych częściach miasta poprzez: priorytet komunikacji pieszej, rowerowej i zbiorowej, ograniczanie ruchu samochodowego, dążenie do powiększania powierzchni przeznaczonej do ruchu pieszego, - podnoszenie walorów użytkowych oraz komercjalizacja funkcji turystycznej, z wykorzystaniem zasobu historycznego jako istotnego komponentu, - ochrona gminnych tradycji związanych z jej rolniczą funkcją.
Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej utrzymanie i kontynuacja istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy, z możliwością jej uzupełnienia,

- kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych,
- utrzymanie dominującej formy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej realizowanej indywidualnie i w zorganizowanych zespołach mieszkaniowych, ze szczególnym uwzględnieniem kontroli nad charakterem zabudowy, jej intensywności oraz rozdrobnieniem podziałów ewidencyjnych,
- wyznaczanie zróżnicowanych standardów zabudowy dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w dostosowaniu do charakteru miejsca – z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia dostępności do usług społecznych (przedszkola, szkoły, place zabaw, zieleni publiczna, usługi sportu, rekreacji i turystyki),
- kształtowanie nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej w oparciu o układ komunikacyjny o parametrach dostosowanych do intensywności zabudowy i zapewniający przepustowość w skali lokalnej i ponadlokalnej,
- zachowanie, ochrona przed zainwestowaniem i wykorzystanie zasobów w postaci gleb wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi oraz otuliną biologiczną cieków wodnych,
- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Gminy,
- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- zachowanie i wzmacnianie funkcji usługowych w części śródmiejskiej z jednoczesnym ukształtowaniem dodatkowych centrów służących obsłudze poszczególnych osiedli oraz wsi a także przy głównych trasach komunikacyjnych,
- przeciwdziałanie konfliktom przestrzennym poprzez zachowanie równowagi pomiędzy dostępnością usług, lokalizacji terenów działalności gospodarczej i terenów produkcyjnych a uciążliwością ich oddziaływania na tereny sąsiednie,
- nawiązanie gabarytami, powierzchnią zabudowy i stylem architektonicznym nowych i przebudowywanych obiektów do istniejącej zabudowy występującej na danym obszarze, w szczególności w obszarze zabytkowej zabudowy i zabudowy śródmiejskiej,
- planowanie zabudowy wielorodzinnej w sposób ekstensywny, z zachowaniem dużej przestrzeni dla zieleni, retencji wodnej oraz miejsc postojowych dla pojazdów i zaplecza społecznego,
- podnoszenie dostępności terenów i obiektów usługowych dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- wsparcie dla rozwoju odnawialnych źródeł energii,
- przyjęcie rozwiązań wynikających z przepisów prawa wodnego oraz ograniczenie rozwoju nowej zabudowy na terenach zagrożonych ryzykiem powodziowym.

Zgodnie z § 3, ust. 10 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydania z niego wypisów i wyrysów, na terenie Gminy Bytom Odrzański dopuszcza się określenie wyższego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową, niż wynika to ze wzoru z ust. 2.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem handlu wielkopowierzchniowego rozumie się handel realizowany w obiekcie handlowym o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m². Jego lokalizacja jest regulowana w planie ogólnym poprzez wskazanie strefy handlu wielkopowierzchniowego oraz konieczność sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku potrzeby realizacji tego obiektu. Plan miejscowy sporządza się wtedy dla

terenu położonego na obszarze obejmującym co najmniej obszar, na którym powinny nastąpić zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej w wyniku realizacji tego obiektu.

Na obszarze Gminy Bytom Odrzański nie planuje się lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Z tego względu nie ustala się zasad i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w zakresie ich lokalizacji.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem inwestycji celu publicznego należy rozumieć działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne), oraz metropolitalnym (obejmującym obszar metropolitalny) bez względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, m.in.:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi rowerowe i drogi wodne, budowa, utrzymywanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji,
- budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania lub ich wykorzystania w instalacji odnawialnego źródła energii wytwarzającej biogaz w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii,
- budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego,
- budowa, utrzymywanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa, a także ustanowienie strefy ochronnej terenu zamkniętego, w tym wynikające z umów lub porozumień międzynarodowych, a także na potrzeby ochrony granicy państwowej lub zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa i utrzymywanie aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich,
- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górnictw,
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy,
- ustanawianie i ochrona miejsc pamięci narodowej,
- ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody,
- wydzielanie gruntów pod publicznie dostępne przestrzenie i obiekty: ciągi piesze, place, parki, promenady lub bulwary, a także ich urządzenie, w tym budowa lub przebudowa.

W przypadku lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego na terenie Gminy przyjmuje się w szczególności:

- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- lokalizowanie kluczowych inwestycji celu publicznego poza obszarami chronionymi, glebami wysokiej przydatności rolniczej i terenami leśnymi,
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Gminy,
- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- wykorzystanie istniejącej infrastruktury do realizacji inwestycji celu publicznego.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

W zakresie transportu i komunikacji:

- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej poprzez rozwój układu drogowego, komunikacji zbiorowej, infrastruktury pieszo-rowerowej, węzłów komunikacyjnych,
- dążenie do ograniczenia ruchu indywidualnych pojazdów samochodowych, szczególnie na obszarach o dużych walorach przyrodniczych i dużej wrażliwości środowiska na czynniki antropopresyjne,
- wyprowadzenie tranzytowego ruchu kołowego poza centrum miasta,
- wyznaczanie w dokumentach planistycznych dróg o szerokości zapewniającej możliwość wykonania wszystkich niezbędnych do prawidłowego wykorzystania drogi elementów, jak chodniki, parkingi, ciągi rowerowe,
- budowa ścieżek rowerowych poprawiających dostępność i obsługę komunikacyjną sołectw poprzez stworzenie ciągłego systemu komunikacji rowerowej,
- wspieranie rozwoju wielogłęziowego powiązania podsystemów transportu publicznego oraz indywidualnego m.in. centrów przesiadkowych, dworców, systemu parkingów P&R, B&R wraz z układem komunikacji kołowej i pieszo-rowerowej oraz rozbudową niezbędnej infrastruktury.

W zakresie infrastruktury technicznej i społecznej:

- kreowanie połączeń pomiędzy zabudową mieszkaniową a infrastrukturą społeczną oraz dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej i technicznej,
- dalszy rozwój systemów infrastruktury technicznej, w tym wodno-kanalizacyjnej, będącej podstawą do lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z działalnością gospodarczą,
- utrzymywanie i poprawa jakości usług o charakterze publicznym (szkoły, przedszkola, instytucje kultury, obiekty sportowe), w tym bazy infrastrukturalnej oraz rozwój systemu opieki nad osobami ze szczególnymi potrzebami,
- kształtowanie centralnych przestrzeni publicznych w poszczególnych wsiach umożliwiających aktywność społeczną, budowę oraz umacnianie więzi społecznych i budowanie lokalnej tożsamości,
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz zapewnienie odpowiedniej retencji (powierzchnia biologicznie czynna, budowa zbiorników na deszczówkę z terenów utwardzonych w celu wtórnego wykorzystania),
- tworzenie warunków dla lokalizacji instalacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii na poziomie aktów planistycznych (plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego).

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Urządzenia wytwarzające energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW powinny być lokalizowane na gruntach klasy IV lub niższej i nie mogą wpływać na poszerzenie obszaru stref ochronnych, które związane są z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu oraz użytkowaniu terenu poza granicami wyznaczonego obszaru. W przypadku lokalizacji takich urządzeń wyznacza się następujące zasady:

- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- lokalizowanie ośrodków produkcyjnych i infrastruktury technicznej (w tym odnawialnych źródeł energii) na terenach ściśle określonych, z uwzględnieniem istniejących form ochrony przyrody oraz z zachowaniem bezpiecznej strefy ochronnej od zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży,
- dbałość o relacje funkcjonalno-przestrzenne z terenami sąsiednimi,
- podejmowanie działań powstrzymujących znaczne przeobrażenie krajobrazu kulturowego,
- w granicach stref ochronnych dla elektrowni fotowoltaicznych wszelkie przedsięwzięcia nie mogą przekraczać standardów jakości środowiska,

wyłącza się obszary chronionego krajobrazu z lokalizowania elektrowni wiatrowych o mocy większej niż moc mikroinstalacji w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii.
Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się te przedsięwzięcia, które zostały określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w podziale na przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz te mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. W przypadku lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenie Gminy należy uwzględnić: - lokalizację w miejscach, które nie naruszają funkcjonowania korytarzy ekologicznych, obszarów chronionych oraz nie przyczyniają się do niszczenia siedlisk gatunków występujących w Gminie, - rozmieszczenie form ochrony przyrody, ograniczenia wynikające z uchwał je powołujących, planów ochrony tych obszarów oraz aktów prawa miejscowego, - realizację działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą możliwych negatywnych oddziaływań na środowisko - przeprowadzenie indywidualnej procedury badania wpływu przedsięwzięcia na środowisko w ramach oceny oddziaływania na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.
Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej - kontynuacja rolniczego sposobu użytkowania terenów, szczególnie w obrębie zwartych kompleksów gleb o wysokiej jakości i przydatności rolniczej, - przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy w celu ochrony kompleksów rolnych i leśnych, - zachowanie korytarzy ekologicznych oraz siedlisk gatunków chronionych i zagrożonych, - kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową związaną z produkcją rolną a zabudową mieszkaniową na wsiach, - utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi, - zalesianie gruntów najłabszych, nieużytków i gruntów rolniczo nieprzydatnych, - prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, poprzez właściwy dobór upraw dostosowanych do warunków środowiskowych, wykorzystanie potencjału produkcyjnego trwałych użytków zielonych dla produkcji zwierzęcej, racjonalne stosowanie nawożenia i środków ochrony roślin, - zwiększanie opłacalności produkcji rolnej, poprzez polepszanie struktury gospodarstw rolnych, wprowadzanie nowych technologii i innowacji, inwestycje we wzrost produktywności, rozwijanie współpracy rolników między sobą i branżą przetwórstwa, rozwój rynków lokalnych i targowisk, - dopuszcza się przekształcenie profilu istniejących gospodarstw rolnych na agroturystyczny, zgodnie ze wskazanymi kierunkami rozwojowymi sektora turystyki w Gminie.
Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w Gminie Bytom Odrzański wyznaczony został na podstawie uchwały nr V/38/2024 Rady Miejskiej w Bytomiu Odrzańskim z dnia 20 listopada 2024 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Bytom Odrzański. Główne zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na wskazanych terenach powinny uwzględniać:

W zakresie obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji:

- określenie rozwiązań planistycznych zgodnie z założeniami gminnego programu rewitalizacji,
- utrzymanie i kontynuację istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy z możliwością jej uzupełnienia,
- przywrócenie estetyki i funkcjonalności obszarów zdegradowanych,
- utworzenie wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych,
- zwiększenie dostępności do terenów zieleni oraz terenów rekreacyjnych,
- współpracę z instytucjami naukowymi i ekspertami w celu opracowania innowacyjnych rozwiązań technicznych i projektowych dla obszarów zdegradowanych.

Na terenie Gminy Bytom Odrzański nie występują obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

10. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Cele strategiczne oraz kierunki działań zawarte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów, które mieszkańcy napotykać na obszarze Gminy Bytom Odrzański. Jednocześnie, są one spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze wojewódzkiej i krajowej, takimi jak Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) oraz Strategią rozwoju województwa lubuskiego 2030. Komplementarność celów jakie wyznacza Strategia z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji tego dokumentu.

Cel główny KSRR zakłada „efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym”. Cel ten uzupełniony jest 3 celami operacyjnymi:

Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;

Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;

Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

W Strategii rozwoju województwa lubuskiego 2030 wyznaczono następujące cele strategiczne:

1. Inteligentna, zielona gospodarka regionalna
2. Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi
3. Integracja przestrzenna regionu
4. Region atrakcyjny, efektywnie zarządzany i otwarty na współpracę.

Obszary strategicznej interwencji wskazane z poziomu regionalnego w Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 (dalej: SRWL) uwzględniają również obszar Gminy Bytom Odrzański.

Za SRWL wskazać należy, iż identyfikację obszarów strategicznych interwencji z poziomu regionalnego wykonano z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych wskazanych w Diagnozie społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego. Zgodnie z definicją OSI zawartą w KSRR 2030 określenie to odnosi się nie tylko do obszarów o zidentyfikowanych, ale również o potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych. Pozytywny wpływ na zwiększanie szans rozwojowych obszarów powiązanych funkcjonalnie będzie miało w szczególności zawiązywanie partnerstw samorządowych, wobec czego należy wziąć pod uwagę dotychczasowe doświadczenia w tej dziedzinie w województwie

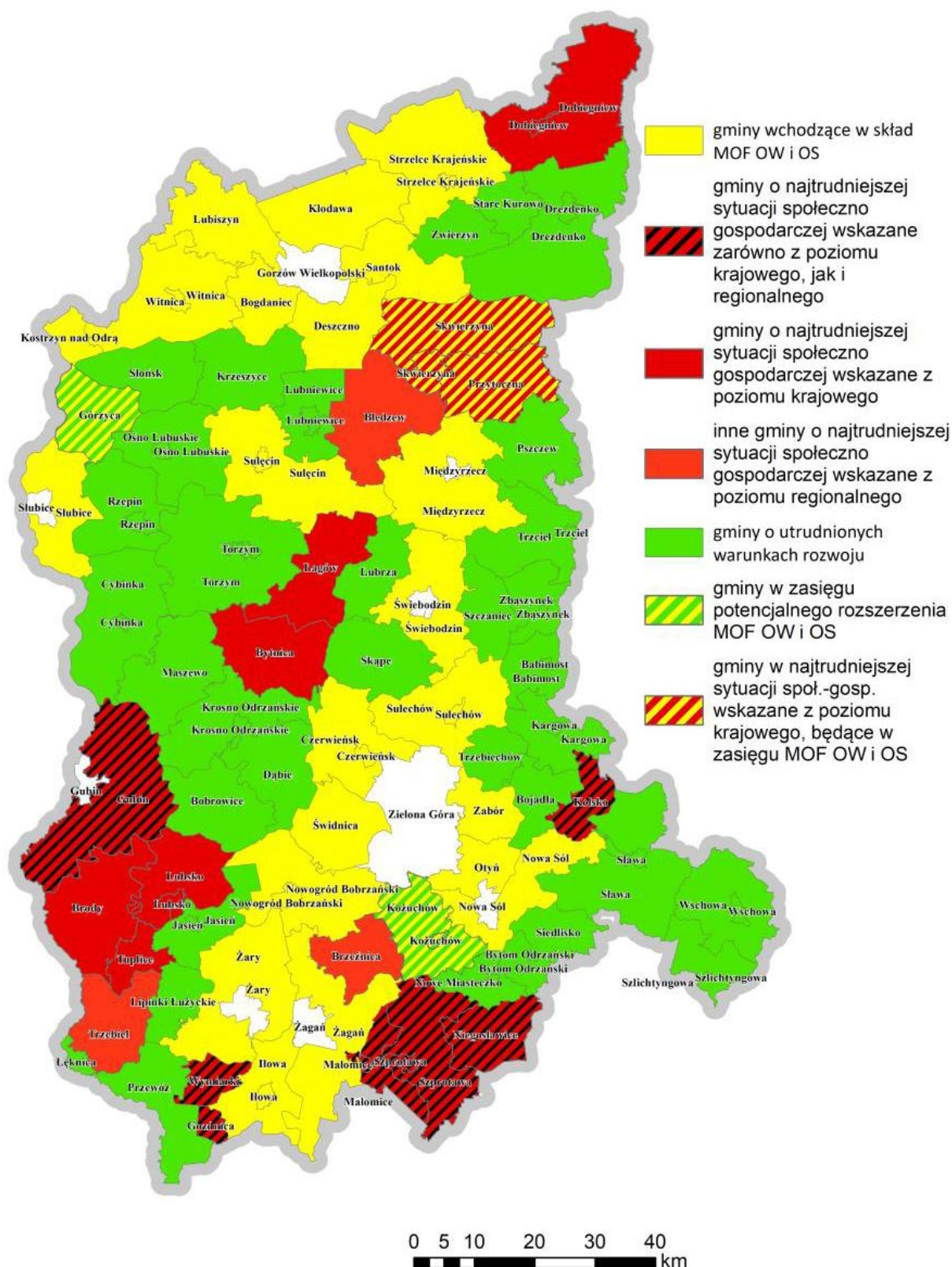
lubuskim, realizowane w ramach instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) oraz Kontraktu Lubuskiego.

Wg przeprowadzonych analiz dotychczasowej współpracy terytorialnej na terenie województwa lubuskiego, zgodnie z zapisami w SRWL zasadne są działania mające na celu inicjowanie takiej współpracy pomiędzy samorządami, które wspólnie mają większy potencjał rozwojowy, a takiej formy współdziałania jeszcze nie podjęły.

Zgodnie zatem z zapisami KSRR 2030 dla OSI wyznaczonych z poziomu regionalnego ukierunkowane będzie wsparcie zaprogramowane z poziomu regionalnego, z możliwą uzupełniającą interwencją z poziomu krajowego w ramach kontraktu programowego i kontraktów sektorowych oraz z wykorzystaniem Porozumień Terytorialnych (PT), czyli nowych mechanizmów, które wprowadza znowelizowana ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Zgodnie z krajowymi dokumentami dotyczącymi polityki rozwoju, instrumentem OSI w perspektywie finansowej na lata 2021-2027 powinny być objęte również obszary wiejskie z lokalnymi ośrodkami rozwojowymi.

Rycina 2. Obszary Strategicznej Interwencji - obszary wiejskie w województwie lubuskim

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030.

Obszary wiejskie w województwie lubuskim podzielić można według różnic w uwarunkowaniach rozwoju na: obszary wiejskie położone w MOF ośrodków wojewódzkich i subregionalnych, obszary wiejskie znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz obszary wiejskie o utrudnionych warunkach rozwojowych.

Kategoria OSI – obszary wiejskie obejmuje natomiast dwie grupy:

- a) obszary wiejskie znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji społeczno-gospodarczej;
- b) obszary wiejskie o utrudnionych warunkach rozwojowych.

Obszary wiejskie województwa lubuskiego również mają szereg deficytów, a ich sytuacja demograficzna, społeczna i gospodarcza nie jest stabilna. Uzasadnia to wyznaczenie dla nich z poziomu regionalnego OSI – gminy o utrudnionych warunkach rozwojowych – do tej kategorii zaliczono Gminę Bytom Odrzański. Interwencja skierowana zatem do tych obszarów wiejskich obejmować będzie w szczególności:

- poprawę dostępu do usług publicznych, w tym dostępności do świadczeń medycznych oraz profilaktyki zdrowotnej, edukacji, usług opiekuńczych oraz kultury i rekreacji, m.in. poprzez współpracę międzygminną, integrującą świadczenie usług i pozwalającą na podnoszenie ich jakości;
- uzupełnienie infrastruktury technicznej;
- zwiększanie dostępności komunikacyjnej;
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych mieszkańców i wsparcie lokalnej przedsiębiorczości z wykorzystaniem technologii informacyjnych i komunikacyjnych umożliwiających zdalne nauczanie i świadczenie usług na odległość;
- rozwijanie oferty z obszaru turystyki i rekreacji;
- wykorzystanie atrakcyjnej przestrzeni województwa dla lokalizowania ośrodków opieki dla osób starszych z Polski i z zagranicy, przy zapewnianiu odpowiedniego standardu usług zdrowotnych i kulturalnych;
- wykorzystanie struktur sieciowych w pobudzaniu aktywności gospodarczej i społecznej (m.in. LGD, ODR, izby rolnicze);
- promocję instrumentów współpracy i partnerstwa – włączenie mieszkańców obszarów wiejskich w działania rozwojowe;
- odnowę wsi, wspieranie budowania tożsamości lokalnej i zachowanie wiejskiego dziedzictwa kulturowego i krajobrazu.

Strategia terytorialna „Partnerstwa Gmin – Lubuska 9” - Strategia Partnerstwa ma na celu określenie kierunku rozwoju w oparciu o zdiagnozowane potencjały i potrzeby stojące przed wspólnotami lokalnymi gmin Lubuskiej 9. Jej podstawowym założeniem jest opracowanie klarownego systemu wzajemnie przenikających się i logicznie powiązanych celów w określonych obszarach, jak i kierunków działań umożliwiających osiągnięcie wyznaczonych dążeń.

Cel ogólny (misja) Partnerstwa

„Misją Partnerstwa jest pogłębianie integracji samorządów tworzących Lubuską 9 na rzecz współpracy w zakresie planowania i realizacji polityk rozwoju, zmierzających do pełnego zagospodarowania posiadanych zasobów oraz efektywnego pozyskiwania i wykorzystywania instrumentów i środków służących zrównoważonemu rozwojowi obszaru.”

Tabela poniżej przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii Rozwoju Gminy Bytom Odrzański na lata 2022-2030 ze Strategią rozwoju województwa lubuskiego 2030 oraz Strategią terytorialną „Partnerstwa Gmin – Lubuska 9”.

Tab. 2. Spójność celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Bytom Odrzański na lata 2022-2030 ze Strategią rozwoju województwa lubuskiego 2030 oraz Strategią terytorialną „Partnerstwa Gmin – Lubuska 9”.

Strategia rozwoju województwa lubuskiego 2030	Strategię terytorialną „Partnerstwa Gmin – Lubuska 9”	Strategia Rozwoju Gminy Bytom Odrzański na lata 2022-2030
CEL STRATEGICZNY 1: Inteligentna, zielona gospodarka regionalna Cele operacyjne: 1.1 Wzmocnienie sektora B+R oraz mechanizmów transferu innowacji, szczególnie w obszarach regionalnych inteligentnych specjalizacji 1.2 Rozwój zielonej gospodarki, w tym energetyki przyjaznej środowisku 1.3 Wysoka jakość kształcenia oraz jego powiązanie z regionalnym rynkiem pracy 1.4 Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej i powiązań gospodarczych regionu	CEL STRATEGICZNY I Gospodarka oparta o prężne małe i średnie przedsiębiorstwa, posiadające ugruntowane i rozpoznawalne marki o zasięgu regionalnym i krajowym, bazujące na lokalnych zasobach naturalnych i kulturowych, prowadzące działalność w oparciu o rozwiązania ekologiczne i odnawialne źródła energii, zaangażowane w rozwój społeczny obszaru. CEL STRATEGICZNY II	Cel strategiczny I: Rozwój infrastruktury w Gminie oraz poprawa jakości zarządzania, opartego na współpracy i wykorzystaniu zasobów Cel operacyjny I.2 Sprawne i efektywne zarządzanie terytorialne Cel strategiczny II: Konkurencyjna gospodarka oparta m.in. o działalność sektora MMŚP, wykorzystująca lokalną specyfikę, w oparciu o zrównoważony rozwój, ochronę środowiska,

1.5 Rozwój konkurencyjnego sektora przedsiębiorstw i wsparcie reindustrializacji 1.6 Rozwój potencjału turystycznego 1.7 Konkurencyjne i ekologiczne rolnictwo oraz rozwój produktów regionalnych	Aktywne, świadome i zaangażowane w rozwój lokalny społeczeństwo, posiadające dostęp do wysokiej jakości usług publicznych, świadczonych na rzecz wszystkich grup mieszkańców. CEL STRATEGICZNY III Kompleksowy rozwój obszaru Partnerstwa oparty o poszanowanie dziedzictwa i zasobów naturalnych, w szczególności w obszarze turystyki oraz osadnictwa, wykorzystujący odnawialne źródła energii. Zintegrowany i efektywny system transportu publicznego oraz zeroemisyjnego, zapewniający dostępność komunikacyjną wszystkim miejscowościom obszaru. CEL STRATEGICZNY IV Integracja działań i polityk samorządów Partnerstwa, w celu zwiększenia efektywności realizowanych zadań oraz zapewnienie wysokiej jakości i dostępności usług publicznych, dostosowanych do potrzeb wszystkich grup mieszkańców.	zasobów naturalnych i klimatu Cel operacyjny II.1 Rozwój potencjału gospodarczego Gminy Bytom Odrzański, w tym w oparciu o specjalną strefę ekonomiczną Cel operacyjny II.2 Wielofunkcyjny zrównoważony rozwój miejscowości Gminy Bytom Odrzański Cel strategiczny III: Poprawa jakości życia oraz aktywizacja i rozwój kształcenia społeczeństwa obywatelskiego w oparciu o skuteczny system oświatowy oraz rozwinięty system usług społecznych dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów Cel operacyjny III.1 Rozwój potencjału edukacyjnego dzieci, młodzieży i osób dorosłych z Gminy Bytom Odrzański Cel strategiczny IV: Zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz rozwój atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej Gminy. Cel operacyjny IV.2 Poprawa jakości promocji oraz zwiększanie popytu na turystykę, w tym turystykę rzeczną.
CEL STRATEGICZNY 2: Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi Cele operacyjne: 2.1 Wzrost dostępności i efektywności kształcenia oraz wychowania przedszkolnego i opieki nad najmłodszymi dziećmi 2.2 Promocja włączenia społeczno-zawodowego oraz kompleksowe wsparcie seniorów		Cel strategiczny III: Poprawa jakości życia oraz aktywizacja i rozwój kształcenia społeczeństwa obywatelskiego w oparciu o skuteczny system oświatowy oraz rozwinięty system usług społecznych dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów Cel operacyjny III.1

2.3 Wysoka jakość i dostępność usług medycznych oraz upowszechnianie profilaktyki zdrowotnej i zdrowego stylu życia 2.4 Zapewnienie bogatej oferty kulturalnej oraz ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego 2.5 Rozbudowa oraz modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, a także upowszechnianie i promocja sportu 2.6 Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i poczucia tożsamości regionalnej		Rozwój potencjału edukacyjnego dzieci, młodzieży i osób dorosłych z Gminy Bytom Odrzański Cel operacyjny III.3 Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu i bezpieczeństwu zdrowotnemu mieszkańców Cel strategiczny IV: Zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz rozwój atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej Gminy. Cel operacyjny IV.1 Zachowanie dziedzictwa kulturowego w Gminie, w tym dalsza rewitalizacja i poprawa atrakcyjności starówki Bytomia Odrzańskiego Cel operacyjny IV.2 Poprawa jakości promocji oraz zwiększanie popytu na turystykę, w tym turystykę rzeczną. Cel operacyjny IV.3 Poprawa oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej
CEL STRATEGICZNY 3: Integracja przestrzenna regionu Cele operacyjne: 3.1 Modernizacja oraz rozwój infrastruktury komunikacyjnej i transportu zbiorowego 3.2 Wzmocnienie dostępności infrastruktury teleinformatycznej 3.3 Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego i publicznego 3.4 Ochrona środowiska przyrodniczego, w tym przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu 3.5 Rozwój funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich wraz z ich obszarami funkcjonalnymi 3.6 Wzmocnienie funkcji społeczno-gospodarczych miast		Cel strategiczny I: Rozwój infrastruktury w Gminie oraz poprawa jakości zarządzania, opartego na współpracy i wykorzystaniu zasobów Cel operacyjny I.1 Rozwój infrastruktury technicznej i komunalnej, w tym poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej Cel operacyjny I.2 Sprawne i efektywne zarządzanie terytorialne Cel operacyjny I.3 Zwiększenie wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej Gminy Bytom Odrzański

średnich i lokalnych ośrodków miejskich 3.7 Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich		Cel strategiczny III: Poprawa jakości życia oraz aktywizacja i rozwój kształcenia społeczeństwa obywatelskiego w oparciu o skuteczny system oświatowy oraz rozwinięty system usług społecznych dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów Cel operacyjny III.2 Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym Cel strategiczny II: Konkurencyjna gospodarka oparta m.in. o działalność sektora MMŚP, wykorzystująca lokalną specyfikę, w oparciu o zrównoważony rozwój, ochronę środowiska, zasobów naturalnych i klimatu Cel operacyjny II.1 Rozwój potencjału gospodarczego Gminy Bytom Odrzański, w tym w oparciu o specjalną strefę ekonomiczną Cel operacyjny II.2 Wielofunkcyjny zrównoważony rozwój miejscowości Gminy Bytom Odrzański Cel operacyjny II.3 Ochrona klimatu oraz wykorzystanie środowiska naturalnego, w tym rzeki Odry dla rozwoju Gminy Bytom Odrzański
CEL STRATEGICZNY 4: Region atrakcyjny, efektywnie zarządzany i otwarty na współpracę Cele operacyjne: 4.1 Efektywna współpraca międzyregionalna i transgraniczna 4.2 Atrakcyjny wizerunek i rozpoznawalna marka województwa 4.3 Wysoka sprawność działania administracji publicznej i instytucji		Cel strategiczny I: Rozwój infrastruktury w Gminie oraz poprawa jakości zarządzania, opartego na współpracy i wykorzystaniu zasobów Cel operacyjny I.2 Sprawne i efektywne zarządzanie terytorialne Cel strategiczny IV: Zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz rozwój

regionalnych oraz współdziałanie na rzecz rozwoju regionu 4.4 Wzmocnienie roli i integracja systemów zarządzania strategicznego oraz planowania przestrzennego na poziomie regionalnym i lokalnym 4.5 Rozwój e-usług i kompetencji cyfrowych społeczeństwa		atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej Gminy. Cel operacyjny IV.2 Poprawa jakości promocji oraz zwiększanie popytu na turystykę, w tym turystykę rzeczną.
--	--	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju województwa lubuskiego 2030 oraz Strategii terytorialnej „Partnerstwa Gmin – Lubuska 9”.

12. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Za monitorowanie Strategii Rozwoju będzie odpowiedzialny Zespół ds. Strategii Rozwoju Gminy Bytom Odrzański na lata 2022-2030 (zwany dalej Zespołem) składający się z przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Bytomiu Odrzańskim oraz innych podmiotów społecznych, instytucji i grup formalnych.

Sprawozdawczość z monitoringu oraz aktualizacja Strategii Rozwoju dokonywane będą co roku. Centrum Koordynacji dokonuje okresowej oceny stopnia realizacji Strategii Rozwoju w oparciu o dwa elementy podsystemu monitorowania i ewaluacji:

- analizę wskaźnikową opracowywaną przez Zespół na podstawie informacji otrzymanych od wydziałów i samodzielnych stanowisk rzędu Miejskiego oraz jednostek gminy, bazującą na miernikach wyznaczonych dla każdego celu operacyjnego;
- raport z realizacji Strategii Rozwoju, przygotowywany przez Zespół na podstawie informacji otrzymanych od wydziałów i referatów Urzędu Miejskiego w Bytomiu Odrzańskim oraz jednostek gminy.

12.1. Analiza wskaźnikowa

Analiza wskaźnikowa bazująca na miernikach wyznaczonych dla każdego celu operacyjnego Strategii Rozwoju, będzie przygotowywana przez Zespół w oparciu o pozyskane dane statystyczne i informacje, w skład których wchodzi następujące źródła informacji:

- statystyka publiczna – generowana przez Główny Urząd Statystyczny w ramach Banku Danych Lokalnych, dostępna pod adresem www.stat.gov.pl – z uwzględnieniem opóźnienia

w zamieszczaniu aktualnych danych statystycznych w Banku Danych Lokalnych (termin: koniec lipca co roku, za poprzedni pełny rok realizacji Strategii);

- statystyka prowadzona przez samorząd gminny – generowana i gromadzona przez poszczególne komórki Urzędu Miejskiego w Bytomiu Odrzańskim oraz jednostki gminne, zobowiązane do terminowego przekazywania danych i informacji dla Zespołu (wg załącznika nr 1 do Strategii Rozwoju);
- statystyka prowadzona przez podmioty prywatne, pozarządowe, samorząd powiatowy, samorząd regionalny i administrację rządową dot. działań zbieżnych merytorycznie z badanym celem operacyjnym.

W wyborze mierników określających postęp realizacji celów Strategii Rozwoju Gminy Bytom Odrzański na lata 2022-2030 przyjęto zasadę ograniczonej liczby mierników monitorowania dla każdego z celów – zgodnie z rekomendacjami zawartymi w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju z perspektywą do 2030 roku. Przy doborze mierników kierowano się adekwatnością, jednak głównym ograniczeniem była dostępność danych. Wszystkie wskaźniki określono przy opisie każdego celu operacyjnego.

12.2. Raport z realizacji Strategii Rozwoju Gminy Bytom Odrzański

Raport z realizacji Strategii Rozwoju Gminy Bytom Odrzański przygotowywany przez Zespół, opiera się na informacjach dotyczących stanu realizacji danego kierunku interwencji, przekazywanych przez poszczególne komórki organizacyjne Urzędu Miejskiego w Bytomiu Odrzańskim oraz jednostki organizacyjne gminy, zbieżne merytorycznie z badanym celem operacyjnym. Konkretny wydział, referat lub jednostka gminy składa co roku sprawozdanie do Zespołu (na określonym formularzu sprawozdawczym), które jest podstawą zbiorczego raportu z realizacji kierunków interwencji całej Strategii Rozwoju.

12.3. Schemat i harmonogram realizacji procesu monitoringu

Zadania związane z monitoringiem i aktualizacją Strategii Rozwoju powierza się Burmistrzowi Gminy Bytom Odrzański. Każdego roku realizacji Strategia Rozwoju, w terminie do końca marca danego roku, wyznaczony kierownik Zespołu będzie składał Burmistrzowi raport z realizacji Strategii Rozwoju oraz analizę wskaźnikową realizacji celów Strategii Rozwoju za dany okres sprawozdawczy.

Zakres raportu z realizacji Strategii Rozwoju obejmuje:

- skrótowe przedstawienie aktualnego stanu realizacji poszczególnych kierunków interwencji,

- skrótowe przedstawienie ewentualnych trudności realizacyjnych dla poszczególnych kierunków interwencji, z uwzględnieniem proponowanych działań naprawczych,
- wielkość środków finansowych wydatkowanych na realizację kierunków interwencji w badanym okresie, w podziale na źródła finansowania.

Zakres analizy wskaźnikowej realizacji celów Strategii Rozwoju obejmuje:

- porównanie wskaźników bazowych (dla roku 2021) ze wskaźnikami dla badanego okresu realizacji Strategii Rozwoju,
- wskazanie tendencji wzrostowych i malejących w poszczególnych celach operacyjnych Strategii Rozwoju.

Raporty z realizacji kierunków interwencji oraz analizy wskaźnikowe realizacji celów Strategii Rozwoju w badanym okresie będą przedstawiane Radzie Miejskiej w Bytomiu Odrzańskim w terminie do końca II kwartału odpowiedniego roku oraz podawane do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej.

12.4. Zasady aktualizacji

W przypadku zmian w otoczeniu zewnętrznym lub wewnętrznym Gminy Bytom Odrzański wpływających w istotny sposób na założone cele operacyjne i kierunki działań istnieje możliwość zmiany Strategii Rozwoju. Burmistrz Gminy Bytom Odrzański zwołuje wówczas posiedzenie ewaluacyjne i aktualizujące – w październiku lub listopadzie odpowiedniego roku – dotyczące realizacji Strategii Rozwoju. Podczas posiedzenia dokonywana jest:

- ocena realizacji celów Strategii Rozwoju na podstawie materiałów przygotowanych przez Zespół (stan osiągnięcia wskaźników przyjętych dla poszczególnych celów operacyjnych Strategii Rozwoju),
- identyfikacja problemów, które ograniczyły bądź uniemożliwiły realizację wyznaczonych celów,
- opracowanie propozycji niezbędnych zmian w zakresie realizowanych celów,
- ocena zmian w otoczeniu.

Następnie projekt zmienionej Strategii Rozwoju jest poddawany konsultacjom społecznym, a po zakończeniu konsultacji przedstawiony zostaje organowi stanowiącemu.

12.5. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Zgodnie ze wzorami dokumentów w załącznikach nr 1 i nr 2.

13. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Bytom Odrzański na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, m.in. Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027 oraz ogólnopolskich programów operacyjnych;
- programy rządowe, w tym m.in. Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Aktywny Maluch, Senior+, Dostępność Plus, Fundusz Inwestycji Lokalnych oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Lubuskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przed podmioty publiczne i prywatne.

Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027 będzie głównym dokumentem określającym kierunki wsparcia finansowanego ze środków Unii Europejskiej w województwie Lubuskim w okresie budżetowym 2021-2027.

W ramach nowej perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak:

- EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- FS – Fundusz Spójności,
- EFS+ – Europejski Fundusz Społeczny+.

Do programów krajowych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą m.in.:

- FEnIKS – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- FENG – Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
- FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- FERC – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy,
- PTFE – Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich,
- FEPŻ – Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa,
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Bytom Odrzański na lata 2022-2030. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody

własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych referatów Urzędu Miejskiego w Bytomiu Odrzańskim oraz jednostek organizacyjnych Gminy Bytom Odrzański.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem nowosolskim oraz województwem lubuskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawę do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób niezagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiający spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczane będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określone będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. Należy mieć na uwadze, że dane zawarte w WPF najbardziej precyzyjnie odnoszą się do roku bieżącego i przyszłego.

W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Niniejsze ramy finansowe i źródła finansowania określono dla listy kluczowych przedsięwzięć. Co do zasady nieodzownym elementem realizacji działań przewidzianych w Strategii Rozwoju jest Wieloletni Plan Inwestycyjny zawierający kluczowe i strategiczne inwestycje planowane do wykonania w celu realizacji założeń i priorytetów wskazanych w dokumencie strategicznym. Dlatego celem realizacji doprecyzowanych działań, zgodnych ze wskazanymi kierunkami działań, odpowiadającymi na postawione w strategii cele strategiczne i operacyjne, każde z tych zadań będzie ujęte w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym Gminy Bytom Odrzański.

Poniżej zamieszczono tabelę z kartami zadań zawierającymi wybrane inwestycje kluczowe dla mieszkańców i władz gminy, których realizacja w szczególny sposób wpłynie na zmianę standardu życia mieszkańców.

Wybrane inwestycje przedstawione poniżej nie wyczerpują katalogu przedsięwzięć możliwych do realizacji w ramach niniejszej strategii, a które będą bezpośrednio wpisywać się w realizację wskazanych w rozdziale 7. kierunków działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych.

Tabela 25. Kluczowe przedsięwzięcia planowane do realizacji w latach 2022-2030

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia i zakres	Okres realizacji	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość inwestycji (zł)	Cel operacyjny (oznaczenie)
Karta zadania nr 1	Centrum Usług Społecznych – ul. Ogrodowa 28 z przeznaczeniem na: - Dom dziennego pobytu - Środowiskowy Dom Samopomocy - Świetlica socjoterapeutyczne - na potrzeby organizacji pozarządowych	2024-2030	UE Programy krajowe Budżet Gminy	10.000.000	III.3
Karta zadania nr 2	Podstawowa Opieka przy ul. Sadowej 4a z przeznaczeniem na: - Ośrodek Rehabilitacji Ruchowej - Środowiskowy Dom Samopomocy	2024-2030	UE Programy krajowe Budżet Gminy	5.000.000	III.3
Karta zadania nr 3	ul. Nowe Miasto 41: - Adaptacja budynku na potrzeby Centrum Usług Społecznych, - Adaptacja budynku z przeznaczeniem na mieszkania - Inkubator Przedsiębiorczości - Centrum Aktywności Organizacji Pozarządowych - Modernizacja budynku na potrzeby organizacji pozarządowych	2024-2030	UE Programy krajowe Budżet Gminy	12.000.000	III.3 I.1
Karta zadania nr 4	Rozbudowa wraz z przebudową oraz wyposażenie budynku Centrum Kultury przy Al. Złotej Jesieni 1	2024-2030	UE, Programy krajowe Budżet Gminy	5.000.000	IV.3

Strategia Rozwoju Gminy Bytom Odrzański na lata 2022-2030

Karta zadania nr 5	Rozwój bazy turystycznej z przeznaczeniem na bazę noclegową	2024-2030	UE, Programy krajowe Budżet Gminy	8.000.000	IV.3
Karta zadania nr 6	Uzbrojenie terenów pod budownictwo jednorodzinne i wielorodzinne (woda, kanalizacja, drogi, gaz, Internet)	2024-2030	UE, Programy krajowe Budżet Gminy	40.000.000	I.1
Karta zadania nr 7	Budowa ścieżek rowerowych wraz z kładką pieszą rowerową, zapewniające połączenie z województwem lubuskim, dolnośląskim i Odrą Velo	2024-2030	UE, Programy krajowe Budżet Gminy	50.000.000	I.3
Karta zadania nr 8	Rozwój bazy sportowo-turystycznej: - Modernizacja kąpieliska Miejskiego, - rozbudowa centrum sportowo-rekreacyjnego dla dzieci i młodzieży - budowa pełnowymiarowej hali gimnastycznej	2024-2030	UE, Programy krajowe Budżet Gminy	32.000.000	IV.3
Karta zadania nr 9	Rozwój terenów zieleni miejskiej (parki, parki kieszonkowe, zielone dachy, zakładanie pionowych ogrodów, rewitalizacja istniejących parków)	2024-2030	UE, Programy krajowe Budżet Gminy	30.000.000	II.3
Karta zadania nr 10	Budowa Bazy Turystycznej na Obszarze Wzgórz Dalkowskich – Park Zdrojowy	2024-2030	UE, Programy krajowe Budżet Gminy	20.000.000	IV.3
Karta zadania nr 11	Zagospodarowanie wód opadowych i system retencji na terenie Gminy	2024-2030	UE, Programy krajowe Budżet Gminy	10.000.000	II.3
Karta zadania nr 12	Ochrona Obszaru Natura 2000 w Gminie Bytom Odrzański	2024-2030	UE, Programy krajowe Budżet Gminy	10.000.000	II.2
Karta zadania nr 13	Budowa lodowiska miejskiego	2024-2030	UE, Programy krajowe	10.000.000	IV.3

Strategia Rozwoju Gminy Bytom Odrzański na lata 2022-2030

			Budżet Gminy		
Karta zadania nr 14	Rozwój transportu publicznego – eliminowanie wykluczenia transportowego mieszkańców wsi w tym zakup taboru niskoemisyjnego	2024-2030	UE, Programy krajowe Budżet Gminy	10.000.000	I.3
Karta zadania nr 15	Rozwój szerokopasmowego internetu – ostatnia mila	2024-2030	UE, Programy krajowe Budżet Gminy	7.000.000	I.1
Karta zadania nr 16	Budowa nowego cmentarza komunalnego oraz Rewitalizacja istniejącego	2024-2030	UE, Programy krajowe Budżet Gminy	15.000.000	I.1 IV.1
Karta zadania nr 17	Unowocześnienie systemu komunikacji drogowej – budowa obwodnicy	2024-2030	UE, Programy krajowe Budżet Gminy	60.000.000	I.3
Karta zadania nr 18	Rozwój transportu kolejowego: - bocznic (połączenie z terenami inwestycyjnymi) - włączenie do systemu szybkiej kolei aglomeracyjnej lubuskiego trójkąta	2024-2030	UE, Programy krajowe Budżet Gminy	60.000.000	I.3
Karta zadania nr 19	Rozwój oświaty: - modernizacja bazy oświatowej, - zakup pomocy dydaktycznych, - podnoszenie kwalifikacji i szkolenie nauczycieli, - innowacyjne programy edukacyjne	2024-2030	UE, Programy krajowe Budżet Gminy	20.000.000	III.1
Karta zadania nr 20	Punkt informacji turystycznej – promocja turystyczna wraz z izbą muzealną	2024-2030	UE, Programy krajowe Budżet Gminy	5.000.000	IV.2
Karta zadania nr 21	Termomodernizacja: - obiektów użyteczności publicznej - w budynkach mieszkalnych - realizacja programu czyste powietrze (wymiana pieców c.o.)	2024-2030	UE, Programy krajowe Budżet Gminy, Wspólnoty Mieszkaniowe	54.000.000	II.2 I.1

Strategia Rozwoju Gminy Bytom Odrzański na lata 2022-2030

Karta zadania nr 22	Rozbudowa portu rzeczno-geologicznego w tym budowa budynku przystani	2024-2028	UE, Programy krajowe Budżet Gminy	10.000.000	I.3 IV.3
Karta zadania nr 23	Wykorzystanie walorów historycznych Gminy Bytom Odrzański: - gród piastowski, - sosna francuza, - zabytki, - lapidarium	2024-2030	UE, Programy krajowe Budżet Gminy	20.000.000	IV.1
Karta zadania nr 24	Działania na rzecz bezpieczeństwa obywateli – rozbudowa monitoringu	2024-2030	UE, Programy krajowe Budżet Gminy	4.000.000	III.2
Karta zadania nr 25	Cyfryzacja – rozwój e-usług	2024-2030	UE, Programy krajowe Budżet Gminy	2.000.000	I.2
Karta zadania nr 26	Rozwój czytelnictwa: - rozbudowa/modernizacja. Rozwój księgozbioru	2024-2030	UE, Programy krajowe Budżet Gminy	4.000.000	III.1 IV.3
Karta zadania nr 27	Inkubator kreatywności Artystycznej	2024-2030	UE, Programy krajowe Budżet Gminy	10.000.000	III.3 IV.3
Karta zadania nr 28	Budowa Świetlic na terenie wiejskim (Małaszowice, Królikowice, Bodzów, Bonów)	2024-2030	UE, Programy krajowe Budżet Gminy	15.000.000	III.3
Karta zadania nr 29	Rozwój infrastruktury dla dzieci i młodzieży – place zabaw, skate park, pamtrak	2024-2030	UE, Programy krajowe Budżet Gminy	5.000.000	III.3
Karta zadania nr 30	Rewitalizacja Starego Miasta – etap V	2024-2030	UE, Programy krajowe Budżet Gminy, Wspólnoty Mieszkaniowe	50.000.000	IV.1
Karta zadania nr 31	Rozwój budownictwa mieszkaniowego	2024-2030	UE, Programy krajowe Budżet Gminy	60.000.000	III.3

Źródło: Opracowanie własne

Załącznik 1. Diagnoza sytuacji przestrzennej, społecznej, gospodarczej i klimatyczno-środowiskowej Gminy Bytom Odrzański

Metodologia

Punktem wyjścia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Bytom Odrzański na lata 2022-2030 jest niniejsza Diagnoza sytuacji przestrzennej, społecznej, gospodarczej i klimatyczno-środowiskowej, jednostki. Dokument strategiczny wskazuje główne wyzwania społeczno-gospodarcze i przestrzenno-środowiskowe stojące przed Gminą, które powinny zostać podjęte w procesie realizacji Strategii. W tym celu przeprowadzona została ocena stanu istniejącego jednostki w ujęciu systemowym oraz dynamicznym. Ujęcie systemowe oznacza koncentrację na związkach pomiędzy środowiskiem przyrodniczym, społecznym i gospodarczym Gminy oraz na jego relacji z otoczeniem zewnętrznym, które to czynniki mają podstawowe znaczenie dla efektywnego funkcjonowania systemu jako całości. Ujęcie dynamiczne oznacza z kolei porównanie sytuacji jednostki w danym przedziale czasowym oraz obserwację zmiany.

Dokument powstał w oparciu o dane Urzędu Miejskiego w Bytomiu Odrzańskim, gminne plany, programy oraz dokumenty strategiczne, a także dane Głównego Urzędu Statystycznego. Ponadto do przygotowania Diagnozy wykorzystane zostały najaktualniejsze dla Gminy dane, dostępne w momencie opracowywania Dokumentu. Przedstawione zatem informacje prezentują stan na rok 2021, wyjątek stanowi rozdział poświęcony sytuacji klimatyczno-środowiskowej, który został powstał w związku z aktualizacją Strategii oraz koniecznością dostosowania dokumentu do obowiązujących przepisów prawa.

1. Sytuacja przestrzenna

1.1. Informacje ogólne

Gmina Bytom Odrzański położona jest w południowej części województwa lubuskiego. Pod względem administracyjnym przynależy do powiatu nowosolskiego, stanowiąc jego południowy fragment. Sąsiaduje z następującymi gminami:

- od strony północnej z gminą Siedlisko (powiat nowosolski) – naturalną granicę pomiędzy gminami tworzy rzeka Odra,
- od strony wschodniej z gminą Żukowice (powiat głogowski, województwo dolnośląskie),
- od strony południowej z gminą Niegosławice (powiat żagański),
- od strony południowej i zachodniej z gminą Nowe Miasteczko i z gminą Nowa Sól (powiat nowosolski).

Powierzchnia gminy wynosi 5 238 ha. Gmina Bytom Odrzański jest jedną z mniejszych pod względem powierzchni jednostką w powiecie nowosolskim. Biorąc pod uwagę średnią wielkość jednostek samorządu terytorialnego jest także jedną z mniejszych gmin miejsko-wiejskich w województwie lubuskim.

Gmina Bytom Odrzański jest jednostką administracyjną o statusie miejsko-wiejskim, tworzy ją miasto Bytom Odrzański oraz 10 sołectw. W skład gminy wchodzi następujące sołectwa:

- Bodzów
- Bonów,
- Bycz,
- Drogomil,
- Królikowice,
- Małaszowice,
- Popowo,
- Sobolice
- Tarnów Bycki,
- Wierzbnica.

Gmina Bytom Odrzański oferuje inwestorom atrakcyjne tereny i obiekty, przeznaczone na działalność produkcyjno-handlowo-usługową.

Tabela 26. Struktura użytkowania gruntów w Gminie Bytom Odrzański w 2021 r.

Sposób użytkowania	Powierzchnia w ha	% ogółu
Grunty orne	2 353,00	44,92
Łąki	237,00	4,52
Pastwiska	180,00	3,44
Sady	19,00	0,37
Lasy	1793,00	34,23
Pozostałe grunty	656,00	12,52
Razem	5 238	100,00

Źródło: Dane własne Gminy Bytom Odrzański.

Tabela 27. Powierzchnia gospodarstw rolnych wg grup obszarowych użytków rolnych (Wymiary: Systematyka gospodarstw; Grupy obszarowe)

Lp.	Podgrupa	Powierzchnia fizyczna [ha]
1.	gospodarstwa rolne ogółem; ogółem	1 956,43
2.	gospodarstwa rolne ogółem; do 1 ha włącznie	7,68
3.	gospodarstwa rolne ogółem; 1 - 5 ha	231,80
4.	gospodarstwa rolne ogółem; 5 - 10 ha	134,97
5.	gospodarstwa rolne ogółem; 10 - 15 ha	155,86
6.	gospodarstwa rolne ogółem; 15 ha i więcej	1 426,12

Źródło: Dane własne Gminy Bytom Odrzański.

1.2. Transport

Przez teren gminy i miasta przebiega linia kolejowa dwutorowa, zelektryfikowana o znaczeniu magistralnym Wrocław – Głogów – Zielona Góra – Szczecin. Jest to ważny szlak komunikacyjny włączony w sieć linii międzynarodowych. Wodny szlak komunikacyjny stanowi rzeka Odra, która przepływa wzdłuż północnej granicy gminy. Stanowi ona ważny szlak transportowy o znaczeniu krajowym. Obecnie w sezonie wiosennym, letnim i jesiennym odbywa się tędy ruch pasażerski statkami Laguna i Zefir, które są wspaniałą alternatywą dla zwiedzania pieszo okolic miasta.

Drogi wojewódzkie tworzą trzy ciągi komunikacyjne i wraz z drogami powiatowymi spełniają najważniejszą rolę w układzie komunikacyjnym gminy. Drogi wojewódzkie przebiegające przez gminę to:

- droga nr 292 relacji Nowe ŻabnoBytom Odrzański – Głogów – Lubin,
- droga nr 293 relacji Borów – Nowe Miasteczko – Bytom Odrzański,
- droga nr 325 relacji Tarnów – Siedlisko (przeprawa łodzią) – Bytom Odrzański.

Drogi wojewódzkie przebiegające przez obszar gminy tworzą dobre powiązanie z siecią dróg o znaczeniu krajowym, najważniejsze połączenia to:

- połączenie z drogą krajową nr 3 Świnoujście – Szczecin – Zielona Góra – Jelenia Góra Jakuszyce (przejście graniczne z Czechami), z odgałęzieniem w Lubinie w kierunku Wrocławia;
- połączenie z drogą krajową nr 12 Szprotawa – Żagań – Żary – Łęknica (przejście graniczne z Niemcami).

Do głównych dróg powiatowych na terenie Bytom Odrzański administrowanych przez Powiatowy Zarząd Dróg w Nowej Soli należą:

- Bytom Odrzański – Bodzów – Kłobuczyn,
- Bytom Odrzański – Wierzbnica – Miłaków,
- Królikowice – Małaszowice – Popowo,

- Bycz – Tarnów Bycki – Kiełcz – Nowa Sól,
- Wierzbnica – Bonów – Kromolin.

Tabela 28. Charakterystyka dróg gminnych

Lp.	Droga gminna (w tym drogi wewnętrzne, których administratorem jest gmina)	Liczba kilometrów
1.	Drogi gminne utwardzone	22,617
2.	Drogi gminne nieutwardzone	91,104

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Bytomiu Odrzańskim.

Całkowita długość dróg gminnych na terenie Gminy Bytom Odrzański wynosi 113,72 km. Drogi gminne charakteryzują się dużym zróżnicowaniem pod względem nawierzchni oraz parametrów technicznych, tj.: szerokość, nośność, infrastruktura towarzysząca (chodniki, przejścia dla pieszych, oświetlenie, kanalizacja deszczowa).

Sporą część układu komunikacyjnego Gminy Bytom Odrzański stanowią drogi jednojezdniowe, niewystarczające w dobie rosnącej liczby pojazdów i zwiększającej się mobilności mieszkańców. Drogi te nie gwarantują odpowiedniego bezpieczeństwa użytkowników.

Drugim kluczowym problemem jest stan nawierzchni oceniany przez mieszkańców i zarządców dróg jako zły. Zatem konieczna jest budowa i przebudowa dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą, tak aby zwiększyć ich bezpieczeństwo i przepustowość. Modernizacji dróg powinny towarzyszyć działania zmierzające do rozwoju ścieżek rowerowych łączących poszczególne miejscowości.

Działanie takie nie tylko poprawiają stan środowiska naturalnego (poprzez ograniczanie niskiej emisji), ale również służą promocji turystyki i rekreacji. Mogą one przyczynić się zwłaszcza do rozwoju turystyki weekendowej. Poprzez budowę ścieżek rowerowych poprawi się dostępność miejsc atrakcyjnych turystycznie. Dodatkowo ścieżki rowerowe zwiększają mobilność mieszkańców i umożliwiają nawiązywanie kontaktów pomiędzy mieszkańcami poszczególnych miejscowości, bez konieczności posiadania samochodu.

1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Planowanie przestrzenne stanowi instrument w rękach jednostek samorządu terytorialnego umożliwiający przeciwdziałanie konfliktom przestrzennym oraz optymalne wykorzystanie dostępnych terenów, w oparciu o dokumenty planistyczne i decyzje jednostek wyższego rzędu. Kluczową funkcją planowania przestrzennego jest również zmierzanie w kierunku rozwoju zrównoważonego, czyli stanu, w którym rozwój każdej ze sfer (społecznej, gospodarczej i środowiskowej) odbywa się bez pogorszenia stanu pozostałych.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego (PZPWL) jest nadrzędnym dokumentem planistycznym, który reguluje zasady planowania przestrzennego w regionie. Zgodnie z jego zapisami Gmina Bytom Odrzański została uwzględniona jako obszar o złożonych uwarunkowaniach rozwojowych, w tym zarówno wymagający wsparcia, jak i posiadający określony potencjał strategiczny.

Z uwagi na bliskość granicy z Niemcami gmina posiada potencjał rozwoju współpracy transgranicznej, zwłaszcza w zakresie gospodarki, turystyki i inicjatyw społeczno-kulturalnych. Może to sprzyjać internacjonalizacji lokalnych przedsiębiorstw oraz korzystaniu z programów unijnych wspierających partnerstwa międzyregionalne i projekty infrastrukturalne.

W PZPWL Gmina Bytom Odrzański została zaliczona do Nowosolskiego Obszaru Funkcjonalnego, stanowiącego jedno z ważniejszych centrów rozwoju gospodarczego o znaczeniu regionalnym. Stwarza to szansę na integrację z dynamicznie rozwijającym się otoczeniem oraz dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania.

Całkowita powierzchnia Gminy Bytom Odrzański wynosi 52,41 km². Największy udział w strukturze użytkowania gruntów zajmują użytki rolne (grunty orne, łąki, pastwiska i sady) – 53,2%, natomiast lasy stanowią 34,2%. Tym samym tereny przeznaczone na cele pozarolnicze (mieszkaniowe, usługowe, przemysłowe) stanowią ok. 12,5% powierzchni gminy. Pod względem zabudowy w gminie dominuje rozproszona zabudowa jednorodzinna. Centrum administracyjno-usługowe Gminy zlokalizowane jest w mieście Bytom Odrzański, pełniącym kluczową rolę w obsłudze mieszkańców.

Rozległe tereny leśne, będące istotnym zasobem przyrodniczym, stanowiącym potencjalny atut rozwojowy gminy, są również znaczącą barierą przestrzenną, ograniczającą możliwość rozwoju infrastrukturalnego i osadniczego. Gęsto zalesione obszary niejednokrotnie wymuszają budowę dróg o nieregularnym przebiegu i często zwiększają koszty inwestycji.

Na obszarze Gminy Bytom Odrzański obowiązuje Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego (SUiKZP) Miasta i Gminy Bytom Odrzański przyjęte uchwałą Nr XII/95/2020 Rady Miejskiej w Bytomiu Odrzańskim z dnia 4 września 2020 roku. Określa ono kierunki polityki przestrzennej dla rozwoju danej jednostki administracyjnej zgodne z obecnymi uwarunkowaniami, trendami rozwojowymi oraz ustaleniami wynikającymi z ponadlokalnych celów polityki przestrzennej. Należy jednak zaznaczyć, że w wyniku reformy systemu planowania przestrzennego w Polsce, Gmina Bytom Odrzański zobowiązana jest do opracowania Planu Ogólnego – dokumentu, który zastąpi jej dotychczasowe Studium i stanie się nowym, nadrzędnym dokumentem planistycznym.

Planowanie przestrzenne odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu ładu przestrzennego, ochronie środowiska oraz zapewnianiu zrównoważonego rozwoju gmin. Jednym z najważniejszych narzędzi tego procesu jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (MPZP). Na terenie Gminy Bytom Odrzański obowiązuje 10 MPZP, które pokrywają łącznie około 4% jej powierzchni. Spośród nich, 7 zostało uchwalonych przed 2003 rokiem.

Na terenach nieobjętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego polityka przestrzenna gminy prowadzona jest za pośrednictwem decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (tzw. WZ) bądź decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. W latach 2019-2021 w Gminie Bytom Odrzański systematycznie zwiększała się liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy – odnotowano wzrost na poziomie 35,0 %. Ostatecznie w 2023 roku przyjęła ona wartość 42. W tym samym czasie liczba wydanych WZ na obszarze całego powiatu nowosolskiego ulegała wyraźnym wahaniom. W analizowanym okresie liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców przyjmowała wyższe wartości w przypadku Gminy Bytom Odrzański – każdorazowo przewyższała wartość wskaźnika odnotowanego w przypadku średniej dla całego powiatu.

Ogół działań związanych z realizacją inwestycji budowlanych na danym obszarze w określonym czasie nazywany jest ruchem budowlanym. Obejmuje on zarówno nowe inwestycje, jak i przebudowy, modernizacje, rozbiórki oraz remonty istniejących budynków. Kolejna tabela przedstawia liczbę wydanych dla obszaru gminy pozwoleń na budowę i zgłoszeń budowy z projektem budowlanym. Na terenie Gminy Bytom Odrzański w analizowanych latach wydano łącznie 212 pozwoleń na budowę. Przeliczając podane wartości na 1 tys. mieszkańców zaobserwowano, że w analizowanej jednostce wydawano większą liczbę pozwoleń na budowę niż w przypadku średniej dla pozostałych gmin w powiecie nowosolskim. W latach 2019-2022 ponad 50% decyzji dotyczyło nowych budynków mieszkalnych. Wyjątek stanowił rok 2023, kiedy na terenie Gminy Bytom Odrzański większość wydanych pozwoleń (52,4%) dotyczyła budynków zbiorowego zamieszkania oraz niemieszkalnych i obiektów inżynierii lądowej i wodnej. Największy ruch budowlany zabudowy jednorodzinnej na terenie Gminy Bytom Odrzański obserwuje się w miejscowościach Bycz, Wierzbnica, Bytom Odrzański. W kontekście jednostek samorządu terytorialnego monitorowanie ruchu budowlanego jest istotne dla planowania infrastruktury, usług publicznych oraz rozwoju gospodarczego.

Tabela 29. Ruch budowlany w Gminie Bytom Odrzański w latach 2019-2023 na tle średniej gmin powiatu nowosolskiego

		2019	2020	2021	2022	2023
Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu						
ogółem	gmina	60	71	81	39	42
	powiat	419	571	540	452	417

Strategia Rozwoju Gminy Bytom Odrzański na lata 2022-2030

na 1 tys. mieszkańców	gmina	11,1	13,7	15,8	7,6	8,3
	powiat	4,9	6,8	6,5	5,5	5,1
Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym						
ogółem	gmina	44	55	56	36	21
	powiat	360	450	561	392	340
na 1 tys. mieszkańców	gmina	8,1	10,6	10,9	7,0	4,1
	powiat	4,2	5,4	6,8	4,7	4,1
w tym nowe budynki mieszkalne (%)	gmina	65,9	58,2	46,4	52,8	47,6
	powiat	61,1	58,9	65,4	56,4	49,1
w tym nowe budynki zbiorowego zamieszkania oraz niemieszkalne i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (%)	gmina	34,1	41,8	53,6	47,2	52,4
	powiat	38,9	41,1	34,6	43,6	50,9

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Całkowite zasoby mieszkaniowe w Gminie Bytom Odrzańskim w roku 2020 stanowiły 3 058 nieruchomości, odnotowano wzrost o 25 nieruchomości w stosunku do roku 2019. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wynosiła wówczas 26,9 m² i była większa od średniej wartości dla powiatu nowosolskiego. Na każdych 1 000 mieszkańców przypadało zatem około 340 mieszkań. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w Gminie Bytom Odrzański to 4,03 i była porównywalna do przeciętnej liczby izb dla województwa lubuskiego. Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 98,9% mieszkań przyłączonych było do wodociągu, 97,1% nieruchomości wyposażonych było w ustęp spłukiwany, 95% mieszkań posiadało łazienkę, 74,7% korzystało z centralnego ogrzewania, a 59,9% z gazu sieciowego.

Na terenie gminy zlokalizowana jest również podstrefa Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, co wzmacnia jej potencjał inwestycyjny i sprzyja tworzeniu miejsc pracy. Zgodnie z PZPWL na obszarze Gminy Bytom Odrzański znajdują się tereny niezagospodarowane o wysokim potencjale inwestycyjnym.

Na terenie Gminy Bytom Odrzański wyznaczono obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w na podstawie uchwały nr V/38/2024 Rady Miejskiej w Bytomiu Odrzańskim z dnia 20 listopada 2024 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Bytom Odrzański

1.4. Walory historyczno-turystyczne

Atutem Gminy Bytom Odrzański są walory przyrodnicze. Położenie gminy zachęca do uprawiania turystyki pieszej, rowerowej, rekreacji i wypoczynku.

Bytom Odrzański, uznawany za jedno z najpiękniejszych miast Środkowego Nadodrza, szczyci się przebogatą historią, o walorach miasta stanowią również liczne zabytki. Większość z nich znajduje się w rynku. Są to barokowe i klasycystyczne kamieniczki z XVII, XVIII oraz z początków XX w.

Na obszarze Gminy Bytom Odrzański znajdują się obiekty dziedzictwa materialnego stanowiące ponadlokalną atrakcję turystyczną. Możemy do nich zaliczyć m.in.:

- renesansowy rynek otoczony kamieniczkami z XVII i XVIII w. w Bytomiu Odrzańskim – to zespół renesansowych i barokowych kamieniczek. Oparty na prostokącie. Do rynku prowadzi 7 ulic,
- kamienica „Pod Złotym Lwem” - najładniejsza kamieniczka w mieście. Jest zbudowana w stylu barokowym. Jej nazwa pochodzi od płaskorzeźby umieszczonej nad drzwiami frontowymi. Obecnie znajduje się w niej punkty gastronomiczne,
- ratusz - pierwotnie gotycki, przebudowany w latach 1602-1609, z pięknym portalem i wysoką wieżą. Budynek ten stanowi przykład architektury późnorenesansowej. Wieżę zwieńczono w 1695 roku barokowym hełmem, zniszczonym w 1945 i w latach 1953-1964 starannie zrekonstruowanym,
- kościół p.w. św. Hieronima w Bytomiu Odrzańskim. Kamienno-ceglana świątynia o wielowiekowych dziejach strzeże w swych wnętrzach kolebkowych sklepień z lunetami oraz bogatego wyposażenia barokowego, zwłaszcza ołtarza głównego i ambony,
- XIX wieczna fontanna ozdobiona figurką chłopca. Jej fundatorem był zamożny mieszczanin, którego syn zatonął w rzece Odrzańskim,
- zabytkowe Schody Rybackie prowadzące na brzeg Odry. Na uwagę zasługują szczególnie ścisłe centrum samego miasta. Posiada ono bogate walory estetyczne i historyczne,
- Dziecięcy Park Marzeń,
- Centrum Rekreacyjnego przy Zespole Szkół.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego wyodrębniono Obszar ochrony krajobrazów kulturowych, w skład którego zaliczono Gminę Bytom Odrzański z uwagi na jej wysokie walory kulturowe i turystyczne o znaczeniu ponadlokalnym, związane z występującym w mieście Bytom Odrzański zespołem urbanistycznym o średniowiecznym rozplanowaniu i zachowanym układzie przestrzennym.

Gmina Bytom Odrzański jest też siedzibą wielu obiektów turystycznych, kulturalnych oraz obiektów sakralnych. Turystyka, kultura i dziedzictwo kulturowe są ważnym elementem budowania wartości i tożsamości miasta i gminy oraz planowania społeczno-gospodarczego rozwoju.

Strefa turystyczno-rekreacyjna w Gminie Bytom Odrzańskim jest zlokalizowana głównie przy Odrze oraz w mieście Bytom Odrzański. Od lat władze samorządowe kładą szczególny nacisk na proces przywrócenia funkcji turystycznych na Odrze. W tym celu Gmina Bytom Odrzański wspólnie z Miastem Nowa Sól zrealizowała projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Obecnie port w Bytomiu Odrzańskim oferuje:

- Dziesięć miejsc do cumowania jachtów i łodzi przy wygodnym pomoście pływającym,
- Pirs dla statków żeglugi pasażerskiej,
- Sanitariaty typu TOI TOI, zlokalizowane przy ul. Nadbrzeżnej (2 szt.) oraz ul. Spacerowej (2szt.), podłączone do kanalizacji sanitarnej w odległości 10 m i 50 m od pomostu,
- Miejsce poboru wody dla jednostek pływających: Zawór czerpalny ze złączką do węża umiejscowiony jest na nabrzeżu w pobliżu punktu pompowego, w szafce wyposażonej w zamek – w odległości 20 m,
- Pompowy punkt do opróżniania zbiorników ściekowych (wyposażony w bezobsługową, zautomatyzowaną stację do naliczania ilości pobranych jednostek użytkowych) znajduje się w odległości 10 m – w pobliżu punktu poboru wody,
- Punkt poboru prądu dla jednostek pływających w odległości 20 m,
- Śmietniki kontenerowe na odpadki segregowane w odległości 10 m,
- Slip. Można wodować łódź na przyległej, nieczynnej już przystani promowej. Łagodny, utwardzony zjazd do wody. Wyciągarka silnikowa, przeznaczona do wyciągania z rzeki jednostek pływających o łącznej masie wraz z wózkiem kołowym do 5500 kg,
- Teren oświetlony, objęty monitoringiem.

W pobliżu portu znajdują się:

- Stacja benzynowa Orlen ul. Kożuchowska 1 - w odległości ok. 500m od przystani,
- Sklepy: Duży sklep „Delikatesy” w rynku, obok ratusza. Biedronka ul. Dworcowa 1 (ok. 500 m od przystani). Liczne mniejsze sklepy w rynku i jego okolicach.

Gmina Bytom Odrzański wspólnie m.in. z Gminą Nowa Sól – Miasto zakupiła w ramach projektu „Odra dla turystów” współfinansowanego z Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska – Brandenburgia na lata 2007-2013 dwa statki turystyczne: „Zefir” i „Laguna”.

Operatorem jednostek jest Stowarzyszenie Odra dla turystów. W sezonie odbywają się regularne rejsy statkami. Dodatkowo w ramach projektu „Lubuskie Aktywne i Turystyczne”. współfinansowanego z Unii Europejskiej w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 została wybudowana przystań rzeczna (tzw. mariny) w miejscowości Stara Wieś, Bobrowniki (Gmina Otyń) w Siedlisku (Gmina Siedlisko), Krępie (Zielona Góra), Pomorsku (Gmina Sulechów), Nietkowie (Gmina Czerwieńsk), miejscowości Gostchorze (Gmina Krosno Odrzańskie), Uradzie (Gmina Cybinka), Górzycy i Kostrzyniu nad Odrą. W ten sposób utworzono sieć przystani na odcinku środkowej Odry, umożliwiającą rozwój ruchu turystycznego.

Bogate walory przyrodnicze obszaru warunkują fakt, iż turystyka, jako branża gospodarcza, może być istotną gałęzią wzrostu lokalnej gospodarki. Dlatego rozwój turystyki i agroturystyki jest bardzo ważnym elementem w gminie.

Tabela 30. Turystyka w Gminie Bytom Odrzański

Obiekty noclegowe na terenie gminy Bytom Odrzański w 2021 r.		
Obiekty	ob.	1
Miejsca noclegowe	msc.	50
Liczba turystów	osoba	Brak danych

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

W 2021 roku na obszarze Gminy Bytom Odrzański funkcjonował 1 obiekt noclegowy, dysponujący łącznie 50 miejscami. Niestety, obiekty noclegowe nie prowadzą statystyki odnośnie liczby turystów. Należy rozważyć mobilizację obiektu do prowadzenia statystyk, celem ustalenia jak wielu turystów spędza czas na terenie gminy, jak długo oraz czy występuje sezonowość.

W obrębie gminy znajdują się także szlaki turystyczne:

- Trasa : Nowa Sól – Siedlisko – Bytom Odrzański – Tarnów Bycki – Kiełcz – Stara Wieś – Nowa Sól; długość – 26 km,
- Trasa: Bytom Odrzański – Sobolice – Kromolin – rezerwat leśny „Dalkowskie Jary” – Góra Świętej Anny – rezerwat leśny „Annabrzskie Wąwozy – Bonów – Wierzbnice – Bytom Odrzański; długość – 26 km,
- Trasa: Bytom Odrzański – Kierzno – Skidnów – Ceber – Bogomice – Rapocin – Grodziec Mały – Głogów – Kurowice.

Na obszarze gminy znajdują się także szlaki turystyczne uznane w dokumencie Program Rozwoju Lubuskiej Turystyki do 2020 roku jako produkty turystyczne: Szlak Krzyży Pokutnych – Ługi (gmina Otyń) – Miocin Dolny (gmina Kozuchów) – Kozuchów – Borów Wielki (gmina Nowe Miasteczko) – Gołaszyn (gmina Nowe Miasteczko) – Miłaków (gmina Nowe Miasteczko) – Bytom Odrzański.

2. Sytuacja społeczna

2.1. Demografia

Na koniec 2021 roku gminę Bytom Odrzański zamieszkiwało 5 349 osób, w tym 2 704 kobiet i 2 645 mężczyzn. Gęstość zaludnienia w latach 2018-2021 zmniejszała się systematycznie, w 2021 r. kształtowała się na poziomie 102 osób/km².

Tabela 31. Liczba ludności w Gminie Bytom Odrzański w latach 2018-2021

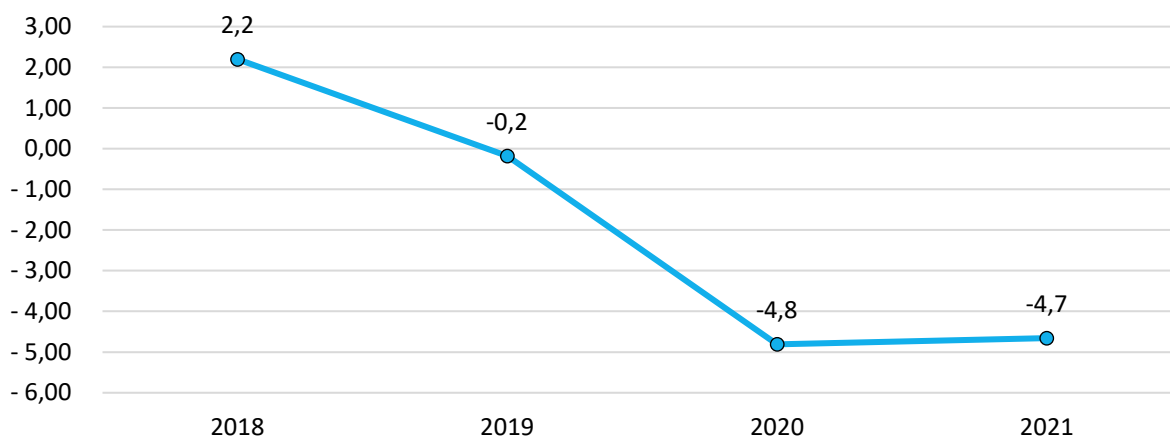
	2018	2019	2020	2021
Liczba ludności (ogółem):	5 440	5 426	5 376	5 349
• Kobiety	2 736	2 738	2 707	2 704
• Mężczyźni	2 704	2 688	2 669	2 645
Liczba ludności w wieku produkcyjnym	3 513	3 445	3 402	3 388
Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	1 050	1 116	1 130	1 139
Gęstość zaludnienia [os./km ²]	104	104	103	102

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Saldo migracji w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Bytom Odrzański w latach 2018-2021 wahało się pomiędzy 12,06 a 19,25. Zauważalna jest tendencja wzrostowa w badanym okresie. Dane dotyczące zmian liczby ludności wskazują na znaczną dynamikę przemieszczeń ludności w obrębie powiatu nowosolskiego. W 2021 roku zarejestrowano 76 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 83 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla Gminy Bytom Odrzański -7.

W Gminie Bytom Odrzański widać negatywne tendencje związane z przyrostem naturalnym – w ostatnich latach odnotowano ujemny przyrost naturalny. W latach 2018-2020 wskaźnik ten drastycznie spadł i w roku 2020 wynosił -26, w roku 2021 był na podobnym poziomie i wynosił -25. W 2021 roku urodziło się 34 dzieci, w tym 64,71% dziewczynek i 35,29% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi -4,66 i jest nieznacznie mniejszy od średniej dla województwa. Na 1 000 ludności Gminy Bytom Odrzański w 2020r. przypada 12,59 zgonów. Jest to wartość porównywalna do średniej dla województwa lubuskiego oraz do wartości średniej dla kraju. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za I półrocze 2021 r. liczba zgonów przewyższyła liczbę urodzeń żywych w gminie o 10 (23 urodzeń żywych na 33 zgonów). Najprawdopodobniej wpływ na zwiększenie liczby zgonów nie tylko w Gminie Bytom Odrzański, ale także na terenie całego ma trwająca epidemia SARS – COV2 (COVID – 19).

Wykres 1. Przyrost naturalny w Gminie Bytom Odrzański w latach 2018-2021

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Biorąc pod uwagę strukturę wiekową mieszkańców gminy, zauważalna jest podobna tendencja jak w większości gmin w Polsce – starzenie się społeczeństwa. W ostatnich latach liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wzrosła od 31,4 w 2018 roku do 35,3 w 2021 roku. W związku z powyższym wzrósł współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi z 22,7 do 27,1. Taki stan rzeczy niesie za sobą długofalowe konsekwencje, polegające m.in. na zmniejszeniu siły roboczej w gminie, spadku liczby osób aktywnych zawodowo, zwiększeniu zapotrzebowania na usługi opiekuńcze oraz aktywizację dla grupy seniorów.

Współczynnik feminizacji w roku 2021 wynosił 102 kobiet/100 mężczyzn. Ważnym wskaźnikiem, biorąc pod uwagę rozwój gminy, jest udział osób w wieku kreatywnym i produkcyjnym, czyli 25-44 lat, do ludności ogółem. W Gminie Bytom Odrzański wynosi on ponad 60%. Jest on dość wysoki, co pozwala na optymizm, ponieważ wskazuje na wartościowe zasoby mieszkańców mogących w najbliższych latach stanowić główną siłę napędową rozwoju ekonomicznego gminy.

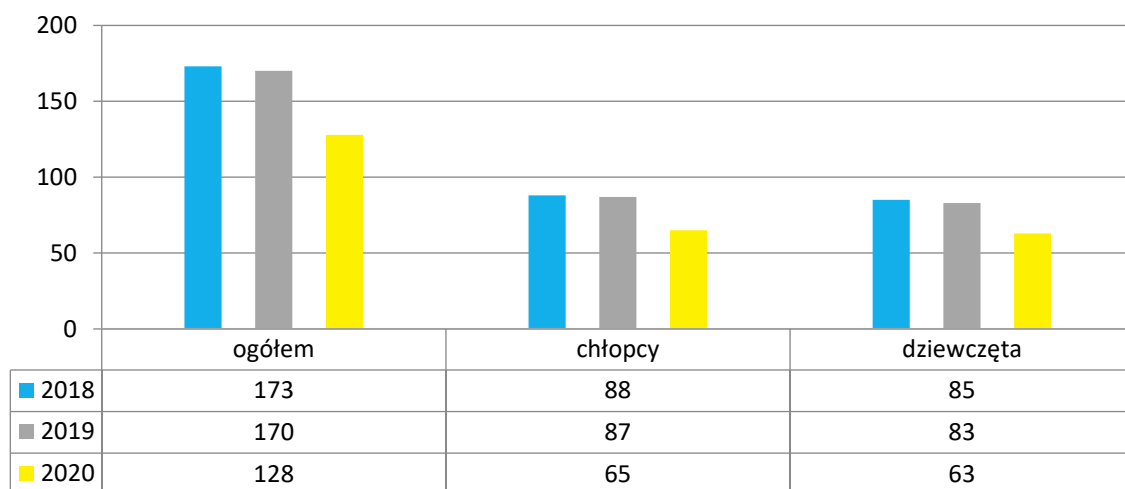
2.2. Edukacja

Do jednych z głównych zadań Gminy Bytom Odrzański jako jednostki samorządu terytorialnego należy świadczenie usług edukacyjnych na poziomie przedszkolnym i podstawowym.

Na terenie Gminy Bytom Odrzański funkcjonuje żłobek, zapewniający opiekę nad dziećmi do lat 3. Wybudowano go w 2023 r.

Obecnie w Gminie Bytom Odrzański funkcjonuje 1 przedszkole oraz 1 Szkoła Podstawowa im. Józefa Wybickiego w Bytomiu Odrzańskim.

Na terenie Gminy Bytom Odrzański nie ma szkół ponadpodstawowych. Usługi szkolnictwa ponadpodstawowego świadczą obecnie placówki edukacyjne Powiatu Nowosolskiego. Część uczniów pobiera naukę w mieście Głogów.

Wykres 2. Liczba dzieci w przedszkolu w latach 2018-2021

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

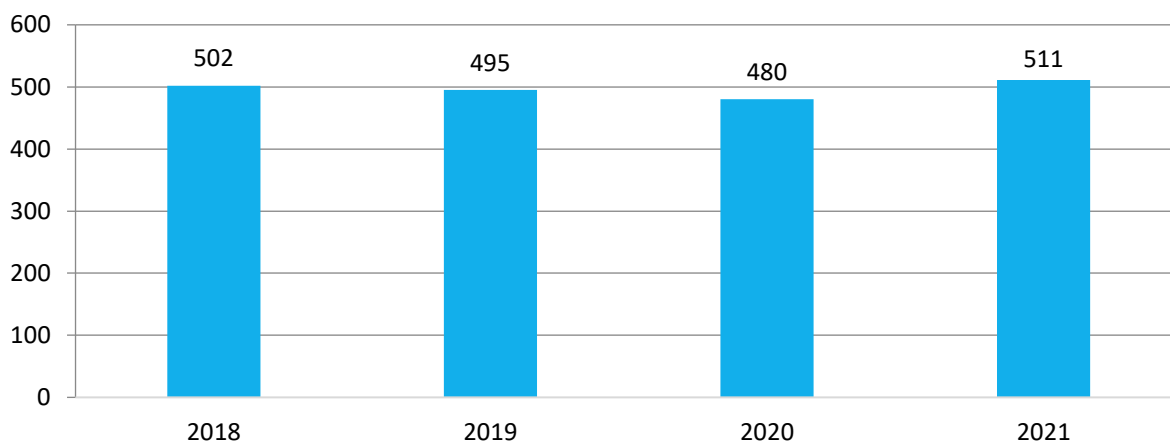
Na obszarze Gminy Bytom Odrzański obserwuje się ogólną tendencję spadkową liczby dzieci w wieku przedszkolnym. Jedną z przyczyn takiego stanu rzeczy jest negatywna tendencja związana z przyrostem naturalnym (w ostatnich latach odnotowano ujemny przyrost naturalny), co przekłada się na mniejszą liczbę dzieci w wieku przedszkolnym.

Odwrotna tendencja ma natomiast miejsce w przypadku dzieci starszych, uczęszczających do szkoły podstawowej. W 2021/2022 roku ogólna liczba uczniów w szkolnictwie podstawowym wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim o 31 osób.

Jedyny ośrodek edukacyjny na terenie gminy zlokalizowany w Bytomiu Odrzańskim jest w dobrym stanie technicznym, umożliwiającym pełnienie swoich funkcji. Posiada pracownię przedmiotową, realizuje zajęcia w ramach kół zainteresowań, zajęcia dodatkowe oraz pomoc psychologiczno-pedagogiczną. Przeciętna liczebność klas w szkolnictwie podstawowym wynosi 28 osób.

Istotne znaczenie dla rozwoju edukacji ma dostęp do komputerów z Internetem. Na obszarze Gminy Bytom Odrzański w Szkole Podstawowej im. Józefa Wybickiego przypada 55 szt. komputerów z dostępem do Internetu. Z powyższego wynika, że wskazane są działania w zakresie dalszej cyfryzacji szkół, zmierzające do zapewnienia uczniom dostępu do najnowocześniejszych technologii informatycznych. Szczególnie ważnym czynnikiem wpływającym w dzisiejszych czasach na rozwój społeczno-ekonomiczny jest łączność, której obecnie najistotniejszym elementem jest dostęp do wysokiej jakości Internetu szerokopasmowego. Stanowi on obecnie integralną część codziennego życia oraz jest narzędziem służącym zarówno do realizacji obowiązków zawodowych, edukacji, czy też rekreacji. Obecnie większość mieszkańców Gminy korzysta z mobilnego Internetu. Trwają prace związane z wykonywaniem sieci światłowodowych.

Wykres 3. Liczba uczniów w szkole podstawowej w Gminie Bytom Odrzański w 2018-2021

Źródło: Dane własne gminy Bytom Odrzański.

2.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Mieszkańcy Gminy Bytom Odrzański w zakresie opieki zdrowotnej mogą korzystać z usług świadczonych przez 5 podmiotów ambulatoryjnych opieki zdrowotnej (przychodnie). W latach 2018-2020 liczba porad lekarskich, których udzielono mieszkańcom systematycznie malała – w 2020 roku wyniosła 15 767, co stanowi spadek o prawie 12% w porównaniu z rokiem 2018. W roku 2021 odnotowano 16 323 porad lekarskich, przyczyną takiego wzrostu niewątpliwie była epidemia SARS-COV2.

Na terenie gminy funkcjonują od kilku lat 2 apteki, natomiast na terenie powiatu nowosolskiego dostępnych jest w sumie 21 aptek i 5 punktów aptecznych.

Świadczenia z zakresu pomocy społecznej realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytomie Odrzańskim. Beneficjenci pomocy społecznej stanowią 4,5% ogółu ludności gminy. Głównymi przyczynami korzystania ze wsparcia jest ubóstwo, bezrobocie oraz choroba. Wskaźnik pokazujący liczbę beneficjentów z roku na rok spada: na przestrzeni sześciu lat, od 2016 do 2021, ich liczba w Gminie Bytom Odrzański zmniejszyła się o 146 osób.

Tabela 32. Liczba mieszkańców korzystających z pomocy społecznej w latach 2016-2021

Rok	Liczba mieszkańców
2016	389
2017	340
2018	321
2019	309
2020	291
2021	243

Źródło: Dane własne gminy Bytom Odrzański.

Nieefektywna polityka pomocy społecznej na poziomie krajowym, która nie jest dostosowana do potrzeb i problemów wywołanych przez zjawiska demograficzne może stanowić zagrożenie dla realizacji polityki rozwoju Gminy Bytom Odrzański. W najbliższej przyszłości można oczekiwać m.in. wzrostu świadczeń pomocy społecznej wypłacanych z tytułu np. niepełnosprawności, długotrwałej choroby. Ponadto mogą się pojawić wydatki związane z koniecznością zapewnienia usług opiekuńczych osobom w wieku senioralnym.

Tabela 33. Wysokość świadczeń przyznanych przez GOPS, w ramach zadań własnych i zadań zleconych w latach 2016-2021

Rok	Zadania własne	Zadania zlecone
2016	478.067	0
2017	456.601	12.000
2018	445.505	0
2019	425.886	1.200
2020	436.335	1.284
2021	449.832	0

Źródło: Dane własne gminy Bytom Odrzański.

Do głównych powodów przyznania świadczeń przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w latach 2016-2021 należały:

- ubóstwo,
- bezrobocie
- niepełnosprawność,
- choroba,
- alkoholizm,
- potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- zdarzenie losowe (np. pożar domu, wichury itp.).

Tabela 34. Powody przyznania świadczeń przez GOPS w latach 2016-2021

Powody	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ubóstwo	105	101	84	71	85	69
Sieroctwo	1	1	1	2	1	1
Bezdomność	5	5	2	1	0	1
Potrzeba ochr. macierz.	31	27	21	15	14	6
Bezrobocie	78	62	47	40	29	26
Niepełnosprawność	51	53	57	48	40	45
Długotrwała lub ciężka choroba	50	47	48	56	59	50
Bezradność ws. opiekuńczo -wychow.	9	12	11	3	4	11
Przemoc w rodzinie	0	1	0	1	4	2
Alkoholizm	41	37	39	39	40	35
Narkomania	1	1	2	0	0	2
Po opuszczeniu z-du karnego	1	4	5	3	3	3
Zdarzenia losowe	3	0	0	0	1	1
Kłęska żywiołowa	0	2	0	0	0	0

Źródło: Dane własne gminy Bytom Odrzański.

Celem pomocy społecznej jest zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób, rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka i pomoc w przezwyciężeniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

W 2020 r. Ośrodek Pomocy Społecznej realizował następujące świadczenia niepieniężne:

- praca socjalna (pomoc przy kompletowaniu dokumentów niezbędnych do otrzymania świadczeń, alimentów, itp., pomoc terapeutyczną, pomoc w zatrudnieniu poprzez zarejestrowanie w Powiatowym Urzędzie Pracy, podejmowanie interwencji w przypadku pomocy rodzinie, udzielenie informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych),
- usługi opiekuńcze (usługi opiekuńcze świadczone w środowisku są przyznawane osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej pomocy w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. W roku 2020 r. z pomocy w postaci usług opiekuńczych skorzystało 16 osób),
- zapewnienie posiłku (pomoc przyznawana jest w formie dożywiania dzieci w placówkach edukacyjnych oraz wypłatę zasiłków celowych na zakup żywności dla osób dorosłych. Z pomocy w formie dożywiania w 2020 r. skorzystało 188 osób, w tym korzystających z posiłku 74 osoby, zasiłków celowych 152 osoby),
- pomoc żywnościowa (w 2020 roku Ośrodek Pomocy Społecznej realizował pomoc w postaci żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020

współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. W okresie od 1.01.2020 r. do 31.12.2020 r. programem objętych było 89 rodzin tj. 208 osób.).

2.4. Kultura i sport

Dla mieszkańców danego obszaru istotne jest zaspokojenie potrzeb wyższego rzędu, w tym potrzeb kulturalnych. Ludność w czasie wolnym korzysta z wielu przejawów życia kulturalnego oferowanego zarówno przez sektor biznesu, jaki i sektor publiczny. W większości gmin wiejskich istotnym czynnikiem pobudzania życia kulturalnego są ośrodki kultury finansowane ze środków publicznych i operujące na majątku samorządu. W Gminie Bytom Odrzański aktualnie funkcjonuje Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury wpisany do rejestru instytucji kultury, w którym działają zespoły, kluby i organizacje oraz są organizowane koła zainteresowań, m.in.:

- Koło teatralne „Kleks”,
- Koło teatralne „Kleksik”,
- Klub Złotej Jesieni (Klub Seniora),
- Sekcja haftu krzyżkowego „Czwartkowe Sploty”,
- Świetlica integracyjna dla dzieci „Mazgajka”,
- XII Harcerska Drużyna Wodna „Bryg”, - Bytomska grupa AA „TOR”,
- Pracownia modelarska i plastyczna,
- Bytomskie Koło nr 1 Polskiego Związku Wędkarskiego oraz „Szkółka Wędkarska” dla dzieci i młodzieży,
- Szkoła Tańca „RYTM”.

W związku z podjęciem kroków mających na celu zatrzymanie szerzenia się epidemii koronawirusa SARS-CoV-2 działalność Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w latach 2020-2021 została dostosowana do zarządzeń Rządowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, które ulegały częstym modyfikacjom. Sytuacja zagrożenia spowodowała, że nie odbyły się również coroczne imprezy, w tym plenerowe. Z uwagi na powyższe obostrzenia dopiero rok 2022 może pozwolić na powrót do znanych już imprez masowych w Gminie Bytom Odrzański.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2018 roku na terenie gminy funkcjonowały 3 kluby sportowe, zrzeszające 227 członków, ćwiczących ogółem było 177 osób. Natomiast dwa lata później liczba klubów spadła do 2, liczba ich członków do 188, zaś liczba ćwiczących zmalała do 124 osób. Tymczasem w powiecie nowosolskim w analogicznym okresie zmniejszyła się zarówno liczba klubów sportowych z 47 do 27, liczba ich członków spadła zaś z 2291 do 1221, natomiast liczba ćwiczących zmniejszyła się o 631 osób.

Na terenie gminy funkcjonuje Stadion Miejski, który jest przekazany w użyczenie Miejskiemu Klubowi Sportowemu „ODRA” w Bytomiu Odrzańskim. Działalność Klubu i jego funkcjonowanie oparte jest na pracy społecznej. W 2020 roku na stadionie zostały wykonane prace remontowe m.in. uruchomienie drugiej płyty boiska, montaż bramek, pielęgnacja trawy i zamontowanie lamp oświetleniowych.

Zakończono budowę Centrum Sportowego Odra na Stadionie w Bytomiu Odrzańskim. W pierwszym etapie powstała nowoczesna trybuna na ok. 700 miejsc z zapleczem socjalnym. W drugim etapie powstało pełnowymiarowe boisko ze sztuczną nawierzchnią i 2 boiska z naturalną nawierzchnią. W trzecim etapie planowana jest rozbudowa pomieszczeń socjalnych, w tym zwłaszcza o salkę fitness, budowa hali wielosportowej, oraz zadaszenie w postaci balonu pneumatycznego nad boiskiem

Uzupełniającą funkcję kulturotwórczą pełni biblioteka, w której od kilku lat działają Dyskusyjne Kluby Książki. W lubuskim działa ok. 70 klubów, których koordynacją zajmuje się Biblioteka Wojewódzka w Zielonej Górze, a w skali kraju Instytut Książki.

Biblioteka w Gminie Bytom Odrzański o powierzchni 262m² składa się z czytelni, wypożyczalni, pomieszczenia socjalnego, korytarza i toalety dostępnej dla osób niepełnosprawnych. Pomieszczenia biblioteki są dostępne dla osób z niepełnosprawnością ruchową. Dla czytelników z niepełnosprawnością wzrokową biblioteka udostępnia książki z dużą czcionką – 269 egzemplarzy, w 2020 roku zakupiono 13 sztuk. Czytelnicy mają do dyspozycji 201 audiobooków, 6 książek w brajlu.

Biblioteka w 2021 roku dysponowała księgozbiorem w ilości 24 739 woluminów. Notuje się wyraźny spadek czytelnictwa, co jest porównywalne do trendów obserwowanych w innych gminach. W 2019 z bogatego księgozbioru oferowanego przez bibliotekę skorzystało 1 598 osoby, a w 2021 r. 707.

Tabela 35. Wybrane aspekty kultury w Gminie Bytom Odrzański

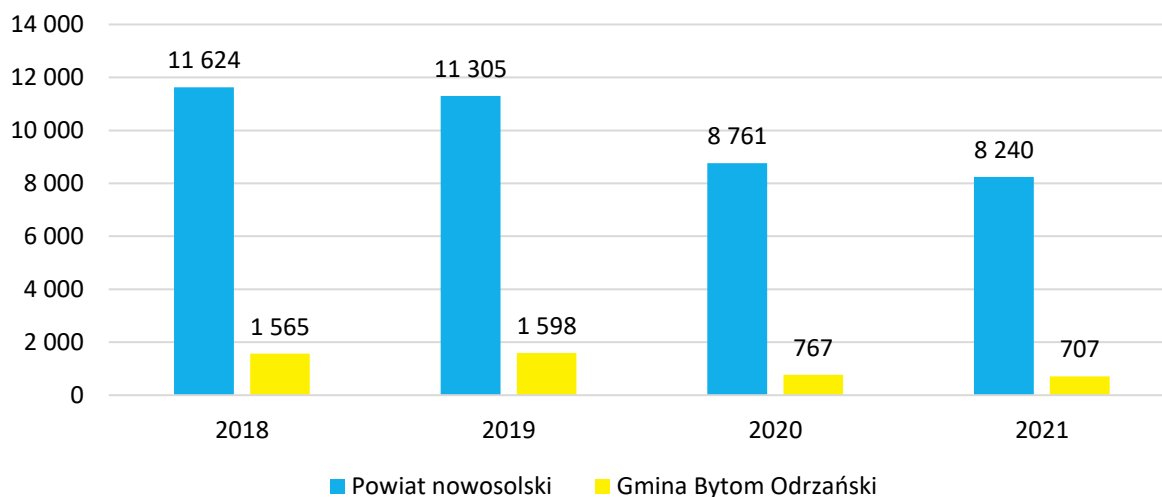
Placówki biblioteczne		2017	2018	2019	2020	2021
biblioteki i filie ogółem	ob.	1	1	1	1	1
biblioteki i filie – obiekt przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych	ob.	-	-	-	1	1
czytelnicy w ciągu roku	osoba	1534	1565	1598	767	707
księgozbiór	wol.	22 635	23 535	24 103	24 291	24 739
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	wol.	10 268	10 272	10 477	6 364	6 358

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Czytelnictwo utrzymuje się na zadawalającym poziomie, pomimo obniżonej z powodu pandemii liczby czytelników aktywnie wypożyczających. Biblioteka może pochwalić się drugim

miejszem w rankingu na najwyższy wskaźnik liczby czytelników na 100 mieszkańców w bibliotekach południowej części woj. lubuskiego – wynosi on 17,87 (dane z seminarium dyrektorów z dnia 12 kwietnia 2021).

Wykres 4. Liczba czytelników w Gminie Bytom Odrzański i powiecie nowosolskim w latach 2018-2021

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

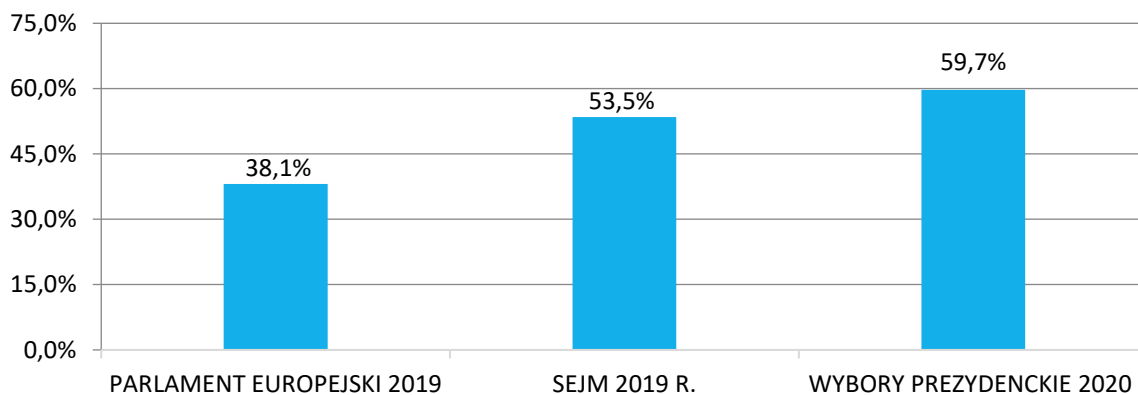
2.5. Aktywność społeczna

Aktywnością społeczną jest świadomy i dobrowolny udział obywateli w życiu politycznym, gospodarczym, kulturalnym i społecznym zarówno państwa, jak i wspólnoty lokalnej. Przejawia się głównie udziałem w wyborach i referendach, kontrolowaniem lub sprawowaniem władzy, przynależnością do organizacji społecznych lub stowarzyszeń, dbaniem o ład i porządek publiczny, reagowaniem na przejawy łamania przyjętych zasad, zaangażowaniem się w pomoc potrzebującym oraz samoorganizowaniem się obywateli w sprawach dotyczących wspólnego dobra. Z punktu widzenia efektywności i tempa rozwoju społeczno-gospodarczego ważna jest skala zaangażowania obywatelskiego i poziom aktywności mieszkańców.

Podstawową aktywność społeczną mieszkańców gminy określa frekwencja wyborcza. Analizując dane dostępne na stronie Państwowej Komisji Wyborczej dotyczące frekwencji w wyborach na przełomie lat 2018-2020 można zaobserwować, że ten rodzaj aktywności społecznej jest wśród mieszkańców Gminy Bytom Odrzański mniej popularny, niż na terenie województwa i kraju. W danych dostępnych w GUS o frekwencji w wyborach samorządowych widać wyraźnie większe zainteresowanie i partycypację w tych wyborach niż w wyborach do Parlamentu Europejskiego. Wynika to zapewne z większego poczucia realnego wpływu swojego głosowania na najbliższe otoczenie. Najmniejszym zainteresowaniem cieszą się natomiast wybory do parlamentu europejskiego, ponieważ stanowi on zbyt odległą perspektywę. Najliczniej przy urnach wyborczych mieszkańcy Gminy Bytom Odrzański

stawiają się podczas wyborów prezydenckich wpisując się tym w ogólnopolski trend – wybory te cieszą się największym zainteresowaniem w całym kraju.

Wykres 5. Frekwencja wyborcza w Gminie Bytom Odrzański w latach 2018-2020

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Innym sposobem pomiaru zaangażowania lokalnej społeczności w kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego jest ilość organizacji pozarządowych oraz podejmowanych przez nie inicjatyw. Organizacje pozarządowe, nazywane trzecim sektorem, są prywatne i powstają z inicjatywy ich założycieli, jednak w odróżnieniu od przedsiębiorstw działają w interesie publicznym, a nie prywatnym. Na terenie Gminy Bytom Odrzański prężnie działają m.in. następujące organizacje non-profit.

Tabela 36. Wykaz ważniejszych organizacji pozarządowych z Gminy Bytom Odrzański

Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej	Sfera działalności
1.	Fundacja Rozwoju Aktywności Lokalnych „FALA”	wspieranie rozwoju aktywności społecznej
2.	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "Przystań"	współdziałanie osób niepełnosprawnych zrzeszonych w Stowarzyszeniu, zwłaszcza w zakresie szeroko pojętej rehabilitacji kompleksowej osób niepełnosprawnych w celu ich integracji społecznej i zawodowej
3.	Miejski Klub Sportowy „Odra”	działalność sportowa oraz upowszechnianie kultury fizycznej i turystyki
4.	Stowarzyszenie Przyjaciół Bytomia Odrzańskiego	aktywne oddziaływanie na rozwój życia społecznego, kulturalno-oświatowego i gospodarczego miasta i gminy Bytom Odrzański
5.	Stowarzyszenia Artystów Współczesnej Kultury Ludowej "Wierzbiczanka	wsparcie i rozbudzanie inicjatywy na rzecz rozwoju społecznego i kulturalnego
6.	OSP Bytom Odrzański	zapobieganie pożarom, udział w akcjach ratowniczych

Źródło: Dane własne Gminy Bytom Odrzański.

Organizacje pozarządowe borykają się z licznymi utrudnieniami, m.in. z ograniczonym dostępem do środków finansowych, problemami lokalowymi, brakiem umiejętności pozyskiwania środków zewnętrznych, brakiem znajomości procedur księgowych. Władze gminy zdając sobie sprawę z wagi partycypacji społecznej w zarządzaniu gminy, podejmują systematyczne działania wspierające rozwój organizacji pozarządowych.

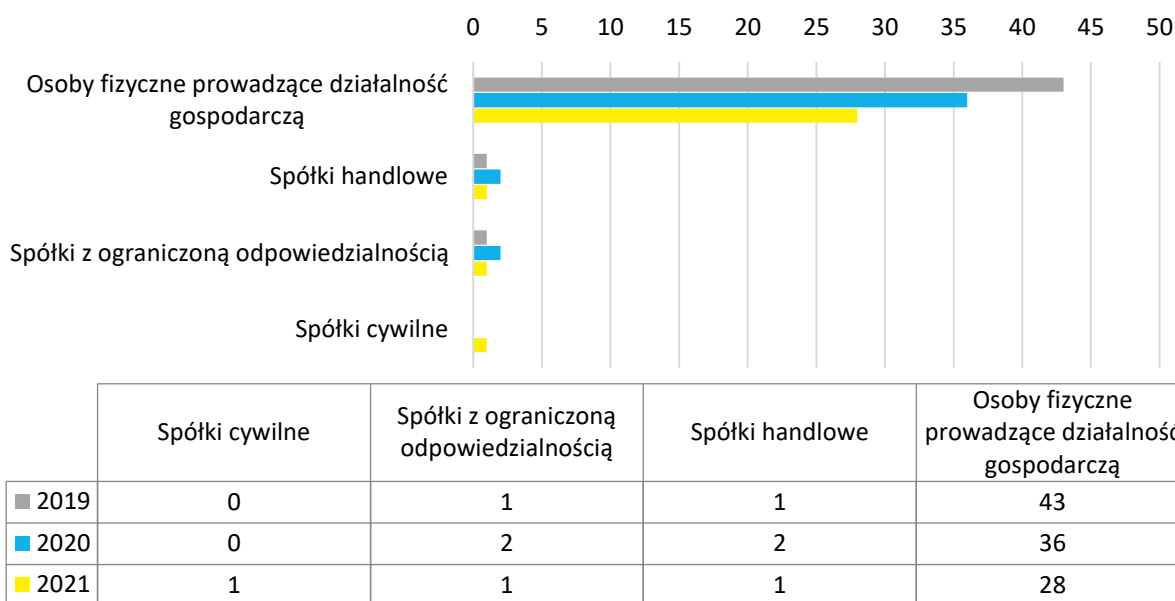
3. Sytuacja gospodarcza

3.1. Gospodarka i rynek pracy

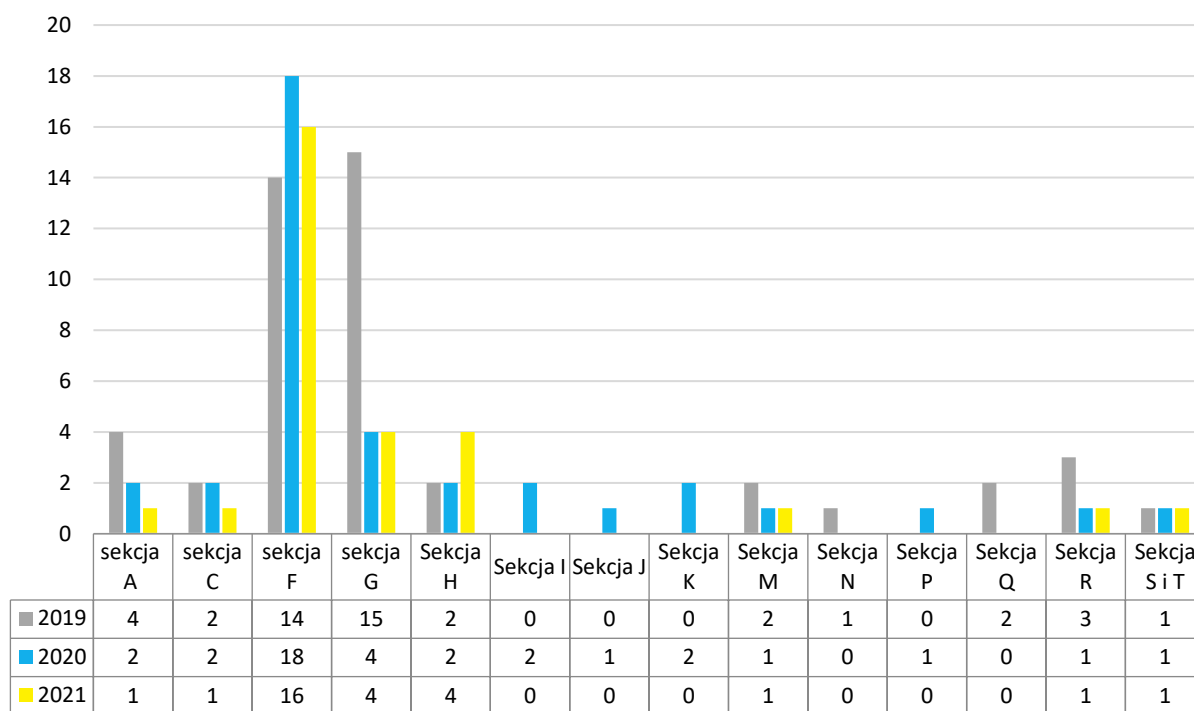
W 2021 roku w Gminie Bytom Odrzański zarejestrowane w rejestrze REGON było 479 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 341 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Około 468 (97,7%) podmiotów zatrudniało od 0 do 9 osób. Między 10 a 49 osób zatrudniało 10 przedsiębiorstw, natomiast 1 przedsiębiorstwo zatrudniało powyżej 50 osób. 2,5% (12) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo; jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 33,82% (162) podmiotów, a 63,68% (305) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Bytom Odrzański najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są budownictwo oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle oraz transport.

Liczba przedsiębiorstw na terenie gminy stale rośnie. Jest to trend porównywalny z sytuacją w powiecie i województwie. W 2019 r. liczba zarejestrowanych podmiotów w rejestrze wynosiła 465 a w 2020 roku 473.

Według danych z rejestru REGON wśród nowo zarejestrowanych podmiotów w Gminie Bytom Odrzański najwięcej jest osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą tj. 28.

Wykres 6. Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w Gminie Bytom Odrzański, 2019-2021

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Wykres 7. Struktura działalności osób fizycznych nowo zarejestrowanych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Bytom Odrzański¹

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

¹ Sekcja A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo; Sekcja C – przetwórstwo przemysłowe; Sekcja F – budownictwo, Sekcja G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; Sekcja H – transport i gospodarka magazynowa; Sekcja I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; Sekcja J – informacja i komunikacja; Sekcja K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa; Sekcja M – działalność profesjonalna, naukowa, techniczna; Sekcja N – działalność w zakresie usług administrowania; Sekcja P – edukacja; Sekcja Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna; Sekcja R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją; Sekcja S i T – pozostała działalność usługowa

Analizując strukturę działalności nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych według podziału PKD (Polska Klasyfikacja Działalności), najczęściej, bo blisko 57% podmiotów działa w sektorze budowlanym. Następnie po 14% stanowią podmioty z branż handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych oraz transport i gospodarka magazynowa.

Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją oraz działalność naukowa i pozostała działalność usługowa pozostały na tym samym poziomie co w roku poprzednim.

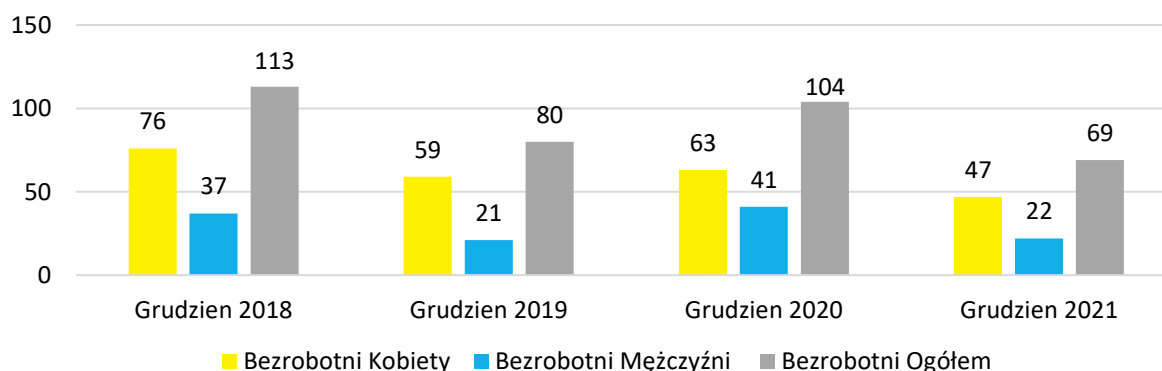
Natomiast pozostałe branże zanotowały niewielki spadek podmiotów nowo zarejestrowanych względem roku poprzedniego.

Mając na względzie dane dot. liczby podmiotów ujętych w REGON oraz analizę danych dot. zmian w strukturze gospodarczej (podmioty wg PKD), zmiany aktywności gospodarczej na terenie Gminy Bytom Odrzański można charakteryzować w następujący sposób:

- widoczny spadek sekcji A (rolnictwo) świadczący o przekształceniach suburbanizacyjnych w gminie otaczającej Nową Sól,
- wzrost liczebności podmiotów gospodarczych po okresie zastoju w 2020 r. spowodowanym sytuacją gospodarczą w kraju i epidemią SARS – COV2,
- wzrost przedsiębiorstw branży budowlanej oraz branży związanej z turystyką związany ze wzrostem migracji wewnętrznych i przenoszenia się osób w wieku produkcyjnym z miasta na wieś.

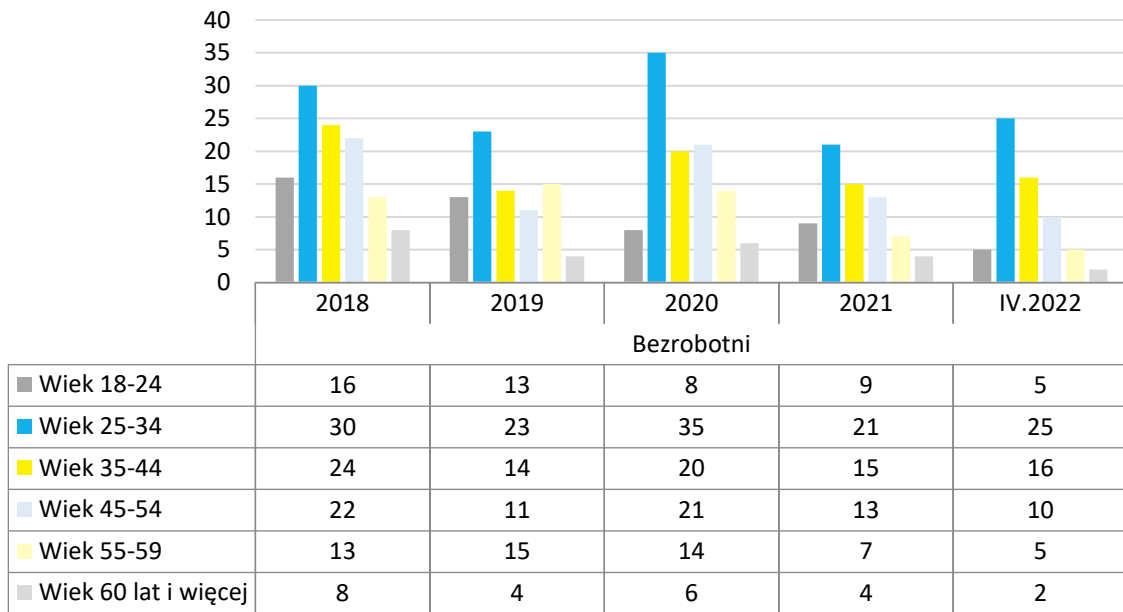
Rosnące zapotrzebowanie lokalnej gospodarki na pracowników przełożyło się na spadek bezrobocia. Jest to trend zauważalny zarówno w skali gminy, jak i powiatu. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, iż o ile liczba bezrobotnych od grudnia 2020 r. spada systematycznie, to w przypadku mężczyzn wskaźnik wyraźnie uległ zmianie, pomiędzy rokiem 2020 a 2021 r. liczba bezrobotnych mężczyzn zmniejszyła się o połowę. Mniejszy spadek wskaźnika zanotowano w przypadku kobiet i to one nadal stanowią większość bezrobotnych.

Wykres 8. Bezrobotni w Gminie Bytom Odrzański w latach 2018-2021

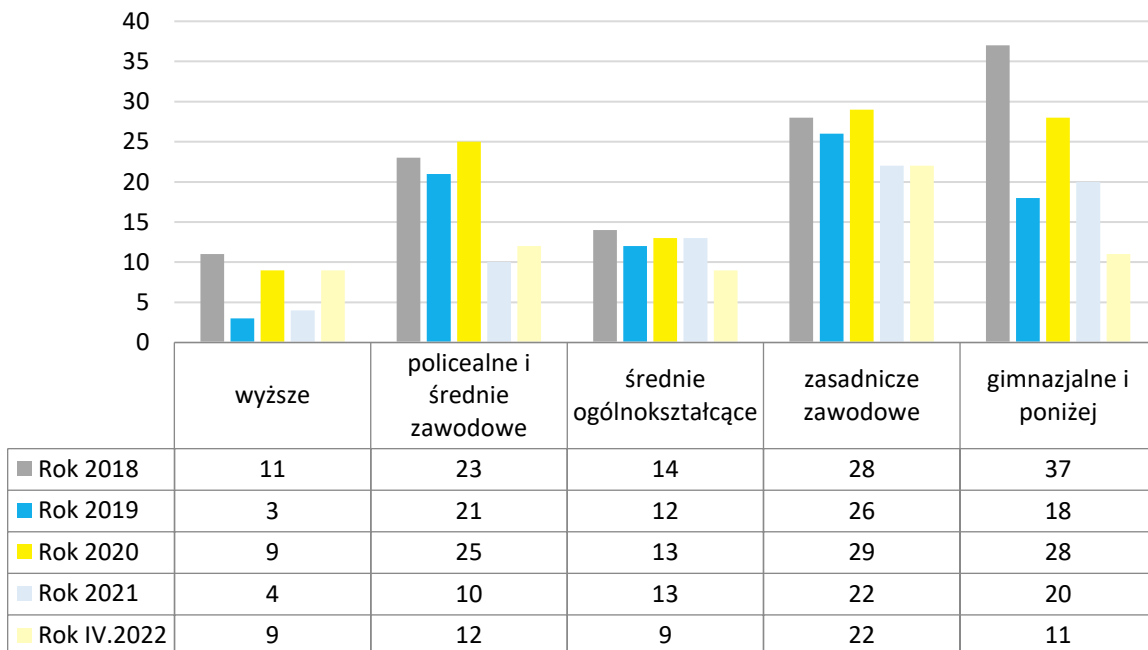
Źródło: wup.zgora.pl

Wykres 9. Bezrobotni z Gminy Bytom Odrzański ze względu na wiek w latach 2018-2022

Źródło: Dane własne Gminy Bytom Odrzański.

Wykres 10. Bezrobotni z Gminy Bytom Odrzański ze względu na wykształcenie

Źródło: Dane własne Gminy Bytom Odrzański.

W przypadku roku 2020, kiedy to nastąpił wzrost zachorowań na COVID-19 rynek pracy także w Gminie Bytom Odrzański, odczuł bardzo wyraźnie negatywne skutki epidemii. Pomimo zauważalnego spadku liczby bezrobotnych nadal największą grupę bezrobotnych stanowią osoby w wieku 25-34 lata.

3.2. Stan finansów samorządowych

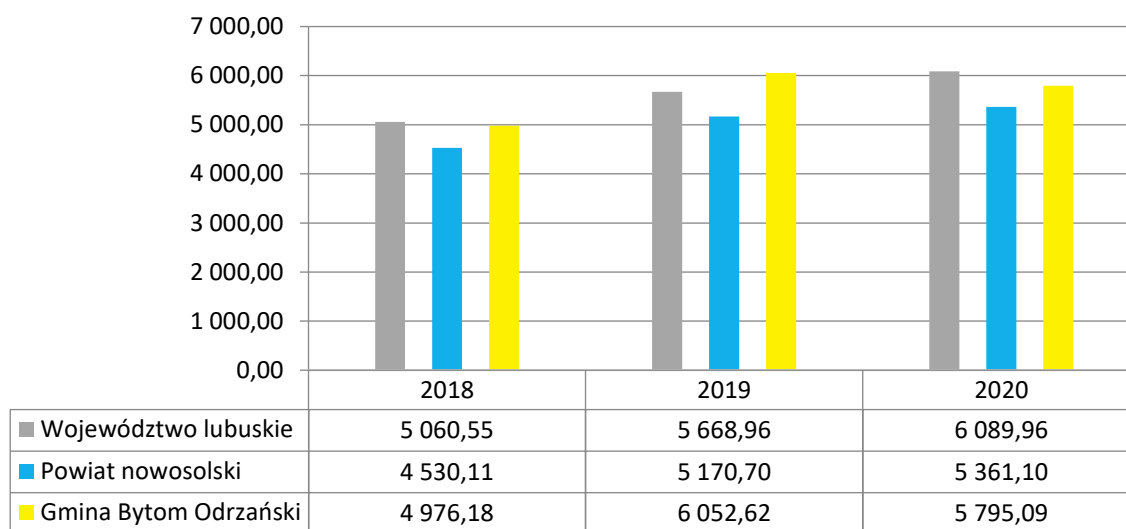
W latach 2018-2020 dochody Gminy Bytom Odrzański zwiększyły się z poziomu 27 090 326,44 zł w 2018 roku do 31 293 501,19 zł w 2020 roku.

Tabela 37. Dochody ogółem Gminy Bytom Odrzański.

Dochody ogółem wg klasyfikacji budżetowej	Dział	2018	2019	2020
Rolnictwo i łowiectwo	010	1 936 438,28	173 155,59	364 643,62
Transport i łączność	600	39 330,10	42 305,38	41 788,28
Gospodarka mieszkaniowa	700	240 191,45	655 563,01	881 586,93
Informatyka	720	0,00	0,00	60 480,00
Administracja publiczna	750	68 169,49	71 241,96	691 310,27
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	751	37 332,91	28 972,82	34 307,92
Obrona narodowa	752	905,27	998,14	999,19
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	754	1 844,11	767,03	2 010,89
Wymiar sprawiedliwości	755	14 652,00	0,00	0,00
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	756	6 693 181,29	7 141 270,90	6 929 624,64
Różne rozliczenia	758	7 755 798,25	8 469 307,41	9 354 647,27
Oświata i wychowanie	801	491 337,21	477 285,39	534 108,06
Ochrona zdrowia	851	0,00	0,00	690,99
Pomoc społeczna	852	412 087,83	370 905,16	390 992,08
Edukacyjna opieka wychowawcza	854	52 026,40	46 839,20	33 644,00
Rodzina	855	6 344 472,54	7 242 553,65	8 661 522,93
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	900	2 996 844,71	8 105 686,87	3 254 635,52
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	921	4 214,60	2 573,71	56 508,60
Kultura fizyczna	926	1 500,00	0,00	0,00
Razem:		27 090 326,44	32 829 426,22	31 293 501,19

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Przeliczając dochody na 1 mieszkańca wynosiły one od 4 976,18 zł w 2018 roku do 5 795,09 zł w 2020 roku. W roku 2020 Gmina Bytom Odrzański pod względem dochodów ogółem na 1 mieszkańca wypada na niewiele niższym poziomie w stosunku do województwa lubuskiego ale zdecydowanie wyższym w stosunku do powiatu nowosolskiego, co przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 11. Dochody na 1 mieszkańca

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Suma wydatków z budżetu Gminy Bytom Odrzański wyniosła w 2020 roku 29,5 mln złotych, co daje 5,4 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to, że w 2020 roku wydatki zmalały o 5,5% w porównaniu do roku 2019. Największa część budżetu Gminy Bytom Odrzański – 29,8% została przeznaczona w dziale 855 – rodzina, kolejno wydatki z budżetu przekazano na oświatę i wychowanie – 26,8% oraz gospodarkę komunalną i ochronę środowiska – 20,3%. Wydatki inwestycyjne stanowiły 7,6 mln złotych, czyli 25,7% wydatków ogółem. Suma dochodów do budżetu gminy Bytom Odrzański wyniosła w 2020 roku 31,3 mln złotych, co daje 5,7 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to spadek dochodów o 4,7% w porównaniu do roku 2019. Największa część wpływów pochodzi z różnych rozliczeń (dział 758) – 29,9% oraz z działu 855 – rodzina 27,7%.

Znaczna część dochodów wygenerowana została z podatków (dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek) – 22,1%. W budżecie Gminy Bytom Odrzański wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wynosiły 721 tys. złotych na mieszkańca (12,4%), natomiast dochód z tytułu podatków dochodowych od osób prawnych wynosił 20,7 złotych na mieszkańca (0,3%).

Dochody budżetu gminy obejmują dochody z różnych źródeł oddanych w całości do dyspozycji gminy na podstawie regulacji prawnych, wraz z subwencjami i dotacjami z budżetu państwa oraz środków na dofinansowanie zadań z budżetu Unii Europejskiej.

Wśród dochodów budżetowych najważniejszą rolę odgrywają dochody własne, które decydują o samodzielności finansowej jednostki. Zalicza się do nich przede wszystkim podatki i opłaty lokalne. Jest to o tyle ważne, że w przypadku tej kategorii dochodów gmina posiada kompetencje do wydawania uchwał, dzięki którym może decydować o stawkach podatkowych, wprowadzaniu ulg i zwolnień, umarzaniu należności, a także do przejmowania z nich wpływów. Dzięki dużemu zakresowi

swobody w kształtowaniu tych dochodów, jednostka może również oddziaływać na podmioty gospodarcze, które funkcjonują na danym terenie, a przez to stymulować lokalny rozwój. Do kategorii najważniejszych własnych źródeł dochodów samorządów należy zaliczyć dochody pochodzące z PIT i podatek od nieruchomości. Wymienione źródła dochodów charakteryzowały się istotnym udziałem w dochodach ogółem ale w 2020 roku odnotowano spadek w stosunku do roku 2019. Spadek dochodów z podatku od nieruchomości oraz podatku PIT wynika w głównej mierze ze spadkiem liczby mieszkańców.

W roku 2020 w porównaniu z rokiem 2019 spadły wydatki gminy. W 2018 roku wydatki kształtowały się na poziomie 29 101 380,73 zł, w 2019 roku odnotowano wzrost (31 373 451,14 zł) ale w 2020 roku spadły do 29 582 191,77 zł. Ważne jest jednak, aby wzrost wydatków bieżących był współmierny do wzrostu uzyskiwanych dochodów bieżących. W Gminie Bytom Odrzański w latach 2019-2020 dynamika wzrostu dochodów i wydatków bieżących była na tyle stabilna, że poziom uzyskiwanej nadwyżki operacyjnej (różnicy między dochodami a wydatkami bieżącymi) w 2019 roku był na poziomie 1,4 mln zł, a w roku 2020 wynosił 1,7 mln zł.

Struktura wydatków Gminy Bytom Odrzański pokazuje, że duża ich część to tzw. sztywne wydatki związane przede wszystkim z funkcjonowaniem rodziny i oświaty. Obszary te stanowią znaczącą część kosztów funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego.

Wskaźnik G, czyli wskaźnik dochodów podatkowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy, jest publikowany corocznie przez Ministerstwo Finansów. Wskaźniki dochodów podatkowych ustalane w odniesieniu do jednego mieszkańca gminy, powiatu czy województwa stanowią podstawę do wyliczenia kwot przeznaczonych na części subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego oraz kwoty wpłat do budżetu państwa. Wskaźnik ten dla Gminy Bytom Odrzański z roku na rok rośnie i w 2020 roku wyniósł 1 295,32 zł, w 2021 roku 1 431,58 zł. Ważny w kontekście interpretacji wskaźnika G dla gmin jest także wskaźnik Gg, czyli wskaźnik dochodów podatkowych w kraju do liczby mieszkańców kraju.

Aby sprawdzić sytuację gminy na tle kraju w zakresie dochodów podatkowych, należy przeanalizować stosunek wskaźnika G do wskaźnika Gg. Ten ostatni w 2020 roku wynosił 1 956,15 zł. Wskaźnik dochodów podatkowych gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Bytom Odrzański w roku 2020 spadł w stosunku do 2019 roku. Odwrotna sytuacja jest ze wskaźnikiem dla kraju. Warto również zaznaczyć, że wskaźnik w odniesieniu do gminy Bytom Odrzański wypada gorzej niż średnia kraju. W 2020 roku wskaźnik G dla gminy stanowił ponad 66% wskaźnika Gg dla kraju. Natomiast w 2021 r. różnica pomiędzy wskaźnikiem G dla gminy a wskaźnikiem Gg dla kraju jest na poziomie 68,23%.

Biorąc pod uwagę wydatki majątkowe, to ich udział w wydatkach ogółem w 2020 roku kształtuje się na wyższym poziomie (ok. 25%) niż średnia tych wydatków gmin w powiecie nowosolskim (ok. 20%), a także w województwie lubuskim (ok. 10%). Z powyższego wynika, że Gmina Bytom Odrzański wydaje większą część środków budżetowych na inwestycje, niż średnio gminy w powiecie i województwie.

4. Sytuacja klimatyczno-środowiskowa

4.1. Walory przyrodnicze

Walory przyrodnicze wpływają w sposób znaczący na potencjał rozwojowy jednostki samorządu terytorialnego. Warunki atmosferyczne, ukształtowanie terenu, budowa geologiczna czy zbiorniki wodne stanowią czynniki mogące determinować atrakcyjność turystyczną, warunki do uprawy rolniczej czy eksploatację surowców mineralnych, a zatem definiować stan gospodarki lokalnej oraz wyznaczać kierunki jej rozwoju.

Ukształtowanie powierzchni i rzeźba terenu

Zgodnie z Regionalizacją fizyczno-geograficzną Polski wg J. Kondrackiego, Gmina Bytom Odrzański położona jest w granicach podprovincji Nizin Środkowopolskich oraz 2 makroregionów – jej południowa część znajduje się na obszarze Wału Trzebnickiego (mezoregion Wzgórza Dalkowskie), z kolei północna w obrębie Obniżenia Milicko Głogowskiego (mezoregion Pradolina Głogowska).

Pod względem morfologicznym obszar gminy położony jest w obrębie dwóch jednostek: Pradoliny Barycko-Głogowskiej i Wzgórz Dalkowskich. Pradolina Barycko-Głogowska to forma dolinna o szerokości 5-15 km, z terasami Odry o powierzchni płaskiej, rozbitej krawędziami. Wzgórza Dalkowskie (zachodnia część Gór Kocich) to wysoczyzna morenowa, o powierzchni płasko-falistej, wyniesiona od 70 m n.p.m. w części północnej do 200 m n.p.m. w części południowej.

Budowa geologiczna

Teren gminy położony jest na obszarze Monokliny Przedsudeckiej, gdzie pod osadami kenozoiku występują utwory triasu i jury. Nad nimi zalega kompleks osadów trzeciorzędowych i czwartorzędowych o miąższości 150-300 m. Różnice w budowie geologicznej występują pomiędzy terenami położonymi w pradolinie oraz na obszarze Wzgórz Dalkowskich.

Na terenie Gminy Bytom Odrzański dominują trzy typy genetyczne gleb: gleby brunatne, gleby bielcowe i mady. Pod względem zasięgu poszczególnych typów powierzchnia glebowa stanowi strukturę mozaikową².

² Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Bytom Odrzański

Złoża kopalin

Na terenie Gminy Bytom Odrzański występują udokumentowane złoża kopalin, w tym surowców ilastych ceramiki budowlanej, węgla brunatnego, rud miedzi, soli kamiennej, a także gipsów i anhydrytów. Należy jednak zaznaczyć, że żadne z nich nie jest aktualnie eksploatowane.

Tabela 38. Złoża kopalin na terenie Gminy Bytom Odrzański

Nazwa	Kopalina	Stan zagospodarowania złoża
Głogów III	węgle brunatne	złoża skreślone z bilansu zasobów
	rudy miedzi	
	sole kamienne	
	gipsy i anhydryty	
Nowe Miasteczko	surowce ilaste ceramiki budowlanej	złoża rozpoznane szczegółowo
Otyń-Siedlisko	węgle brunatne	złoża o zasobach prognostycznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych <https://www.pgi.gov.pl/igs>.

Wody powierzchniowe i podziemne

Gmina Bytom Odrzański znajduje się w obszarze dorzecza Odry, która wraz ze swymi lewobrzeżnymi dopływami tworzy sieć hydrograficzną gminy. Wśród jej głównych dopływów na tym obszarze wyróżnia się ciek Biała Woda, stanowiący jej zachodnią granicę. W pradolinie występują starorzecza Odry, poza tym na całym obszarze gminy istnieje jeszcze kilka bezimiennych cieków i kanałów, które bezpośrednio odprowadzają wodę z wysoczyzny do Odry. Na obszarze gminy nie występują większe zbiorniki wodne.

Rzeka Odra, będąca drugą co do długości rzeką w Polsce, przepływa przez obszar Gminy Bytom Odrzański na kierunku południowo-zachodnim. Na tym odcinku stanowi naturalną oś krajobrazową i przestrzenną regionu, odgrywając istotną rolę zarówno przyrodniczą, jak i gospodarczą. Koryto rzeki jest uregulowane, a jej dolina objęta jest ochroną przyrodniczą m.in. w ramach obszaru Natura 2000 „Dolina Środkowej Odry”. W granicach gminy Odra wchodzi w skład europejskiej śródlądowej drogi wodnej E30, łączącej województwo dolnośląskie, przez województwo lubuskie z portami w Szczecinie i Świnoujściu. Choć obecnie żegluga towarowa ma ograniczony charakter, rzeka ma potencjał transportowy oraz znaczenie dla rozwoju turystyki wodnej i rekreacji. W rejonie miasta Bytom Odrzański funkcjonuje nabrzeże portowe, które wykorzystywane jest głównie do celów rekreacyjnych. Rzeka Odra została uwzględniona wśród inwestycji celu publicznego wskazanych do realizacji w perspektywie do 2030 roku w PZPWL pn. *Remont i modernizacja zabudowy regulacyjnej Odry swobodnie płynącej – odbudowa i modernizacja zabudowy regulacyjnej – w celu przystosowania*

odcinka Odry od Malczyc do ujścia Nysy Łużyckiej do III klasy drogi wodnej – na terenie województwa lubuskiego. Ten sam dokument zakłada również m.in. budowę infrastruktury postojowo-cumowniczej na Odrze dolnej i granicznej oraz nowe oznakowanie szlaku żeglugowego.

Podstawowymi jednostkami umożliwiającymi gospodarowanie wodami powierzchniowymi są jednolite części wód powierzchniowych (JCWP). Na terenie gminy znajduje się 6 JCWP. W kolejnej tabeli przedstawiono charakterystykę poszczególnych JCWP. Wszystkie jednostki znajdują się w złym stanie ogólnym oraz stwierdzono dla nich zagrożenie nieosiągnięcia celów środowiskowych. Stan chemiczny trzech z nich utrzymuje się poniżej dobrego, z kolei w przypadku dwóch JCWP występuje brak danych w tym zakresie. Jedynie Dobrzejówka charakteryzuje się dobrym stanem chemicznym. Taka sytuacja wskazuje na poważne problemy z jakością wód powierzchniowych w gminie i podkreśla konieczność intensyfikacji działań ochronnych i rekultywacyjnych, w tym ograniczenia dopływu zanieczyszczeń oraz poprawy monitoringu i zarządzania zasobami wodnymi.

Tabela 39. Charakterystyka JCWP w Gminie Bytom Odrzański

Kod	Nazwa	Stan ogólny	Stan chemiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
RW6000121599	Odra od Baryczy do Bobru	zły	poniżej dobrego	zagrożona
RW60001015332	Dalkówka	zły	brak danych	zagrożona
RW600010164499	Szprotawica	zły	poniżej dobrego	zagrożona
RW60001015334	Dobrzejówka	zły	dobry	zagrożona
RW60001015336	Barcina	zły	poniżej dobrego	zagrożona
RW600010153499	Biała Woda	zły	brak danych	zagrożona

Źródło: opracowanie własne na podstawie kart charakterystyk JCWP.

Ponadto w granicach Gminy Bytom Odrzański znajdują się również 2 jednolite części wód podziemnych: JCWPd nr 77 (GW600077) oraz JCWPd nr 78 (GW600078). Obie JCWPd uzyskały ocenę dobrą w zakresie stanu ogólnego, ilościowego i chemicznego, niemniej jednak w przypadku JCWPd nr 78 zidentyfikowano ryzyko nieosiągnięcia celu środowiskowego ze względu na czynniki chemiczne.

Tabela 40. Charakterystyka JCWPd w Gminie Bytom Odrzański

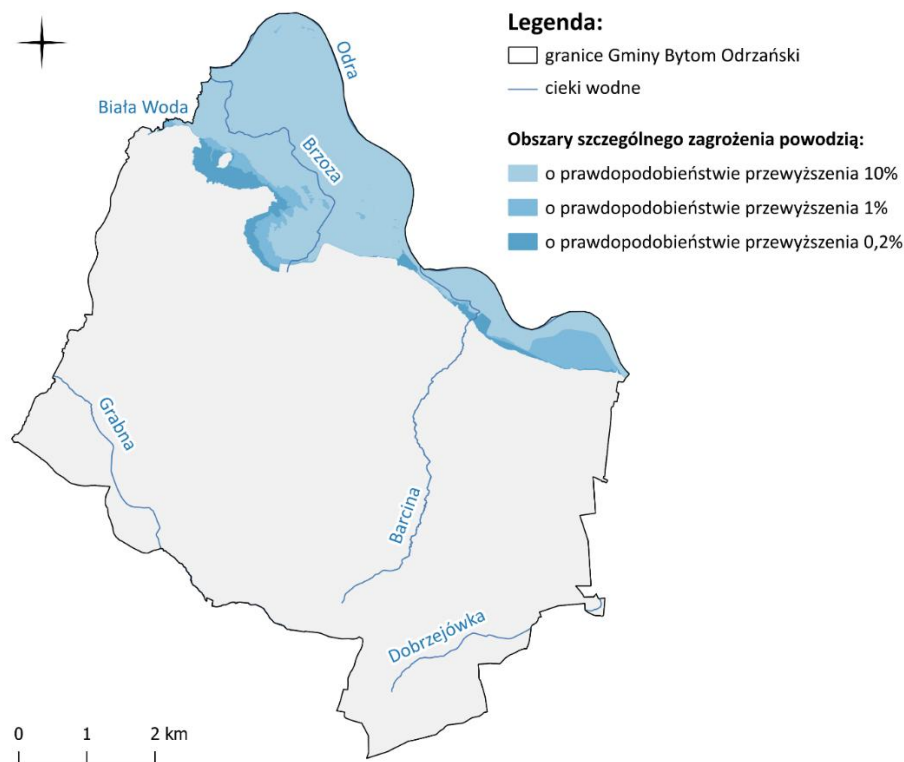
KOD JCWPd	Stan JCWPd	Stan ilościowy	Stan chemiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
GW600078	dobry	dobry	dobry	zagrożona chemicznie
GW600077	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

Źródło: opracowanie własne na podstawie kart charakterystyk JCWPd.

Północna część gminy znajduje się w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 302 o nazwie Pradolina Barycz Głogów. Jest to strategiczny zasób wód podziemnych o szczególnym znaczeniu dla zaopatrzenia ludności w wodę pitną oraz dla gospodarki wodnej w regionie. Zbiornik ten obejmuje utwory wodonośne czwartorzędowe, głównie piaski i żwiry rzeczne, charakteryzujące się dobrą przepuszczalnością i dużymi zasobami wodnymi. Obecność GZWP nr 302 na terenie Gminy Bytom Odrzański nakłada na samorząd i inwestorów obowiązek uwzględniania szczególnych zasad ochrony wód podziemnych przy sporządzaniu dokumentów planistycznych, podejmowaniu decyzji środowiskowych i lokalizacji inwestycji. W szczególności dotyczy to konieczności ograniczenia działalności mogącej prowadzić do zanieczyszczenia wód, takich jak składowanie odpadów, intensywna gospodarka rolna czy przemysł uciążliwy dla środowiska.

Zgodnie z art. 171 ust. 5 ustawy Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1087 z późn. zm.) na terenie Gminy Bytom Odrzański występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie przewyższenia 0,2%, 1% i 10%. Zlokalizowane są one w północnej części Gminy. Obszary te podlegają określonym zasadom zagospodarowania, zgodnie z art. 166 ust. 10 ustawy jw. planowane zagospodarowanie nie może m.in. naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym czy stanowić zagrożenie dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz utrudniać zarządzanie ryzykiem powodziowym.

Rycina 3. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią w Gminie Bytom Odrzański

Źródło: opracowanie własne.

Jednym z głównych celów Planu zarządzania ryzykiem powodziowym jest zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego, w tym poprzez unikanie lub eliminowanie zwiększonego zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią jako cel szczegółowy. Natomiast ograniczanie wrażliwości obiektów i społeczności na zagrożenie powodziowe stanowi cel szczegółowy w ramach głównego celu, jakim jest obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego.

W Gminie Bytom Odrzański znajduje się samoczynny polder zalewowy, będący elementem ochrony przeciwpowodziowej doliny Odry. Jego głównym zadaniem jest czasowe przyjęcie nadmiaru wody w okresie wezbrań.

Ponadto zgodnie z zapisami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego na obszarze Gminy Bytom Odrzański zidentyfikowano zagrożenie erozją wodną na poziomie 11-20%. Oznacza to, że w granicach administracyjnych gminy istnieją znaczne fragmenty terenów, na których występuje ryzyko wypłukiwania wierzchniej warstwy gleby przez wody opadowe lub spływy powierzchniowe. Zjawisko to jest szczególnie istotne z punktu widzenia ochrony środowiska, gospodarowania gruntami rolnymi oraz planowania przestrzennego, ponieważ prowadzi do degradacji gleb, spadku ich żyzności, a w dłuższej perspektywie – do pogorszenia warunków produkcji rolnej, zanieczyszczenia wód powierzchniowych i zwiększonego ryzyka powodziowego. W związku z tym, obszary zagrożone erozją wodną wymagają odpowiedniego zagospodarowania przestrzennego, wdrażania działań ochronnych (np. zalesiania, tworzenia pasów ochronnych, stosowania odpowiednich technik uprawy roli) oraz monitorowania zmian użytkowania gruntów w celu ograniczenia negatywnych skutków tego zjawiska.

Zjawisko suszy staje się jednym z kluczowych wyzwań środowiskowych i gospodarczych, przed którymi stają współczesne samorządy. W obliczu postępujących zmian klimatycznych, okresowe niedobory wody, obniżenie poziomu wód gruntowych oraz zmniejszona retencja krajobrazowa wpływają negatywnie na rolnictwo, gospodarkę wodną, stan ekosystemów oraz jakość życia mieszkańców. Szczególnie wrażliwe na skutki suszy są tereny rolnicze, obszary o niskim poziomie zalesienia, zdegradowane hydrologicznie doliny rzeczne oraz miejscowości o ograniczonej infrastrukturze retencyjnej.

Zgodnie z Planem przeciwdziałania skutkom suszy, obszar Gminy Bytom Odrzański cechuje się wysokim poziomem zagrożenia zjawiskiem suszy, co stanowi poważne wyzwanie zarówno dla lokalnego rolnictwa, jak i gospodarki wodnej. W szczególności obszar ten jest ekstremalnie narażony na ryzyko wystąpienia suszy atmosferycznej, objawiającej się długotrwałymi okresami bezopadowymi oraz wysokimi temperaturami w sezonie letnim. Zaburzenia te mają bezpośredni wpływ na bilans wodny i powodują ograniczoną dostępność wody dla roślin uprawnych. Równocześnie

gmina znajduje się w strefie ekstremalnego zagrożenia suszą rolniczą, która w połączeniu z niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi przyczynia się do pogarszania kondycji upraw i obniżenia plonów, wpływając negatywnie na dochody gospodarstw rolnych oraz bezpieczeństwo żywnościowe. W odniesieniu do suszy hydrologicznej poziom zagrożenia określany jest jako umiarkowany – spadki przepływów w lokalnych ciekach wodnych są zauważalne w okresach susz, jednak nie osiągają jeszcze poziomu krytycznego dla funkcjonowania podstawowej infrastruktury wodnej. Mimo to istnieje realna potrzeba monitorowania zmian i podejmowania działań zapobiegających dalszemu postępowaniu tego zjawiska. Z kolei zagrożenie suszą hydrogeologiczną na terenie gminy jest relatywnie niskie.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego zakłada ochronę i kształtowanie zasobów wodnych na obszarze całego województwa. Gmina Bytom Odrzański została wskazana jako obszar, gdzie należy skoncentrować działania w zakresie deficytu ilościowego oraz jako gmina zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych JCWPd. Ponadto jest to teren zidentyfikowany jako zagrożony antropopresją w obrębie wód podziemnych.

Flora i fauna

Gmina Bytom Odrzański charakteryzuje się znacznym bogactwem przyrodniczym, wynikającym z urozmaiconej rzeźby terenu, obecności cieków wodnych, lasów oraz obszarów cennych przyrodniczo. Różnorodność siedlisk przekłada się na występowanie wielu gatunków roślin i zwierząt, w tym objętych ochroną prawną.

Województwo lubuskie jest najbardziej zalesionym województwem w kraju, wskaźnik lesistości w 2023 roku wynosił tu 49,4%. W tym samym roku lesistość w Gminie Bytom Odrzański kształtowała się na poziomie 33,6%. Choć Gmina Bytom Odrzański charakteryzuje się niższą lesistością niż otaczający ją region, to nadal pozostaje bardziej zalesiona niż przeciętna wartość wskaźnika dla Polski. Lasy Nadleśnictwa Nowa Sól większości stanowią fragment Borów Zielonogórskich, z kolei ich południowa część wchodzi w skład Borów Dolnośląskich.

Tabela 41. Lesistość w Gminie Bytom Odrzański na tle powiatu, województwa i kraju [%]

Jednostka	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Bytom Odrzański	33,4	33,4	33,4	33,6	33,6
Powiat nowosolski	39,2	39,2	39,2	39,6	39,6
Województwo lubuskie	49,3	49,3	49,3	49,4	49,4
Polska	29,6	29,6	29,6	29,7	29,6

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Szata roślinna gminy obejmuje zarówno naturalne, jak i półnaturalne zbiorowiska roślinne. W dolinie Odry dominują zbiorowiska łąkowe i nadrzeczne – z udziałem topoli, wierzb, olchy i jesionów. W terenach wyżej położonych przeważają bory sosnowe oraz grądy.

Fauna Gminy Bytom Odrzański jest typowa dla nizinnej strefy Polski zachodniej, ale ze względu na obecność doliny Odry i starorzeczy, występuje tu wiele gatunków związanych z ekosystemami wodnymi i podmokłymi.

W lasach i zadrzewieniach występują ssaki takie jak: dzik, sarna, lis, zając szarak, a także bóbr europejski, który odgrywa istotną rolę w retencji wodnej i renaturyzacji dolin rzecznych. W rejonach podmokłych można zaobserwować liczne płazy (np. żaba wodna i traszka zwyczajna) oraz gady (np. zaskroniec, jaszczurka zwinka). W dolinie Odry można spotkać czaplę siwą, żurawia, bociana, a także ptaki drapieżne, jak błotniak stawowy czy myszołów. Łęgi i podmokłe łąki sprzyjają obecności wielu gatunków śpiewających, w tym słowika czy dziwonii. W ciekach wodnych i starorzeczach Odry występują liczne gatunki ryb, w tym zagrożonych, jak np. boleń, piskorz, różanka i koza pospolita.

Obszary prawnie chronione na terenie województwa obejmują 37,5% jego powierzchni, z kolei w granicach Gminy Bytom Odrzański jest to 56,2%. Jedną z form ochrony obejmujących obszar Gminy Bytom Odrzański jest Obszar Natura 2000 Dolina Środkowej Odry. Stanowi on jedną z najważniejszych w kraju ostoj ptaków drapieżnych, wodno-błotnych i związanych z siedliskami szerokiej doliny rzecznej, która częściowo zachowała naturalny charakter. Jest to najważniejsza krajowa ostoja łąkowa kani czarnej i kani rudej. Stosunkowo znaczną liczebność osiągają także gniazdujące na terenie obszaru populacje derkacza, rybitwy białowąsej, rybitwy białoskrzydłej i dzięcioła średniego. Obszar, położony w obrębie jednego z głównych w kraju korytarzy ekologicznych wiodącego wzdłuż doliny Odry jest także ważnym szlakiem migracji ptaków wodnobłotnych. Liczebność ich zgrupowań spotykanych tu w okresie przelotów przekracza 20 000 osobników. Największą liczebność osiągają stada gęsi zbożowej. Dolina Środkowej Odry jest również ważnym miejscem zimowania tego gatunku, a także łabędzia krzykliwego.

Warunki klimatyczne

Gmina charakteryzuje się klimatem polarno-morskim ze średnią roczną temperaturą wynoszącą 8,1°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec (+18°C), najzimniejszym natomiast styczeń (-1,5°C). Okres wegetacyjny trwa około 220 dni. Pokrywa śnieżna w gminie utrzymuje się średnio przez 35-55 dni w ciągu roku. Suma opadów rocznych wynosi 530-630 mm, przeważają wiatry zachodnie.

Warunki klimatyczne na tym obszarze są silnie zróżnicowane z uwagi na różnorodną rzeźbę terenu – najkorzystniejsze występują na obszarach wysoczyznowych w zachodniej i południowo-zachodniej części gminy. Obecne tam kompleksy leśne stabilizują klimat lokalny, wyrównując temperatury i wilgotność.

Jakość powietrza

Jakość powietrza ma kluczowe znaczenie dla zdrowia ludzi, ekosystemów oraz ogólnego stanu środowiska. Niestety, w wyniku działalności człowieka do atmosfery trafiają różnorodne zanieczyszczenia, które negatywnie wpływają na jakość powietrza. W związku z tym monitorowanie jakości powietrza oraz podejmowanie działań na rzecz jego ochrony jest istotnym elementem polityki ekologicznej na poziomie lokalnym, krajowym i globalnym.

Gminę Bytom Odrzański zaliczono do strefy lubuskiej, która obejmuje obszar całego województwa lubuskiego z wyjątkiem miasta Gorzów Wielkopolski i Zielonej Góry. Ocena jakości powietrza w tej strefie jest prowadzona zgodnie z krajowymi i unijnymi normami, a wyniki tych badań mają kluczowe znaczenie dla podejmowania działań na rzecz ochrony środowiska i zdrowia mieszkańców. W 2024 roku na terenie województwa funkcjonowało 10 stacji pomiarowych, z czego jedna znajdowała się na terenie gminy Nowa Sól – w bezpośrednim sąsiedztwie Gminy Bytom Odrzański.

Zgodnie z Roczną oceną jakości powietrza w województwie lubuskim – raport wojewódzki za rok 2024, przeprowadzoną przez Generalny Inspektorat Ochrony Środowiska, odnotowano znaczną poprawę jakości powietrza w regionie w porównaniu z latami poprzednimi. Stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} utrzymywały się poniżej dopuszczalnych poziomów, a poziom docelowy benzo(a)pirenu nie został przekroczony.

Tabela 42. Klasyfikacja strefy lubuskiej pod względem zanieczyszczenia substancjami szkodliwymi dla zdrowia człowieka w latach 2020-2024

Zanieczyszczenia	Klasa strefy ³				
	2020	2021	2022	2023	2024
Dwutlenek siarki SO ₂	A	A	A	A	A
Dwutlenek azotu NO ₂	A	A	A	A	A
Tlenek węgla CO	A	A	A	A	A
Benzen C ₆ H ₆	A	A	A	A	A
Ozon O ₃	C/D2	A/D2	A/D2	A/D2	A/D2
Pył PM ₁₀	A	A	A	A	A
Pył PM _{2,5}	A/A1	A/A1	A/A1	A/A1	A/A1
Benzo(a)piren	C	C	C	A	A

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie lubuskim za lata 2020-2024.

³ A/A1 – nieprzekraczający poziomu dopuszczalnego, C/C1 – powyżej poziomu docelowego, D2 – powyżej poziomu celu długoterminowego

Ze względu na kryteria ochrony roślin strefę lubuską zaliczono do klasy A, z powodu braku przekroczeń wartości dopuszczalnych dla tlenków azotu oraz dwutlenku siarki. Niemniej jednak wciąż występują wyzwania związane z przekroczeniem poziomu celu długoterminowego ozonu, zarówno pod kątem ochrony zdrowia ludzi, jak i roślin.

Tabela 43. Klasyfikacja strefy podlaskiej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin w latach 2020-2024

Zanieczyszczenia	Klasa strefy				
	2020	2021	2022	2023	2024
Dwutlenek siarki SO ₂	A	A	A	A	A
Tlenek azotu NO _x	A	A	A	A	A
Ozon O ₃	A/D2	A/D2	A/D2	A/D2	A/D2

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie lubuskim za lata 2020-2024.

Głównym źródłem zanieczyszczeń na obszarze województwa lubuskiego jest sektor komunalno-bytowy, tj. domy ogrzewane indywidualnie paliwami stałymi. Znaczący udział w emisji zanieczyszczeń ma również transport drogowy, przede wszystkim na obszarze dużych miast (Zielona Góra, Gorzów Wielkopolski), jak i również wzdłuż ciągów drogowych o największym natężeniu ruchu samochodowego.

Ochrona przyrody

Ochrona przyrody na terenie Gminy Bytom Odrzański realizowana jest na podstawie zapisów ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. Zgodnie z przytoczoną ustawą za ochronę przyrody uznaje się zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składów, co odbywa się w oparciu o formy ochrony przyrody.

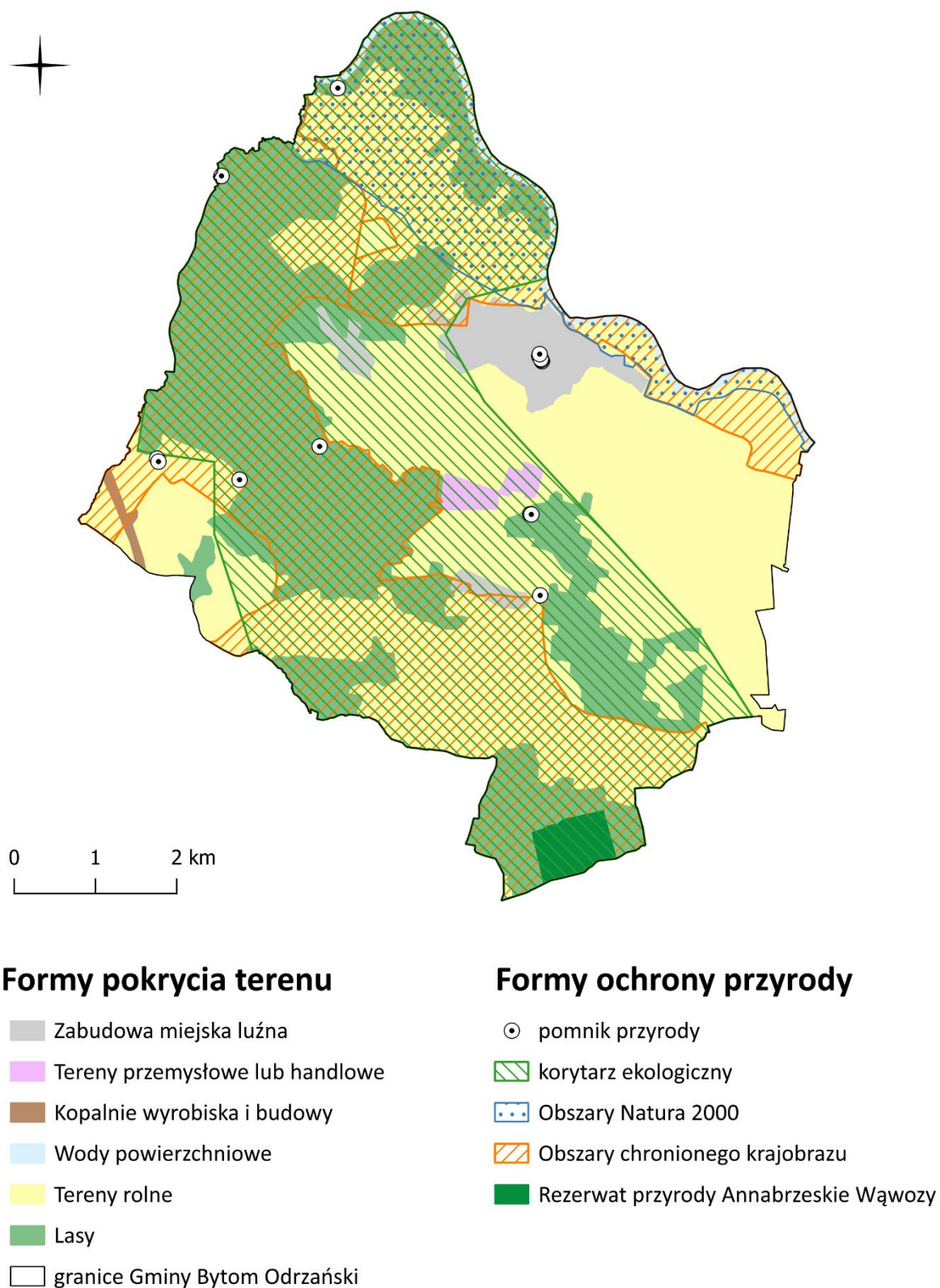
Na terenie gminy występują obszary i obiekty prawnie chronione, w tym rezerwat przyrody Annabrzeskie Wąwozy, 2 obszary chronionego krajobrazu, 2 obszary w ramach sieci Natura 2000, a także 10 pomników przyrody. Zajmują one łącznie około 56,2% powierzchni Gminy Bytom Odrzański⁴, co podkreśla ich znaczenie dla ochrony ekosystemów, krajobrazu i bioróżnorodności. Poniżej znajduje się ich krótka charakterystyka:

- **rezerwat przyrody Annabrzeskie Wąwozy** – utworzony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dn. 21 lipca 1977 r. oraz Zarządzeniem Nr 10/2012 regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 28 lutego 2012 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Annabrzeskie Wąwozy”. Rezerwat ten zajmuje powierzchnię 85,28 ha. Celem ochrony jest zachowanie ze względu na szczególne wartości przyrodnicze i naukowe kompleksu ekosystemów leśnych o cechach naturalnych wraz z charakterystycznymi gatunkami roślin, zwierząt i grzybów, a także utrzymanie ciągłości spontanicznie zachodzących naturalnych procesów przyrodniczych na obszarze rezerwatu.

⁴ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego [stan na 2023 rok]

- **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Nowosolska Dolina Odry (SOO)** – zajmuje około 6 040,33 ha, z czego większa część znajduje się w województwie lubuskim, natomiast niewielki fragment leży w granicach województwa dolnośląskiego. Na jego obszarze stwierdzono występowanie 10 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. SOO został wyznaczony w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych i populacji zagrożonych wyginięciem gatunków zwierząt innych niż ptaki, w tym m.in. bolenia, bobra europejskiego, kumaka nizinnego oraz traszki grzebieniastej, a także odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony gatunków.
- **Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Dolina Środkowej Odry (OSO)** – jego całkowita powierzchnia zajmuje 33 677,79 ha. Zlokalizowany jest w północnej części Gminy. Charakteryzuje się szeroką doliną rzeczną z licznymi starorzeczami, rozległymi wilgotnymi łąkami oraz zaroślami i lasami łęgowymi. Podczas wysokich stanów wody w Odrze znaczna część terenu ulega okresowemu zalewaniu, co sprzyja utrzymaniu naturalnych procesów ekologicznych oraz bogactwu siedlisk. Stanowi ważną ostoję dla ptaków wodno-błotnych, chroniąc co najmniej 54 gatunki wymienione w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej, w tym m.in. trzmielojada, derkacza, zimorodka oraz dzięcioła średniego.
- **Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórza Dalkowskie** – obejmuje powierzchnię 3 096,81 ha i rozciąga się na terenie 3 gmin w województwie lubuskim, są to gminy: Bytom Odrzański (gmina miejsko-wiejska), Nowa Sól (gmina wiejska) oraz Nowe Miasteczko (gmina miejsko-wiejska). Stanowi teren objęty ochroną z uwagi na charakterystyczny krajobraz o zróżnicowanej strukturze ekosystemów, posiadający znaczne walory turystyczno-rekreacyjne i pełniący funkcję korytarza ekologicznego. Cechuje go mozaikowa struktura krajobrazowa łącząca tereny leśne z obszarami rolnymi, przy dominacji pokrywy leśnej. Dominują tu biocenozy typu łąkowego, leśnego, szuwarowego i wodnego.
- **Obszar Chronionego Krajobrazu Nowosolska Dolina Odry** – obejmuje powierzchnię 11 449,24 ha i rozciąga się na terenie 4 powiatów, w tym powiatu nowosolskiego. Został ustanowiony z uwagi na dużą bioróżnorodność oraz pełnioną funkcję obszaru rozrodczego i miejsca zimowania dla wielu gatunków zwierząt. W jego obrębie znajduje się SOO o tej samej nazwie.
- **pomniki przyrody** – na terenie Gminy Bytom Odrzański znajduje się 10 pomników przyrody, wśród których znajdują się pojedyncze egzemplarze lub skupiska dębów szypułkowych. Pomniki przyrody pełnią ważną funkcję ekologiczną i krajobrazową, stanowiąc istotny element dziedzictwa przyrodniczego Gminy. Ich ochrona przyczynia się do zachowania unikalnych okazów drzew i różnorodności biologicznej tego obszaru.
- **korytarze ekologiczne** – to obszary umożliwiające migrację zwierząt, roślin i grzybów, zapewniając łączność pomiędzy różnymi siedliskami i wspierając zachowanie różnorodności biologicznej. Z północnego zachodu na południowy wschód, obejmując większość obszaru gminy, przebiega korytarz ekologiczny Ziemia Lubuska. Łączy on obszary Natura 2000 oraz inne tereny chronione.

Rycina 4. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Bytom Odrzański

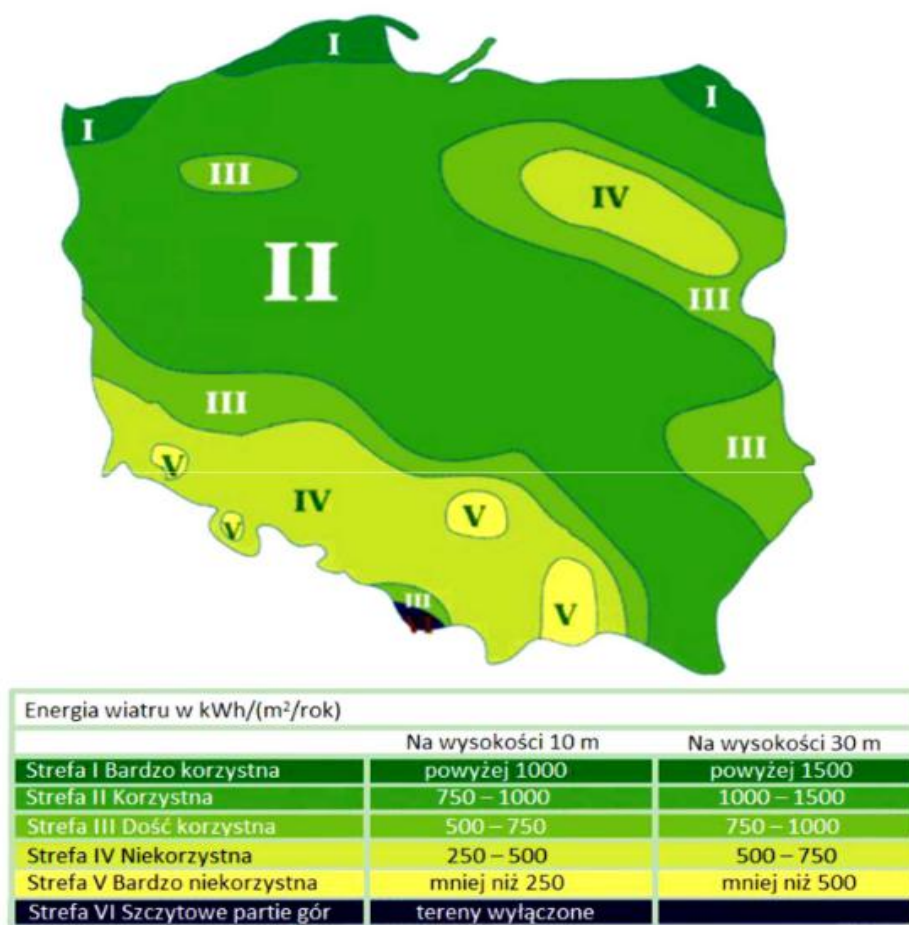
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody.

4.2. Odnawialne źródła energii

Idea prowadzenia rozwoju w sposób zrównoważony oraz ekologicznej transformacji energetycznej stała się istotnym elementem debaty publicznej. Coraz większy nacisk jest zatem kładziony na sposób oraz termin w jakim gospodarka osiągnąć ma neutralność klimatyczną. Prowadzi to do wzrostu znaczenia odnawialnych źródeł energii (OZE), będących technologiami umożliwiającymi generowanie prądu elektrycznego bez trwałego zużycia zasobów oraz emitowania zanieczyszczeń do atmosfery. W związku z uwarunkowaniami geograficznymi Polski, najszybciej rozwijającymi się technologiami OZE są instalacje wykorzystujące energię wiatrową, słoneczną oraz geotermalną.

Poniższa rycina prezentuje potencjał energii wiatrowej w Polsce na wysokości 10 i 30 metrów w podziale na 6 stref. Gmina Bytom Odrzański zlokalizowana jest na obszarze strefy III, która charakteryzuje się dość korzystnymi warunkami wietrznymi – potencjał energetyczny wskazanego obszaru mieści się w zakresie 500-750 kWh (m²/rok) na wysokości 10 metrów oraz 750-1000 kWh (m²/rok) na wysokości 30 metrów. Oznacza to, że Gmina Bytom Odrzański charakteryzuje się stosunkowo dobrymi warunkami do lokalizowania na jej terenie siłowni wiatrowych.

Rycina 5. Energia wiatru w Polsce w kWh/(m²/rok) na wysokości 10 i 30 metrów

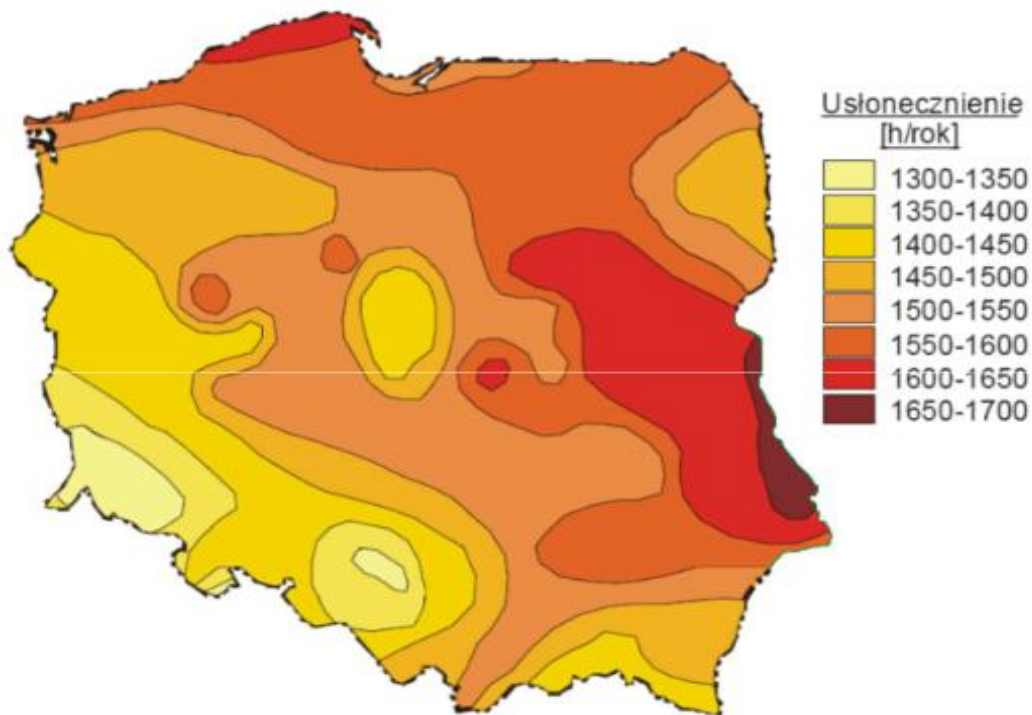

Źródło: „Energia & Przemysł” – marzec 2007, na podstawie danych prof. Haliny Lorenc, IMiGW.

Jednym z najstarszych i najbardziej efektywnych odnawialnych źródeł energii jest energia wodna. Dzięki dużej wydajności odgrywa kluczową rolę w globalnym miksie energetycznym. Gmina Bytom Odrzański z uwagi na przepływającą przez jej teren rzekę Odrę, posiada pewien potencjał do rozwoju energetyki wodnej, przede wszystkim w zakresie małej energetyki wodnej.

Kolejna rycina przedstawia średnie roczne sumy nasłonecznienia w Polsce, które odzwierciedlają potencjał do rozwoju energetyki słonecznej w poszczególnych regionach kraju. Gmina Bytom Odrzański położona jest na obszarze zachodnim, dla którego średnie sumy usłonecznienia w ciągu roku wahają się w przedziale 1400-1450 h/rok. Oznacza to, że warunki do rozwoju energetyki słonecznej na terenie Gminy charakteryzują się umiarkowanym potencjałem.

Rycina 6. Średnie roczne sumy usłonecznienia w Polsce

Źródło: „Energia & Przemysł” – marzec 2007, na podstawie danych prof. Haliny Lorenc, IMiGW.

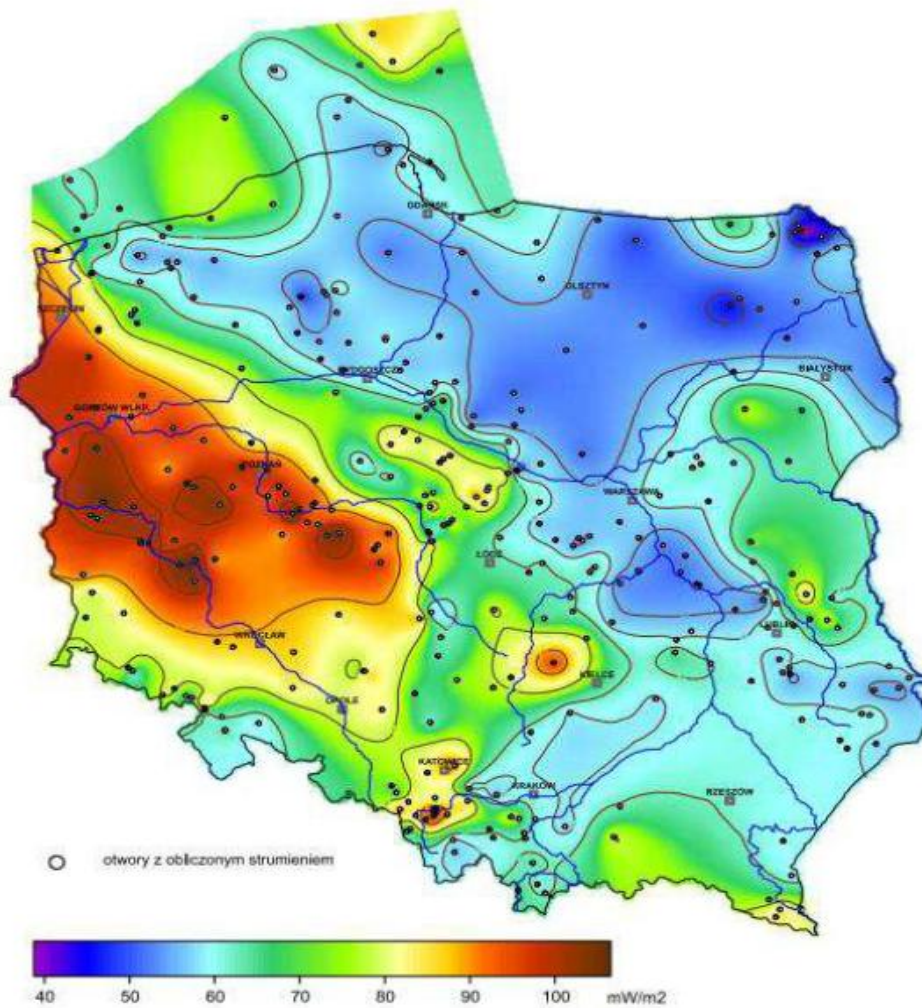
Energia z biomasy opiera się na wykorzystaniu organicznych materiałów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego do produkcji energii. Biomasa jako jedno z najstarszych źródeł energii używanych przez człowieka, stanowi dziś ważną alternatywę dla paliw kopalnych, przyczyniając się do redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększania bezpieczeństwa energetycznego. Gmina Bytom Odrzański położona jest w województwie lubuskim, które charakteryzuje się najwyższym w kraju stopniem lesistości. W związku z tym dynamicznie rozwija się tutaj przemysł drzewny, a co za tym idzie obszar ten nie posiada wolnych zasobów do rozwoju energetyki na większą skalę.

Energię geotermalną rozumieć należy jako energię ciepłą wnętrza Ziemi. Energię tą dzieli się w zależności od głębokości, z której jest eksploatowana na dwa typy:

- geotermię płytką (energia pobierana jest z głębokości do 100 m za pomocą pomp ciepła),
- geotermię głęboką (energia pobierana jest z wnętrza Ziemi, na głębokości kilku kilometrów).

Gmina Bytom Odrzański położona jest na obszarze Polski zachodniej, będącej miejscem, które posiad wyjątkowo korzystne uwarunkowania do rozbudowy sieci instalacji wykorzystujących energię geotermalną.

Rycina 7. Mapa rozkładu gęstości ziemskiego strumienia ciepłego na obszarze Polski

Źródło: <https://www.mos.gov.pl/> (Szewczyk & Gientka, 2009).

Przeprowadzona analiza pozwala zakładać, że Gmina Szudziałowo charakteryzuje się korzystnymi warunkami do rozwoju OZE, ze szczególnym uwzględnieniem instalacji wykorzystujących energię geotermalną i elektrowni wiatrowych.

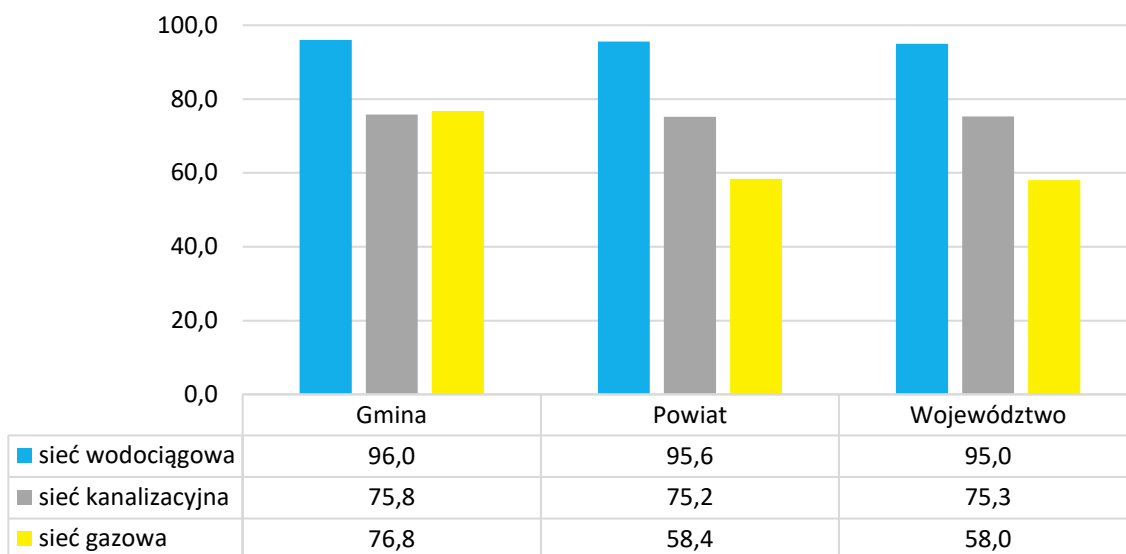
4.3. Infrastruktura techniczna

Stan techniczny oraz poziom rozbudowania infrastruktury sieciowej jest czynnikiem mogącym w sposób znaczący oddziaływać na środowisko naturalne oraz komfort życia mieszkańców jednostki. Zły stan techniczny infrastruktury technicznej skutkować może przedostaniem się do środowiska zanieczyszczeń, a co za tym idzie doprowadzić do jego degradacji. Jej niska dostępność w połączeniu z niską świadomością ekologiczną motywować natomiast może część społeczności do utylizowania problematycznych nieczystości ciekłych i stałych z pominięciem obowiązujących regulacji prawnych, w sposób prowadzący do degradacji środowiska.

Urządzenia sieciowe i energia ciepła

Dostępność infrastruktury sieciowej stanowi jeden z czynników wpływających na atrakcyjność osiedleńczą i potencjał inwestycyjny gminy oraz poziom życia mieszkańców. Zgodnie z danymi GUS w 2023 roku udział korzystających z sieci wodociągowej na terenie Gminy Bytom Odrzański kształtował się na poziomie 96,0%. Był to wynik wyższy od średniej dla gmin województwa lubuskiego (95,0%) oraz powiatu nowosolskiego (95,6%). W tym samym roku odsetek mieszkańców posiadających przyłącze do sieci kanalizacyjnej na terenie badanej jednostki wyniósł 75,8%. Ścieki bytowo-gospodarcze w pozostałych miejscowościach odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych lub bezpośrednio do gruntów. Jest to sytuacja niekorzystna, która może skutkować degradacją środowiska naturalnego w wyniku m.in. zakwaszenia gleb oraz zanieczyszczenia wód gruntowych oraz powierzchniowych. Należy również podkreślić, że odnotowany w Gminie Bytom Odrzański wynik był nieco wyższy od średniej dla gmin województwa lubuskiego (75,3%) oraz powiatu nowosolskiego (75,2%). W 2023 roku 76,8% mieszkańców Gminy Bytom Odrzański posiadało dostęp do sieci gazowej. Tym samym należy wnioskować, że zdecydowana mniejszość mieszkańców Gminy wykorzystuje paliwa konwencjonalne w celu produkcji ciepła, tj. węgla, drewna lub biomasy. Jest to sytuacja korzystna, ponieważ w wyniku spalania wskazanych rodzajów paliw wydzielane są do atmosfery znaczne ilości dwutlenku węgla oraz dwutlenku siarki, które przyczyniają się do pogorszenia jakości powietrza. W przypadku całego powiatu dostęp do sieci gazowej w 2023 roku miało 58,4% ludności, natomiast w skali województwa 58,0%. Dostęp do sieci gazowej mają mieszkańcy następujących miejscowości: Bytom Odrzański, Wierzbnica, Bycz, Drogomil, Tarnów Bycki, Bodzów.

Przedstawione powyżej dane wskazują na znaczący udział osób korzystających z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w Gminie Bytom Odrzański, co pokazuje zaangażowanie gminy w realizację szeregu inwestycji infrastrukturalnych mających na celu podniesienie poziomu życia jej mieszkańców.

Wykres 12. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Bytom Odrzański w 2023 roku na tle powiatu i województwa [%]

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za dostarczanie wody na terenie badanej jednostki oraz eksploatację urządzeń zaopatrzenia w wodę jest Zakład Gospodarki Komunalnej w Bytomiu Odrzańskim.

Głównym podmiotem zarządzającym siecią kanalizacyjną i odpowiedzialnym za odprowadzenie ścieków komunalnych na terenie badanej jednostki jest Zakład Gospodarki Komunalnej w Bytomiu Odrzańskim. Nieczystości płynne trafiają do oczyszczalni ścieków w Tarnowie Byckim, której przepustowość wynosi 700 m³/dobę. Mieszkańcy nie posiadający dostępu do sieci kanalizacyjnej odprowadzają ścieki bytowo-gospodarcze do zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków. Gmina Bytom Odrzański prowadzi cykliczne kontrole zbiorników bezodpływowych. Najważniejsze inwestycje w zakresie sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Bytom Odrzański wskazuje Plan rozwoju i modernizacji urządzeń kanalizacyjnych realizowanych przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Gminie Bytom Odrzański.

Podmiotem dostarczającym gaz do odbiorców indywidualnych i instytucjonalnych na terenie gminy jest Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Gorzowie Wielkopolskim. Dostawcami energii elektrycznej są ENERGA Obrót S.A. – dotyczy instytucji publicznych oraz ENEA – dotyczy gospodarstw domowych.

Według danych dotyczących struktury indywidualnych źródeł ciepła, na terenie Gminy Bytom Odrzański najczęściej wykorzystywanym indywidualnym źródłem ciepła był kocioł gazowy (38%). Zaledwie 3% źródeł ciepła stanowią OZE (kolektory słoneczne oraz pompy ciepła). Szczegółowe dane prezentuje poniższa tabela.

Tabela 45. Klasyfikacja strefy podlaskiej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin w latach 2020-2024

Źródła ciepła	Liczba źródeł
Kotły na paliwo stałe	699
Ogrzewanie elektryczne	242
Kocioł gazowy	954
Ciepło systemowe	8
Pompa ciepła	28
Kolektory słoneczne	61
Piec kaflowy	178
Trzon kuchenny	137
Kominek	219

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Bytom Odrzański.

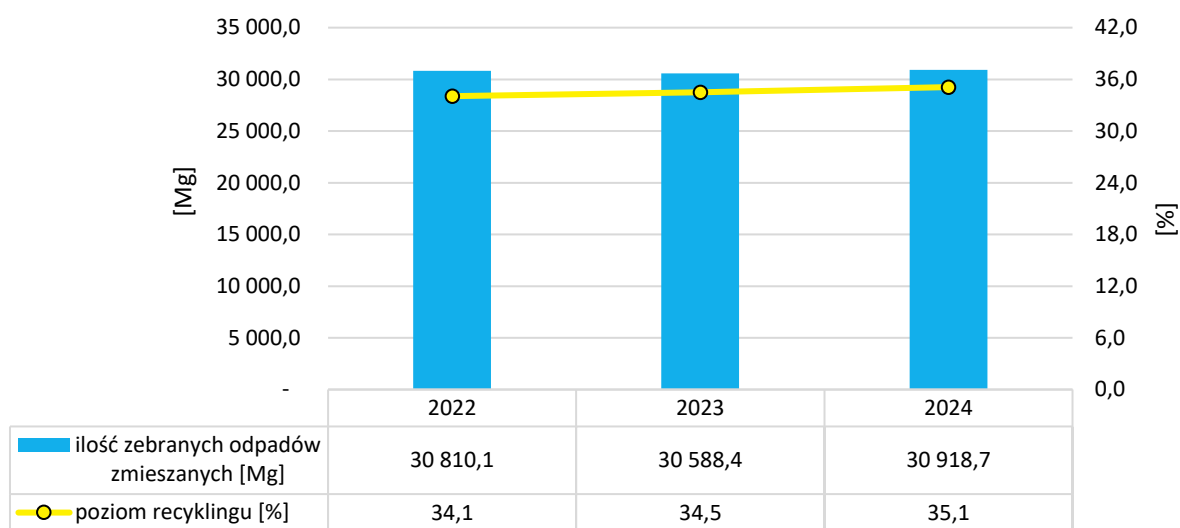
Gospodarka odpadami

Gmina utworzyła Uchwałą nr XXI/205/2013 Rady Miejskiej w Bytomiu Odrzańskim z dnia 21 czerwca 2013 roku Związek Międzygminny „Eko – Przyszłość”, który przygotował i wprowadził obowiązujące od 1 lipca 2013 roku zasady gospodarowania odpadami komunalnymi zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Związek zrzesza 14 gmin z powiatów: zielonogórskiego, nowosolskiego, wschowskiego oraz głogowskiego.

W wyniku przeprowadzonego przez Związek Międzygminny „Eko – Przyszłość” przetargu na wywóz i zagospodarowanie odpadów, wybrano konsorcjum firm: Tönsmeier Sp. z o. o. – jako lider oraz Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „Uskom” w Kozuchowie i Spółka komunalna Wschowa – jako członkowie konsorcjum. Na terenie Gminy Bytom Odrzański firmą odpowiedzialną za wywóz odpadów komunalnych jest Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „Uskom” z Kozuchowa.

Na obszarze związku „Eko – Przyszłość” w 2024 roku zebrano łącznie ok. 30 918,7 Mg odpadów zmieszanych, przy czym należy zauważyć, że w porównaniu z 2022 rokiem ilość zbieranych odpadów zmieszanych zwiększyła się. Poziom recyklingu w 2024 roku dla całego Związku wyniósł 35,1%, co oznacza wzrost względem lat poprzednich, co szczegółowo obrazuje poniższy wykres.

Wykres 13. Stan gospodarki odpadami komunalnymi na obszarze Związku „Eko – Przyszłość” w latach 2022-2024

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi w latach 2022-2024.

W latach 2020-2024 doszło do wzrostu ilości zebranych odpadów komunalnych. W 2019 roku zebrano na terenie Gminy 1 929,63 ton odpadów, podczas gdy w 2023 roku było to już 2 279,39 ton odpadów. W 2019 roku 33% zebranych odpadów stanowiły odpady zbierane selektywnie. W kolejnych latach doszło do wzrostu poziomu segregacji odpadów, który w okresie 2021-2024 wahał się w przedziale 36-38%. Stan segregacji odpadów w gminie odzwierciedla obowiązujący od 2021 roku wskaźnik poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. W latach 2021-2024 roku Gmina Bytom Odrzański spełniała wymagania jedynie w 2023 roku.

Tabela 46. Gospodarka odpadami na terenie Gminy Bytom Odrzański

		2020	2021	2022	2023	2024
łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:		1 929,63	2 163,77	2 097,17	2 125,63	2 279,39
zmieszane		949,15	974,45	966,87	1 010,58	1 003,72
segregowane		641,42	769,20	802,48	779,96	825,03
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów		33%	36%	38%	37%	36%
Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (%)	gmina	x	35,23	36,23	35,93	33,6
	wymagany	x	>20	>25	>35	>45

Źródło: Dane własne Gminy Bytom Odrzański

Źródło: Opracowanie własne.

Załącznik 3. Materiały pomocnicze do sprawozdania z realizacji Strategii Rozwoju

Kluczowe działania			
Cel strategiczny	Cel operacyjny	Jednostka monitorująca ze strony gminy:	Jednostka realizująca (jeśli dotyczy):
Opis stanu realizacji kierunku interwencji:			
Opis powstałych trudności realizacyjnych:			
Opis źródeł finansowania:			

Źródło: opracowanie własne.